TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 17 (1628) 1981 BALANDIS - APRIL 23 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 35 ct.

Nedideli žingsniai

Visi žinome, kad Lietuvos laisvinimo veikloje daug lemia viešoji opinija, veikiama didžiosios spaudos, radijo ir televizijos. Dėlto iš seno stengiamasi veržtis ta linkme. Vienur toje srityje darbuojasi pavieniai asmenys, kitur – organizuoti vienetai. Nekartą esame minėję, kad svetimųjų informacijos srityje nemažai padaryta. Pvz. JAV-se veikiantis VLIKas rūpinasi informuoti kitataučius anglų, italų, prancūzų, ispanų kalbomis per savo ELTOS biuletenius. PLB yra įsteigusi Lietuvių Informacijos Centrą Brooklyne. Kalifornijos lietuviai sudarė sritinio pobūdžio informacijos centrą. Prie jų reikia pridėti informacijos savanorius, kurie privačia iniciatyva daug padaro kitataučių informacijos srityje įvairiuose kraštuose – JAV-se, Argentinoje, Brazilijoje, Venecueloje, Prancūzijoje, Italijoje, V. Vokietijoje, Australijoje ir kitur. Toks vaizdas susidaro žvelgiant į periodinę spaudą, kuri bene ryškiausiai veikia viešąją opiniją. Į šį vaizdą galima įrikiuoti ir neperiodinius leidinius svetimomis kalbomis. Jie pasirodo rečiau, bet su didesniu svoriu ir išlieka "gyvi" žymiai ilgesnį laiką. Visus tuos žingsnius informacijos srityje galima pavadinti reliatyviai dideliais, nors ir nevisuomet sėkmingais, pasiekiančiais tikslą.

YRA BETGI viena sritis kitataučių informacijoje, kur lietuvių žingsniai nėra dideli, bet verti dėmesio. Tai bandymai leisti savo periodinius leidinius. Augščiau minėti žingsniai yra nukreipti į pasinaudojimą didžiąja spauda. Savi periodiniai leidiniai tebėra neišplėtotas bandymas įsiskverbti į viešąją opiniją. Labiausiai žinomas tokio pobūdžio leidinys yra "Lituanus" žurnalas, leidžiamas JAV-se ir skiriamas daugiausia akademiniam sluogsniam. Jo turinys yra daugiausia kultūrinio pobūdžio ir prie Lietuvos laisvinimo prisideda tiktai netiesioginiu būdu. JAV Lietuvių Bendruomenė leidžia "Bridges", bet jis yra skirtas lietuviams, nebekalbantiems lietuviškai. Australijoje yra leidžiamas "News Digest International". Tai politinio pobūdžio periodinis leidinys, skirtas demaskuoti sovietiniam melui ir skleisti tiesai apie Lietuvą bei kitas pavergtas tautas. Kanadoje išeina mėnraštis "Speak Up", taip pat skirtas politinei kovai prieš komunizmo nešamą vergiją tautoms. Abu pastarieji leidiniai yra pagirtina iniciatyva privačių asmenų, neturinčių mūsų veiksnių paramos. Tam darbui jie paaukoja daug laiko, svaikatos ir lėšų, bandydami savitais keliais prasiveržti į plačiąją visuomenę. Užmojai dideli, bet žingsniai maži, nes tai sritis, kur reikia žymiai didesnių jėgų bei išteklių.

MINĖTŲ leidėjų iniciatyva rodo, kad tai kovos baras, kuriame yra daug galimybių, bet mažai jėgų. Pastarųjų gal ir atsirastų, bet mūsų veiksniai jų kažkodėl neskatina veržtis į tą sritį, kurioje galima būtų daug laimėti. Kun. K. Pugevičius, Amerikoje gimęs ir augęs lietuvis, Turįs daug patirties informacijos srityje, viename suvažiavime kėlė mintį angliško savaitraščio, skirto plačiajai visuomenei. Jo uždavinys būtų kovoti už Lietuvos laisvę visose srityse, atskleidžiant faktus apie pavergėjus, jų pavojų Amerikai ir aplamai laisvajam pasauliui, informuojant apie lietuvių veiklą. Pasak vieno sociologo (amerikiečio) apskaičiavimo, JAV-se esą apie du milijonai lietuvių kilmės žmonių. Tai esą būtų bazė tokiam periodiniam leidiniui. Iškelta mintis yra žavinti, bet susiduria su praktinio įgyvendinimo sunkumais, ypač lėšų klausimu. Galimas dalykas, kad planuojant tokį leidinį, reikia išplėsti jo bazę ir padaryti visų pavergtų tautų laisvės šaukliu. Bet tai ateities svarstymų dalykas. Besigėrint jau esamais politinio pobūdžio periodiniais leidiniais, verta pastebėti, kad jiems gresia įsipainiojimas į partinę gyvenamo krašto politiką, kitaip tariant supartėjimas, kuris Lietuvos laisvės kovai yra žalingas. Sutapimas su kuria nors partine stovykla kenkia bendrajai laisvės stovyklai, kurioje visi turėtų dalyvauti.

KANADOS ĮVYKIAI

Laimėjo separatistai

Kvebeko parlamento rinkimus vėl laimėjo premjeras R. Levesque su separatistine savo partija, kaip buvo pranašavę viešiosios nuomonės tyrėjai. Pirmąją pergalę 1976 m. rinkimuose R. Levesque pasiekė su 71 Kvebeko partijos atstovu. Šį kartą parlamento narių skaičius, pertvarkius rinkimines apylinkes, buvo padidintas 12 iki 122. Premjero R. Levesque partija parlamentan grįžo su 80 atstovų, C. Ryano liberalai — su 42. Surinktų balsų skirtumas tarp abiejų partijų nebuvo labai didelis: už Kvebeko partijos kandidatus balsavo 49,2% rinkėjų, už liberalus — 46,1%. Didelį skirtumą tarp išrinktų atstovų nusvėrė liberalų laimėtas mažesnis apylinkių skaičius. Jos betgi, ypač Montrealyje, turėjo daug balsuotojų, o Kvebeko partija pergalių susilaukė mažesnėse apylinkėse. Iš parlamento visiškai iškrito Tautinės vienybės partija su savo naujuoju vadu R. LaSalle, buvusiu vieninteliu konservatorių atstovu federaciniame parlamente. Iš jo jis pasitraukė ir perėmė Tautinės vienybės partijos vadovybę Kvebeke. Ta jo partija 1976 m. rinkimuose surinko 18% balsų, o šį kartą rėmėjų skaičius nukrito iki 5%. Rinkimus pralaimėjo net ir pats partijos vadas R. LaSalle.

Liberalų vadas C. Ryanas pranašaujamą pralaimėjimą dar prieš rinkimus sutiko pareiškimu, kad jų rezultatai priklausys nuo Dievo valios. Vilties liberalams teikė visi lig šiol laimėti papildomi rinkimai tuščioms vietoms parlamente užpildyti ir, žinoma, referendumas, atmetęs separatistinius premjero R. Levesque planus. Gyventojų nuomonė pasikeitė rinkiminiame vajuje, kai R. Levesque laimėjimo atveju pasiža-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Didžiojo Anapilio kilimo sutiktuvėse atidengę žiūrovams minėtąjį kilimą. Iš kairės: dail. A. Tamošaitienė, dail. H. Žmuidzinienė, Mississaugos miesto burmistrė H. McCallion, dail. A. Tamošaitis, V. Valiulienė Nuotr. O. Burzdžiaus

Aptarti didieji veiklos planai

Darbinga Lietuvių Bendruomenės ir Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdybų konferencija

Š.m. balandžio 11-12 d.d. Dainavoje įvyko jungtinė Lietuvių Bendruomenės ir Jaunimo Sąjungos darbuotojų konferencija, kurioje dalyvavo PLB, KLB, JAV LB valdybos, Pasaulio, Kanados, JAV Jaunimo Sąjungos valdybos ir nedidelis skaičius specialiai kviestų svečių bei patarėjų.

Konferenciją atidarė PLB v-bos pirm. Vyt. Kamantas, o jai pakaitomis vadovavo LB bei JS pirmininkai, kurie taip pat padarė savo veiklos trumpus pranešimus ir supažindino su ateities veiklos projektais. Konferencijai buvo pateikta plati programa diskusijoms, sugestijoms bei nutarimams.

1. Pasaulio Lietuvių Dienos

Šiuo klausimu išsamius pranešimus padarė PLB valdybos sekretorius Ant. Juodvalkis, PLD rengėjų komiteto pirm. dr. A. Razma ir jo pavaduotojas Br. Juodelis. PL Dienos įvyks Čikagoje 1983 m. liepos 4 d. savaitgalyje. Jų programą sudarys PLB seimas, dainų šventė, sportinės žaidynės ir jaunimo kongreso atidarymas. Priimtas galutinis PLD organizacinis statutas ir numatyta $200.000 sąmata.

2. V Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas

Šį klausimą referavo PLJS v-bos vicepirm. Saulius Čyvas. Kongreso atidarymas įvyks Čikagoje PLD metu, jaunimo stovykla — Dainavoje, studijų dienos Trento universitete, Kanadoje, uždarymas — Toronte, Kanadoje.

3. Lituanistikos katedra

Išsamius pranešimus padarė Vacl. Kleiza, Saulius Kuprys ir Emil. Sakadolskienė. Galutinai nustatyta katedrą steigti Illinois universitete, Čikagoje, kur buvo gautos palankiausios sąlygos. Katedros įgyvendinimui reikia sutelkti $ 600.000 per penkerius metus (1982 m. — $200.-000), o 1983-4-5-6 m. po $100.-000). Plačiai ir gana išsamiai buvo diskutuoti lėšų telkimo būdai bei priemonės. Pateikta įvairių sugestijų, kurios bus studijuojamos ir, pagal galimumą, vykdomos. Įsakmiai buvo prašyta organizatorius išstudijuoti visus teisinius niuansus taip, kad mes patys turėtume pilną kontrolę, parenkant personalą ir nustatant programą.

4. Diskusijos sekcijose

Po vakarienės konferencijos daylviai perkėlė svarstybas į sekcijas — švietimo, kultūros, socialinių reikalų, politinės veiklos ir sporto. PLB ir LJS pirmininkai turėjo atskirą posėdį.

Politinės veiklos sekcija buvo pati geriausia ir sukėlė daugiausia diskusijų. Jai vadovavo PLB visuomeninių reikalų komisijos planavimo pirm. dr. K. Ambrozaitis.

Konferencijos dalyviai pritarė PLB ir LB kraštų vadovybių politinei veiklai ir skatino ją dar daugiau suaktyvinti bei išplėsti. Nusistatyta vengti polemikos su kritikais, tačiau į neteisingus teigimus bei iškraipytus faktus korektiškai atsakyti. Pritarta JAV LB pradėtai iniciatyvai atremontuoti nepriklausomos Lietuvos atstovybės rūmus Vašingtone. Tuo reikalu užmegztas kontaktas su dr. St. Bačkiu ir gautas jo pilnas pritarimas. Pavesta PLB kraštų valdyboms susirišti su savo krašto atstovais prie JT Žmogaus Teisių Komisijos Ženevoje ir aprūpinti juos atitinkama informacija, liečiančia Lietuvos laisvinimo bylą bei krašte okupantų vykdomą tautžudystę. Ruošiant sibirinių trėmimų minėjimus, patarta daugiau iškelti lietuvių tautos sukilimą ir visokeriopą rezistenciją prieš okupantą. Pagirta Lietuvių Informacijos Centro bei jos vadovo kun K. Pugevičiaus veikla ir įsipareigota šią veiklą remti finansiškai (sekančią dieną JAV LB įteikė $2.000, o PLJS — $3.000).

Los Angeles Lietuvių Informacijos Centro vadovai — Ant. Mažeika, Juozas Kojelis ir p-lė Barauskaitė painformavo, kad jie yra užmezgę ryšį su "Public relations" amerikiečių įstaiga (Hannaford Co. Inc.), kuri yra aktyviai dalyvavusi prez. R. Reagano rinkiminiame vajuje ir sutinka (už nemažą atlyginimą) talkinti mūsų politinei veiklai įvairiose srityse. Konferencija šį klausimą plačiai diskutavo, tačiau nepadarė jokių konkrečių įsipareigojimų bei pažadų. Šis reikalas reikalauja dar daugiau studijų.

Baigiant politines diskusijas, JAV LB visuomeninių reikalų tarybos pirm. inž. A. Gečys painformavo, kad š.m. birželio 12-13 d.d. Niujorke įvyks politinė LB konferencija, kurios metu numatyta aplankyti JT būstinę ir pasimatyti su JAV bei Kanados atsovais. Plačiau aptarta ir kita konferencijos programos dalis.

Po pamaldų ir pusryčių, vadovaujant ir toliau dr. A. Ambrozaičiui, buvo tęsiamos diskusijos politinės veiklos klausimais. Pateiktas ir plačiau padiskutuotas PLB politinės veiklos planas, kuris bus paskelbtas vėliau.

Sekcijų vadovai pranešė šeštadienio vakaro diskusijų išvadas ir nutarimus, kurie bus paskelbti atskirai.

Bendros išvados

Konferencijoje dalyvavo per 60 asmenų. Maloniai stebino

(Nukelta į 9-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

SĖKMINGU PIRMUOJU ERDVĖLAIVIO "COLUMBIA" SKRYDŽIU astronautai J. Youngas ir R. Crippenas įrodė didžiulį JAV pranašumą erdvėse, kurio Sovietų Sąjunga neįstengs išlyginti šiame šimtmetyje. Erdvėlaivis "Columbia" iš tikrųjų yra raketinis lėktuvas, orbitą aplink žemę pasiekęs dviejų raketų pagalba. Jos parašiutais buvo nuleistos į Atlantą ir vėl galės būti panaudotos kitam skrydžiui. Lėktuvas "Columbia" sklandytuvo principu grįžo žemės atmosferon ir sėkmingai nusileido Edwards karo aviacijos bazėje Kalifornijoje. Specialistų nuomone, tas lėktuvas dabar galės būti panaudotas bent šimtui kitų skrydžių. Vienintelį rūpestį sudarė kelių keramikinių plytelių atsiklijavimas, nes jos lėktuvą bei jo įgulą apsaugo nuo nepakeliamo karščio susidūrime su žemės atmosfera. Nukritusios plytelės betgi buvo viršutinėje lėktuvo dalyje, kai tuo tarpu nusileidime pagrindinis karštis tenka apatinei daliai. "Columbia" yra transportinis lėktuvas, į erdves galintis nugabenti 65.-000 svarų krovinį, o žemėn parsivežti 32.000 svarų. Pajėgiausia Sov. Sąjungos raketa turi tik 12.000 svarų krūvio pajėgumą. Jų erdvėlaiviai jokio didesnio krūvio iš erdvių negali parvežti dėl svorio negalinčio pakelti nusileidimo. Lėktuvo "Columbia" pagalba amerikiečiai dabar galės įrengti sudėtingas stotis orbitoje aplink žemę, paleisti satelitus bei juos parsivežti žemėn, įrengti saulės jėgos transformatorius, kurie elektros srovę perduotų žemėn. Naujas galimybes visatos pažinimui atskleis orbiton iškelti teleskopai.

Karinė vertė

Visas pasaulis lėktuvo "Columbia" skrydį sutiko kaip visai žmonijai skirtą laimėjimą. Juo džiaugėsi net ir dvi komunistinės valstybės — Kinija ir Jugoslavija, o viešą susirūpinimą pareiškė tik Sovietų Sąjunga, visą programą pavadinusi kariniu Pentagono vaiku. Esą lėktuvas "Columbia" bus panaudotas laserio bei kitų naujųjų ginklų bandymui erdvėse. Sovietų televizija netgi netransliavo sėkmingo astronautų nusileidimo, savo žiūrovams garsindama kosmonautų laimėjimus erdvėse. Iš tikrųjų tie kosmonautų skrydžiai į erdvių stotį nieko naujo neduoda. Jie tik tarnauja propagandai, kuriai panaudojamas kitų tautybių kosmonautų įjungimas. Sekantis "Columbia" lėktuvo skrydis į erdves įvyks rudenį su astronautais J. Engle ir R. Truly. Du trečdalius numatytos programos sudaro moksliniai bandymai, tik vienas trečdalis teks kariniams reikalams. Jin yra įtraukta 18 karinių satelitų orbitoje aplink žemę.

Du pabėgėliai

Politinės globos V. Vokietijoje pasiprašė du žymūs pabėgėliai: velionies kompoz. Dimitrijaus Šostakovičiaus sūnus Maksimas, 42 metų amžiaus, ir vaikaitis Dimitrijus, 19 metų amžiaus. Jiedu Bavarijon buvo atvykę su simfoniniu Maskvos radijo orkestru. Maksimas koncertuose dalyvavo kaip orkestro dirigentas, Dimitrijus — kaip pianistas. Juos dabar globoja Bavarijos policija. Spėjama, jog Maksimas ir Dimitrijus Šostakovičiai iš V. Vokietijos išvyks į kurią nors kitą valstybę.

Pripažino uniją

Naują problemą Sovietų Sąjungai sudaro Lenkijos kompartijos vadų nutarimas oficialiai pripažinti privačių ūkininkų uniją. Tokių ūkininkų Lenkijoje yra apie 3,5 milijono, unijai jau priklauso 800.000. Visi tie ūkininkai pagamina apie 80% maisto, kolchozams tenka tik 20%. Atrodo, nuolaida ūkininkams padaryta tikintis susilaukti daugiau maisto gaminių. Torune posėdžiavo 500 žemesnio rango partiečių iš 19-kos didžiųjų miestų. Jie pareikalavo, kad iš kompartijos centro komiteto ir politbiuro būtų pašalinti asmenys, neturintys eilinių partiečių pasitikėjimo. Tai dar vienas smūgis Maskvai, kuri kompartijos vadovybę laikė ir tebelaiko neliečiama.

Terorizmo pavojus

Hamburgo kalėjime numirė bado streiką paskelbęs teroristas Sigurdas Debus, nuteistas kalėti 12 metų už bankų apiplėšimus ir pastatų padegimus. Į bado streiką buvo įsijungę 24 teroristai įvairiuose kalėjimuose. Jie reikalavo politinių kalinių teisių už kriminalinius savo nusikaltimus. Po S. Debus mirties bado streikas buvo atšauktas. Naują terorizmo pavojų sudaro suimtųjų šalininkai, po teroristo mirties jau pajudėję V. Berlyne, Frankfurte ir Hamburge. Policijai tuose miestuose pavyko suimti 8 teroristus, priklausiusius Baaderio ir Meinhofienės gaujai.

Plastikinės minos

Sovietų Sąjunga savo kariuomenę Afganistane padidino 20.-000 vyrų. Tai padaryti privertė gerėjantis partizanų apsiginklavimas. Visiškoje savo kontrolėje partizanai turi Helmano provinciją prie Irano ir Nagaharo provinciją prie Pakistano. Jų rankose yra pakankamai kinietiškų bei sovietinių ginklų ir netgi plastikinių minų, kurios gaminamos JAV. Tų minų neįmanoma susekti sovietiniais aparatais. Kabule partizanai nužudė slaptosios policijos pareigūną ir tris sovietų karininkus.

Šiame numeryje:

Nedideli žingsniai
Lietuvių bandymai leisti laikraščius anglų kalba
Aptarti didieji veiklos planai
Lietuvių Bendruomenės darbuotojų pasitarimas Dainavoje
"Jūsų raštas primena lietuvių kančias"
Kanados katalikų vyskupų laiškai KLK Centrui Toronte
Opozicija sovietų valdžiai Lietuvoje
Dr. D. Krivickas apie angliškąjį dr. T. Remeikio veikalą
Audringas lietuvių atstovų suvažiavimas
Pranešimas iš Britanijos apie veikloje iškilusius nesutarimus
"Norėjau jungti plačiausiais pagrindais"
Žymiam visuomenės veikėjui Stasiui Barzdukui 75 metai
Erezinės ar kontroversinės mintys?
Komentuojant kun. dr. J. Šarausko paskaitą Vasario 16 proga
Bendras tikslas — bendra kova
Pokalbis su dr. Aleksandru Štromu opiaisiais klausimais
Keturių tūkstančių valandų audinys
Anapilio kilimo autorius, organizatorės, audėjos sutiktuvėse
Antrasis Jasmanto poezijos rinkinys
Recenzentas apie naująjį dr. A. Maceinos poezijos leidinį

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $15, pusmetinė — $8. Rėmėjo prenumerata $20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $15.00 per year, $8.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

"Jūsų raštas primena lietuvių kančias"

Keletas Kanados katalikų vyskupų atsiliepimų į Kanados Lietuvių Katalikų Centro kreipimąsi

Tikinčiosios Lietuvos Dienos proga (pirmąjį kovo sekmadienį) KLK Centras, pirmininkaujamas V. Biretos, išsiuntinėjo laiškus daugeliui Kanados vyskupų, kviesdamas paraginti savo ganomuosius, kad įsijungtų į maldos žygį už persekiojamą Lietuvą kovo 1 dieną. Gauta gana daug palankių atsakymų.

Toronto arkivyskupijos centrinio rajono vysk. A. Ambrozic savo laiške išreiškė pritarimą KLK Centro iniciatyvai ir pranešė, kad Toronto arkivyskupijoje Tylos Bendrijai yra numatytas birželio 22 sekmadienis. Kitas Toronto vyskupas P. Lacey pranešė, kad Lietuvos reikalu Toronto arkivyskupijoje bus rūpinamasi.

Vankuverio vysk. James F. Carney, D. D., atsakė pervėlai gavęs KLK Centro raštą ir negalėjęs kovo 1 paskelbti maldos diena už Lietuvą, bet pažadėjo paraginti savo kunigus tai padaryti kita proga.

Kalgario vysk. P. J. O'Byrne pareiškė pervėlai gavęs KLK Centro prašymą, dėlto maldos diena už Lietuvą galėjo būti skelbiama tik Kalgario mieste.

Iš **Montrealio** arkivyskupijos gautas arkivyskupo sekretoriaus laiškas, kuriame pranešama, kad angliškajame arkivyskupijos biuletenyje "Newsnotes" buvo paskelbtas vyskupo raginimas tikintiesiems dalyvauti maldos dienoje už persekiojamą Lietuvą. Biuletenį gauna visos angliškai kalbančios parapijos, vienuolijos, kunigai ir 250 katalikų veikėjų.

Hamiltono vyskupas P. Redding pranešė gavęs KLK Centro raštą vasario 13 d. ir negalėjęs jo prašymo išpildyti, nes biuleteniai kunigams pasiunčiami tiktai kartą į mėnesį. Visdėlto vyskupas lietuvių prašymą paskelbė kovo mėnesio biuletenyje.

Kvebeko arkivyskupas kardinolas M. Roy atsiuntė šį pareiškimą: "Keturiasdešimt metų sukakties proga nuo pirmojo sibirinio trėmimo jūsų tikinčiųjų į priverstinio darbo stovyklas reiškiu nuoširdžiausią užuojautą. Mūsų vyskupijoje specialiai bus meldžiamasi už persekiojamą Lietuvos tikinčiųjų Bendriją kovo 1, sekmadienį".

Ukrainiečių vyskupas I. Borecky Toronte atsiuntė šį laišką (anglų kalba): "Jūs savo laiške, rašytame 1981 m. vasario 3 d., prašėte mus, ukrainiečius katalikus, melstis drauge su jumis pirmąjį kovo sekmadienį už persekiojamus katalikus Lietuvoje, maldaujant Dievą ne tik jėgų bei ištvermės jų kentėjimuose, bet ir ypatingai jų pabaigos. Sunku tikėti, ypač mūsų visuomenei, kad dabartiniame dvidešimtajame šimtmetyje tautos tebėra persekiojamos už savo tikėjimą. Labai skaudu matyti, kad Vakarų katalikai tyli, matydami kančias tų, kurie liudija Kristų. Tai bendras mūsų abiejų tautų likimas. Galiu užtikrinti Jus, kad mes melsimės už persekiojamus Lietuvos katalikus, nes mūsų liturgijoje yra nuolatinis maldavimas už 'persekiojamus ir kenčiančius mūsų brolius'. Teišklauso Dievas mūsų maldas ir pasigaili persekiojamų mūsų brolių".

Londono, Ont., vyskupas J. M. Sherlock rašo KLK Centrui, kad painformavęs savo dekanus apie specialią maldos dieną ir prašęs apie tai pranešti kunigams bei kviesti visus tikinčiuosius dalyvauti bendroje maldoje už Lietuvą. Be to, jis pareiškė: "Deja, juo ilgiau trunka ši priespauda, juo lengviau žmonės ją pamiršta. Žinojimas šiuo atveju veda į abejingumą. Jūsų raštas primena mums mūsų brolių ir seserų katalikų Lietuvoje kančias, kalinimus bei kankinimus, patirtus iš sovietinės policijos per pastaruosius 41 metus. Mes esame dėkingi Dievui už Lietuvos disidentų pavyzdį, meldžiame jiems ištvermės, remiame kiekvieną protesto balsą, pakeltą prieš tą nuožmią sovietų priespaudą".

Pembroko, Ont., vyskupas J. R. Windle, D. D., savo laiške KLK Centrui rašo gavęs jo raštą vasario 11 d. Pažadėjo tą lietuvių prašymą perduoti kunigams numatytame susirinkime. Savo laišką vyskupas baigia šiais žodžiais: "Mes jungiamės su jumis, melsdami Dievą palengvinti kančias persekiojamų mūsų brolių ir seserų Lietuvoje".

Kingstono, Ont., arkivyskupo J. L. Wilhelm vardu į KLK Centro raštą atsakė kun. J. G. Hanley, pranešdamas, kad arkivyskupas išvykęs keliom dienom, bet sugrįžęs dar turės pakankamai laiko perduoti lietuvių prašymą savo tikintiesiems. Laiškas baigiamas šiais žodžiais: "Užtikriname Jus: mes melsimės už juos, kad Dievas teiktų jiems heroizmo ištverti savo tikėjime."

Sherbrooko, Que., arkivyskupas Jean-Marie Fortier KLK Centro prašymą paskelbė savo biuletenyje "Ensemble" (prancūzų kalba) ir išspausdino šį tekstą: "Užmiršta Bendrija. 1981 metai Lietuvos tikinčiųjų Bendrijai yra skaudi sukaktis. Prieš 40 metų prasidėjo masiniai lietuvių katalikų trėmimai į Sibirą. Kanados Lietuvių Katalikų Centras paprašė Kanados tikinčiųjų bendrijas surengti maldos dieną už Lietuvą, būtent, kovo 1 dieną. Kadangi žiniaraštis 'Ensemble' nepasieks jūsų minėtų laiku, aš nukeliu tą maldos dieną į kovo 8. Verta ir teisinga tą dieną dėkoti Dievui už mūsų turimą laisvę ir melsti Viešpatį, kad šią dovaną teiktų ir Lietuvos tikinčiųjų Bendrijai. Minėtoji malda galėtų būti įjungta į sekmadienio tikinčiųjų maldų eilę kaip specialus maldavimas. Ypatingai prašau kontempliacines vienuolijas melstis už Lietuvos Bendriją kovo 8 dieną".

Prie šio rašto Sherbrooko arkivyskupas pridėjo trumpą informaciją apie Lietuvą ir dabartinę jos būklę.

Iš ligi šiol gautų laiškų matyti, kad vyskupai yra labai palankūs KLK Centro iniciatyvai, tik svarbu, kad jis kitais metais tradicinį maldos bei informacijos žygį pradėtų žymiai anksčiau ir plačiau. **G.**

Norinčius kūno ir dvasios atgaivos kviečiame atvykti poilsiui į Nek. Pr. Marijos seserų sodybą Putname. Graži gamta ir jauki lietuviška nuotaika Jus atgaivins. Galima pabūti kelias dienas, savaitę ar ilgiau. Apie savo atvykimą prašome pranešti šiuo adresu:
Ses. M. Margarita, I. C. C., Putnam, CT 06260, USA.
Telefonas 203-928-5828

Religinės Lietuvių Katalikų Šalpos surengtoje parodoje Klevelande. Iš kairės: vietinio komiteto pirm. Z. Obelinis, RLK Šalpos reikalų vedėjas kun. K. Pugevičius, vietinės parapijos klebonas kun. G. Kijauskas, SJ Nuotr. V. Bacevičiaus

Opozicija sovietų valdžiai Lietuvoje

Dr. Tomo Remeikio veikalas apie Lietuvos rezistenciją prievartinei sovietų valdžiai

DR. D. KRIVICKAS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Liberalinis nacionalizmas

Jis nėra taip aiškiai apibrėžtas, kaip katalikiškas nacionalizmas. Tai demokratinis judėjimas be katalikiškos idėjos pamatų. Ypač yra iškeliamas tautiškumas. Nusistatymas sovietų atžvilgiu yra kiek griežtesnis, negu katalikiškos srovės. Liberalinių nacionalistų leidiniai yra kiek smulkesni ir nevisuomet pasiekia Vakarus. Tos srovės reiškėjai yra etnografiniai klubai, slaptas Lietuvių Revoliucinis Laisvės Frontas. Šiai srovei atstovauja pogrindiniai leidiniai: "Varpas", "Laisvės Sauklys", "Perspektyvos". Jų nusistatymas kiek plačiau išryškintas "Perspektyvų" 1979 m. 9 nr., kuriame yra aprašymas spaudos konferencijos Lietuvos disidentų su Vakarų žurnalistais Vilniuje. Iš aprašymo aiškėja, kad kaikurie jų remiasi prielaida, jog tautybė yra absoliutinė ir pirminė žmogaus vertybė ir, kaip vienas išsireiškė, mūsų kova yra pirmiausia kova dėl laisvos ir nepriklausomos Lietuvos. Jie gana aštriai kritikavo rusų disidentus ir reikalavo, kad jie aiškiai pasisakytų už Lietuvos nepriklausomybę kaip sąlyga sudarymui bendro fronto prieš tironiją. Jų nuomone, rusų imperializmas sudaro didžiausią problemą. Religiją jie laiko tik stabilizuojančiu faktoriumi: "Nėra abejonės, religija gina mūsų tautą ir didina jos rezistenciją. Tačiau ji negali pulti, nevaidina aktyvios rolės" (163 p.).

Nacionalistinė kairė

Tarp partijos pareigūnų ir intelektualų yra žmonių, kuriuos galima būtų pavadinti tautiniais komunistais. Jis siekia panaudoti esamas institucijas ir galimybes tautiniam ugdymui, neatmesdami esamo respublikos statuso ar partijos valdžios monopolio. Jų siekimas yra sukurti demokratinį socializmą. Jų ideologijoje atsispindi eurokomunizmo linkmė. Pasisako už Lietuvos išstojimą iš Sovietų Sąjungos.

Nacionalinis Liaudies Frontas, kurio pradžia siekianti 1955 m., laiko Sov. Sąjungą imperialistine valstybe ir Vakarų siekimus vertina tik kaip pastangas išlaikyti monopolinį kapitalizmą. Todėl nei Sov. Sąjunga, nei JAV nėra suinteresuotos ginti nacionalinius interesus, ir tik Lietuvos pastangos gali atnešti jai išsilaisvinimą. Minimalinė Liaudies Fronto programa yra įgyvendinimas pagrindinių politinių ir pilietinių teisių, įskaitant ir apsisprendimo teisę. Maksimalinė jo programa — atstatymas laisvos ir nepriklausomos valstybės Jungtinių Tautų priežiūroje.

Nacionalinis Liaudies Frontas atstovauja radikalini-socialistinį opozicijos sparną. "Atrodo, kad jis pasireiškia kaip balsas jaunos generacijos, kurios siekimas yra ir nacionalinis, ir universalinis tuo pačiu metu — nacionalinė nepriklausomybė, demokratija, socialinis teisingumas, taika, internacionalizmas ir tautų sandrauga (p. 170).

Perspektyvos

Sovietinio režimo teisėtumas nepripažįstamas didelės lietuvių tautos daugumos. Daugelyje sovietų respublikų vidaus judėjimas yra menkas, ir rusų masės nėra paveiktos demokratinės Maskvos inteligentijos. Jos lengvai gali būti panaudotos rusiškam nacionalizmui prieš tautinius sąjūdžius. Lietuvoje šiuo metu vyrauja daugiausia opozicija, remianti ne tiesioginę konfrontaciją su režimu, bet netiesioginę subversyvinę taktiką, palaikančią tautinę sąmonę ir išnaudojančią esamas galimybes tautiniams interesams.

Naujas dešimtmetis sudaro visą eilę sunkumų Sovietų Sąjungoje, ypač ekonominėje srityje. Tai gali paliesti ir plačiąsias mases. Taip pat gyventojų sudėties keitimasis, didėjant nerusiškų tautų gyventojų skaičiui, turės įtakos. Tautybių problema Sovietų Sąjungoje negalės būti išspręsta be esminių režimo pakeitimų. Laisvė ir demokratija priklauso nuo apsisprendimo teisės įgyvendinimo. Lietuva laikoma Sovietų Sąjungos ribose tik jėga. Per 35 m. Lietuvos reikalavimas neprikausomybės ir valstybės atstatymo nėra nė kiek sumažėjęs, galbūt net padidėjęs.

Dokumentai

Šioje knygos dalyje, kuri apima beveik du trečdalius veikalo, dokumentai sugrupuoti į dvi dalis: a. liečią tautinę ir politinę opoziciją, b. — religinę opoziciją. Čia paminių šaltinių šviesoje atsispindi partizanų kovos, slaptųjų organizacijų veikla ir siekimai, jų atsišaukimai, teismų bylos, demonstracijos, riaušės, peticijos, pareiškimai ir t. t. Čia matome pačius kovos dalyvius, jų tragišką būklę ir ryžtą ginant tautinius bei religinius interesus. Dokumentai patvirtina ir paryškina autoriaus išvadas, liečiančias opozicijos pasireiškimus. Pateiktoji dokumentacija sudaro ypatingai vertingą šaltinį visiems, kurie nori giliau ir tiksliau patirti bei suprasti esamą Lietuvos būklę vykstančios kovos šviesoje. Be antrosios dalies veikalas būtų nepilnas. Čia surinkti ir sugrupuoti dokumentai į vieną rinkinį padeda geriau suprasti opozicijos apraiškas laikui besikeičiant. Juose matome, kaip pamažu slapta ar pridengta forma opozicija perauga į atvirą ir viešą opoziciją peticijų ir pareiškimų forma. Taip pat matome, kaip auganti opozicija apima vis platesnius sluogsnius, einančius net iki eurokomunizmo apraiškų, atmeta sovietinę sistemą, kurioje vadinama laisvė yra laisvė be laisvės, demokratija — be demokratijos.

Teoriniai politinės integracijos (Hechterio teorija), Guro ar Allwortho modeliai, liečiantys reliatyvinį netekimą — skriaudą, gal bus kiek sunkoki eiliniam skaitytojui. Taip pat kiek neįprastas yra nacionalizmo apibūdinimas, nes jo samprata amerikiečių literatūroje skiriasi nuo europinio. Tačiau tolimesnis dėstymas opozicijos apraiškų ir šaknų yra kiekvienam lengvai prieinamas.

Analizinėje dalyje autorius, kiek tai įmanoma, įterpia savo analizėn ne tik vyksmą Lietuvoje, bet ir visoje Sovietų Sąjungoje. Šiuo atžvilgiu ypač įsidėmėtinos jo pastabos, liečiančios rusų nacionalizmą ir šovinizmą, kuris, greta karinės galybės išaugimo, sudaro didžiausią sovietinės imperijos ramstį.

Erezinės ar kontroversinės mintys?

AL. GIMANTAS

Gaila, labai gaila, kad ne tiek daug jaunųjų skaito ir reguliariai seka mūsiškę spaudą. Tai, žinoma, graudi ir jautri tiesa, kartu rodanti ir netolimos lietuviškosios ateities viziją. Jau vien ši tema verta ne paviršutinio publicistinio svarstymo, bet gilesnio pobūdžio rašinių serijos.

Šį kartą norėtųsi bent prabėgomis sustoti ties kun. J. Šarausko mintimis, išreikštomis Vasario 16 minėjimo proga Toronte. Šūktelti, kad tie visi kalbėjusio žodžiai dvelkia gryna erezija, ar, bent kiek švelnesniau tariant, kontroversija, tikrai neužtenka. Todėl sveikintini visi tie pasisakymai už ir prieš, kurie jau buvo paskelbti mūsų periodikoje, kartu tikintis, kad dar nevisi paskutiniai taškai sudėti.

Turėjau progą tomis mintimis pasidalinti, tiesa, su nepergausia jaunųjų grupe. Jau iškart matai, kad, su viena kita išimtimi, jaunoji karta gana artimai supranta, jaučia ir galvoja panašiai, kaip ir tas paskaitininkas Toronte. Tuo tarpu mūsų vyresnieji turi visą eilę abejonių, žvelgdami į galimas ar siūlomas naujoves, į "keistus, nesuprantamus ir neįgyvendinamus projektus".

Vadinasi, kyla toks, lyg ir nepasitikėjimas mūsų jaunesniaisiais. Tai jau gana senokai vargina tam tikrus bendrosios veiklos barus. Aišku, būtų neišmintinga tuoj pat priimti visus siūlymus automatiškai, jei tik kas išeina iš jaunosios kartos galvojimo. Bet, antra vertus, būtų neleistina be jokių svarstybų visa ir tuoj pat atmesti, sakant — "jie dar nepatyrę, nesubrendę, nežino ką kalba ar siūlo".

Tuo būdu grįžtume prie jau daugumos plačiai pasmerkto mentaliteto, kad jaunieji tėra reikalingi salėse kėdžių sustatymui, vėliavų įnešimo-išnešimo apeigoms, gėlių įteikimui scenose. Tai gryna nesąmonė. Reiškia, jei norime gausesnio jaunųjų įsijungimo ir aktyvesnio dalyvavimo, **esame priversti** (taip — **priversti!**) skaitytis su jaunesniųjų nuomone, pasiūlymais, nors, iškart žvelgiant, gal tas ar kitas net ir labai mums nepatiktų. Turėtume vadovautis visiškos lygybės — be jokio amžiaus skirtumo principu.

Prisipažinkime ir matykime, kad tiek nedaug (tų jaunųjų) ateina ir jungiasi į bendrojo kultūrinio, politinio darbo dirvonus. Būtinai raskime jiems vietos likti ne tik pasyviais stebėtojais, bet ir aktyviais dalyviais, sprendėjais, vykdytojais. Jei dar delsime, nustosime ir tų, kurie nori likti aktyviųjų tarpe, kurie jau dabar nori ir gali perimti tą estafetės lazdelę tolimesnio darbo ir veiklos išlaikymui. Ar jie tam tinkami, pasiruošę, priimtini? Taip, tai labai svarbūs klausimai, į kuriuos atsakyti nėra lengva. Tačiau, betikrindami kredencialus, sugaišime daug laiko. Tad ar nereikėtų palaipsniui be didesnės skubos, bet planingu tikslumu po truputį užleisti vadovaujančias vietas naujiems veidams ir vardams iš jaunųjų veikėjų galerijos?

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte
Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Ablingos tragedija

Ablingos kaimas Lietuvoje buvo trys kilometrai nuo Andriejavo miestelio (Kretingos apskrityje). Gražus kaimelis, kuriame gyveno 9 nestambūs ūkininkai. Buvo kelias, vadinamas "Ulyčia", ir pagal jį stovėjo visų trobesiai. Žemiau — graži lanka, pakalnė, kur jaunimas žiemos vakarais su rogutėmis žaisdavo, lenktyniaudami leisdavosi į pakalnę. Ramūs, tvarkingi žmonės gyveno kaip viena šeima. 1941 m. birželio mėnesį visi laukė kažko geresnio. Birželio 22 d. atėjo vokiečių kariuomenė, buvo sutikta su džiaugsmu. Nusiprausę, pavalgę po poros valandų išgirdo šūvius — krito vienas vokiečių karys gana toli nuo sodybos. Atrodo, kad viena mergina, įsimylėjusi rusą kareivį, paslėpė jį savo namuose. Tas turėjo šautuvą, kurio kulka pasiekė ant kito kalniuko vokiečių karį. Tuoj buvo surinkti visi kaimo žmonės — vaikai, seneliai ir uždaryti buvusiame ginklų barake. Kadangi niekas nemokėjo vokiečių kalbos, neaiškino, kodėl juos uždarė. Išbuvo per naktį. Rytą išleido ir liepė bėgti siauru keliuku per kalnelį, kurio apačioje buvo graži Lurdo Marija. Vokiečiai iš lėktuvų kulkosvaidžiais skynė visų gyvybes. . .

Tą dieną turėjo būti jungtuvės vienos mergaitės. Jiedu buvo rasti susikabinę rankomis ir gulintys kraujuje. Tą dieną iš kito kaimo, Žvaginių piliakalnio pašlaitės, trys jaunuoliai ėjo žiūrėti, kodėl taip tylu, gyvuliai blaškosi pririšti saulės kaitroje. Kai prisiartino prie sodybos, buvo suimti, pririšti prie sienos ir visa sodyba sudeginta. Kiek toliau buvo dar trys ūkininkai — jie gulėjo griovyje slėpdamiesi nuo kulkų. Atėjo grupė smogikų, liepė gultis kniūbščia ir šaudė į galvas. Toje grupėje buvo viena moteris su trimis mažais vaikais. Vaikai, pamatę, kad šaus jų tėvą, puolė vokiečiams ant krūtinių ir draskė rankomis. O motina kryželiu žegnojo kiekvieną mirštantį. Taip ir liko ji gyva su savo vaikais. Liepė ir jai gultis, bet ji pasakė: šaukit mane stačią, ir apkabinus laikė vaikus.

Šalia esančiame Žalakiškės kaimelyje gyveno trys ūkininkai. Ant kalnelio augo šimtamečiai klevai. Kai atėjo vokiečių kariai, buvo priimti, pavalgidinti. Išeidami apšaudė namus padegančiom kulkom. Taip ir nuėjo pelenais visi trys ūkininkai ir šimtamečiai klevai, liko tik šaltinėliai.

Andriejavo link gyveno smulkus ūkininkas — norėjo jo arklius paimti. Tas atsiklaupęs prašė palikti. Kareiviai nusivedė jį į pamiškę ir nušovė. Šalia jo gyveno vadinamas Šventjonelis, nes buvo labai pamaldus. Išgirdęs šūvius, nežinojo kur dėtis, įlindo į vandens vamzdį einantį per kelią. Vokiečiai išsitraukė, ir subadė durtuvais. Taip žuvo per 70 žmonių.

Ilsėkitės mano jaunystės kaimynai ir draugai savos žemės kapinaitėse, apsupti jaunų ąžuolų. **J. M.**

NORITE TAPTI KUNIGU?
Vienuole? Esate virš 30 metų? Desire priesthood? Sisterhood? Over 30? Kreipkitės: Father Nigro, Gonzaga U. Spokane, 99259, USA.

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4
LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

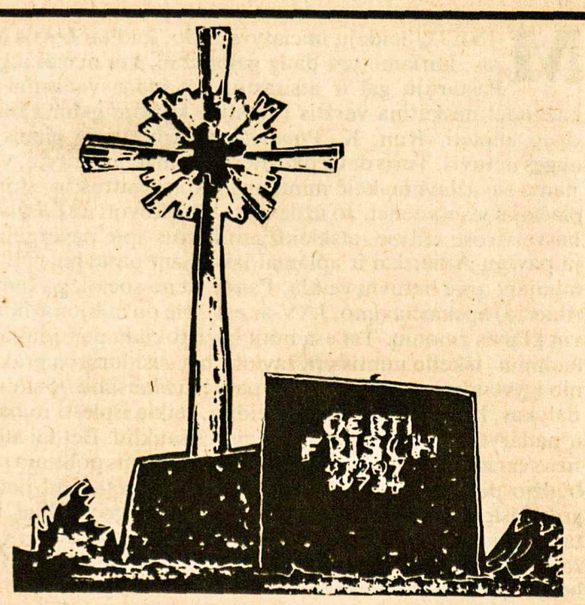

YONGE MEMORIALS LTD.
2044 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 1Z9
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Mohawk Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės
Nemokamas pristatymas į namus.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

PRANEŠIMAS IŠ BRITANIJOS

Audringas lietuvių atstovų suvažiavimas

STASYS KASPARAS

1981 m. balandžio 4-5 d.d. Londone įvyko metinis D. Britanijos Lietuvių Sąjungos suvažiavimas, kuris pradėtas labai audringai. Būdavo ir kitais kartais pasibarama, bet tokio audringo suvažiavimo niekas neatsimena nuo 1947 metų. Atrodo, kad jau buvo prisirinkę pakankamai nepasitenkinimo.

Ginčas dėl federalistų

Po ištęstų DBLS centro valdybos ir kaikurių atstovų metinių pranešmų Ročdalės atstovas D. Banaitis tuoj pat paklausė DBLS centro valdybos pirmininką Z. Jura, kodėl jis savo pranešime nutylėjo ir neatskleidė tų priežasčių, kurios redaktorių K. Barėną privertė palikti "Europos Lietuvį". Žmogus, sakė jis, kuris visą laiką dirbo Sąjungos vardu lietuvybei, buvo išvadintas Maskvos tarnu ir lietuvių skaldytoju. Barėnas esąs mums daugiau reikalingas negu antroji Sodyba. "Jūs, ponai, bendradarbiavote su federalistais, bet mums niekada nepranešėte, kol Barėnas neiškėlė, ko tas sąjūdis siekia."

Prabilo dr. St. Kuzminskas. "Aš, sakė jis, 23 metus, be vienų, dalyvavau suvažiavimuose. Jūs sakote, kad informavote mus. Deja, niekad nesu girdėjęs apie jūsų veiklą federalistuose. Neginkite jų, mes matėme jų ideologinius spaudinius. Mes nieko negirdėjome, kad jūs ten veikiate. Jūs nenorite prisipažinti, kad neinformavote apie jų veiklą. Dabar tas reikalas išėjo į viešumą. Pirm. Z. Juro laiškas "Akiračiuose" padarė bombos sprogimą. Mes gi kalbame apie Barėną, kultūros kūrėją. Didesnio už jį mes neturime. Juo didžiuojasi lietuvių literatūra. Jis buvo šiame krašte vienintelis, kuris stūmė kultūros vagą labai sunkiomis sąlygomis. O jūs, štai paskaitykite "Akiračiuose" išspausdintąjį laišką. Atsitiko nelaimė: tą didelį žmogų apkaltino lietuvių skaldytoju.

Jūs suskaldėte visuomenę su tais federalistais, todėl ir Barėnas išėjo. Savo atsistatydinimo laiške jis atsakė kaip didelis kultūros žmogus. Taip, išėjo pasipiktinęs, ir aš jį suprantu. Prašau išreikšti padėką už jo darbą. Kaip tik jis informavo mus apie federalistus". (Be kita ko, lenkiškų federalistų siekimas yra sudaryti valstybę nuo Baltijos iki Juodosios jūros).

Buvęs ilgametis DBLS centro valdybos narys ir jos sekretorius A. Pranskūnas klausė centro valdybą ir pirm. Z. Jurą, kas jiems davė mandatą visos DBLS vardu rašyti tokį pareiškimą į "Akiračius". Jis taip pat sakė nieko nežinojęs apie federalistus iki perskaitęs Barėno straipsnį "Vidurio Europos federalistai ir jų idealai".

Prie D. Banaičio, dr. St. Kuzminsko, A. Pranskūno prisidėjo iš Mančesterio V. Kupstys ir iš Londono Kasparas. A. Pranskūnas pasiūlė dėl tų federalistų rezoliuciją, kad juose DBLS organizacijai neturi būti atstovaujama.

Federalistų reikalas tuo dar nebuvo baigtas. "Europos Lietuvio" redaktorius J. Vilčinskas (jis redaguoja laikraštį, padedamas M. Bajorino ir V. Kerio) to laikraščio 10 nr. parašė, kad tasai propagandinis federalistų žurnalas "European Press" sustojo ėjęs, kai 1979 m. mirė jo redaktorius A. J. Jez-Cydzik. D. Banaitis buvo rašęs "Europos Lietuvio" 9 nr., kad jis turi 1980 m. žiemos numerį.

Pakeitimai vinjetėje

D. Banaitis, S. Kuzminskas, V. Kupstys, taip pat ir kiti kėlė naujųjų redaktorių savivaliavimą. Remiantis 1978 m. suvažiavimo nutarimu, nuo 1980 m. vidurio prie "Europos Lietuvio" antraštės buvo pradėtas spausdinti Lietuvos žemėlapis su praplėstomis sienomis. Kadangi vieni skaitytojai gyrė tą reikalą, o kiti peikė, tai centro valdyba prašė skaitytojus palaukti iki suvažiavimo, tegul vėl pasisakys atstovai, kurie buvo pritarę tai idėjai. Tačiau naujieji redaktoriai, perėmę laikraštį, tą žemėlapį tuoj išmetė, pakeisdami jį ne anksčiau ilgus metus spausdintais miestų herbais, bet nauja sugalvota vėliava su Gedimino stulpais, Vilniaus pilimi ir prie jos prisišliejusia katedra. Dėl tokio pakeitimo atstovai karštai subruzdo.

Vieni kaltino, kiti gynėsi

Centro valdyba karštai gynėsi. Pirm. Z. Juras pasijuto įžeistas dėl kaltinimo už laišką, kuriame puolamas K. Barėnas. Sakė: "Aš Barėną prikalbėjau eiti "E. Lietuvio" redaguoti. Aš jam netrudžiau. Aš ir dabar kalbuosi su juo. Aš myliu Barėną ir jo nešmeižiau." Jis esą niekad nedalyvautų prolenkiškoje organizacijoje. Sakėsi nemėgstąs lenkų. Federalistai, girdi, jau pasibaigė. "European Press" redaktorius vienas ilgai varė lenkišką propagandą, kol numirė (ta proga suvažiavimui buvo įrodyta, kad ne jis vienas tuos leidinius redagavo). O dėl kaltinančio laiško tai esą kalti "Akiračiai", kam iš "Europos Lietuvio" persispausdino Barėno straipsnio ištraukas. Tas atsakymas buvęs ne Barėnui, bet "Akiračiams".

Red. J. Vilčinskas reikalą dalyvauti federalistuose teisino "E. Lietuvio" 12 nr. išspausdintu P. B. Varkalos straipsniu, kuriame šis rašo, kad ministeris B. K. Balutis prieš 30 metų pataręs būti šiame krašte mūsų tautos ambasadoriais. Esą reikia eiti pas visus ir draugauti su visais (nutylėjo savo laišką prof. S. Kairiui dėl federalistų, kuriame pats rašė, kad tai lenkų vadovaujama organizacija ir kad lietuviai, atstovybės perspėti, turėtų būti daugiau negu atsargūs).

J. Alkis kalbėjo, kad dabar vienybė suskaldyta, valdyba apkaltinta dalyvavusi lenkiškoje organizacijoje. Valdyba turinti teisę nueiti kur ją kviečia DBLS centro valdybos pirmininkai ir valdybos narių pavardės metų metais ten figūravo vykdomuosiuose komitetuose. Jis pats sakėsi esąs Vilniaus lietuvis, mylįs Barėną kaip savo tėvą. Pats nedalyvavęs toje federalistų organizacijoje, nors prezidiumui buvo įrodyta kitaip. Taip viena pusė įrodinėjo dokumentais ir kaltino, o kita gynėsi.

Prezidiumui sekretoriavęs Mančesterio atstovas A. Jaloveckas nebeiškentė ir sudraudė: "Nė vienas neišsisukinėkite, nes aš pats skaičiau laišką. Centro valdyba ginasi, bet, vyrai, parašėt įžeidžiantį laišką, ir reikalas baigtas."

R. Šova, suvažiavimo pirmininkas, centro valdybos narys, paaiškino, kad laišką "Akiračiams" parašyti buvo nutarta dauguma balsų. Nevisa centro valdyba prie to nutarimo prisidėjusi.

Nuotaikos atslūgo

Rytojaus dieną D. Banaitis atsiėmė savo reikalavimą, kad centro valdyba atsistatydintų. Devyni kelių DBLS skyrių atstovai įteikė pareiškimą, kad dėl blogos darbo organizacijos atsistatydintų pirm. Z. Juras. Tasai reikalavimas tuoj pat buvo išplėstas į visą valdybą. "Ko jūs bijote atsistatydinti?", klausė atstovai ir svečiai. "Mes galbūt vėl jus visus išrinksime, ir jums dėl to bus geriau." Taip jie kamavo centro valdybą. J. Vilčinskas pareiškė, kad nereikia jokių perrinkimų: "Ką gi jūs rinksite? Londone nėra žmonių."

Pirm. Z. Juras ir kiti centro valdybos nariai teisinosi. Po ilgų diskusijų ir kalbų pagaliau nutarta nereikalauti atsistatydinimo. Centro valdybon perrinkti 2 pagal įstatus rotacine tvarka pasitraukusieji nariai — B. Butrimas su A. Vilčinsku ir atsistatydinęs S. Nenortas. Į kandidatus buvo pasiūlytas ir St. Kasparas, bet jis atsisakė būti renkamas. Iš viso kandidatų buvo net septyni!

Tarp suvažiavime priimtųjų rezoliucijų yra ir tokia, kurioje sakoma, kad Vidurio Europos federalistų siekimai nesiderina su DBLS įstatais, todėl tame sąjūdyje mūsų organizacijai neturi būti atstovaujama.

Baigiant suvažiavimą, DBLS centro valdybos pirm. Z. Juras parašė pareiškimą, kuriame atsiprašo K. Barėną (tas pareiškimas pažadėtas išspausdinti "Europos Lietuvyje" ir "Akiračiuose").

Antroji sodyba

Kitiem bėgamiem reikalam stipriau pasvarstyti trūko laiko. Visdėlto vienas gana rimtas klausimas buvo atidėtas gal ir visiškai — tai naujos sodybos pirkimas, kur užtektų vietos jaunimui ir senelių pastogei.

Apie tai buvo kalbama ir rašoma metų metais. Dabartinė Lietuvių Sodyba nėra patogioje vietoje, dėlto ir kalbama. O naujos sodybos pirkimo didžiausi entuziastai yra broliai Eimutis ir Rimantas Šovos. Jau porą metų jie energingai tą reikalą kelia. Jų noras nupirkti tokią vietą, kur ir pastatas būtų erdvus, ir dar žemės būtų apie 30 akrų. Kaina būtų daugiau kaip pusė milijono dolerių. Nupirkti būtų galima pardavus turimąją sodybą ir įskolinus Londone Lietuvių Namus.

Rizika? Taip, didelė rizika, nes tuo būdu galima viską prarasti. Dėlto akcininkai nubalsavo tą klausimą atidėti.

Apie jaunimą

Šiek tiek buvo užsiminta apie D. Britanijos Lietuvių Jaunimo Sąjungą ir apie jaunimui anglų kalba leidžiamąjį "Lynes". Suminėta, kad tame leidinyje tendencingai rašoma apie Vilnių ir Vytautą Didįjį. Apie jaunimą sakyta, kad jis susirenka tik pasišokti, pasikirkinti ir išgerti. Kokia nauda mums, seniesiems, iš tokio jaunimo?

Politika? Taip, politika jaunimui visai nerūpi. Kaikas pabrėžė, kad jaunimas nekaltas — tėvai kalti. Jaunimo atstovai tikino, kad jie dar tik pradeda. Jaunimas esąs labai entuziastiškas, nors ir nemokąs lietuviškai. O "Lynes" leidinys (redaktoriai A. Vilčinskas ir V. Puodžiūnas) esąs labai populiarus, jo ieško net Amerikos jaunimas. Kaikurie atstovai labai gyrė tą Jaunimo Sąjungą ir "Lynes".

Ar šis suvažiavimas reiškia, kad Britanijos lietuviai susiskaldė? Manau, kad ne, tik smarkiai prasivėdino. Atrodo, kad pasibarti būtinai reikėjo. Tai ir padaryta. Suvažiavę atstovai davė gerą pamoką centro valdybai. Tikėkime, kad ji iš jos pasimokys.

Britanijoje ėjęs federalistų sąjūdžio žurnalas "European Press" (1980 m. žiemos numeris), kuriame kaikurie lenkų veikėjai skleidė įdėją būsimos federacijos, apimančios Lenkiją, Lietuvą ir Ukrainą. Kaip matyti iš įrašo, toji federacija vadinama "Rzeczpospolita"

P. Amerikos lietuvių jaunimo stovyklos registratoriai. Iš kairės: Isolda ir Tristanas Simanauskai, Luis Czop **Nuotr. P. Kuro**

Pietų Amerikos jaunimo stovykla

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Paulius Kuras

Tiršta programa

Norint sutalpinti visą programą į tris stovyklos dienas, šeštadienio ir sekmadienio vakarinės programos buvo padalintos į dvi dalis. Šeštadienio vakaro programa prasidėjo Pauliaus Kuro atvežtų IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso skaidrių rodymu. Toliau sekė susipažinimo žaidimai ir šokiai, po kurių visi stovyklautojai, kurie prieš atvykstant nepažinojo vieni kitų, tikrai sužinojo ne tik vieni kitų vardus ir pavardes, bet ir iš kurio krašto bei miesto buvo atvykę. Talentų vakaras pasižymėjo dainomis, gitarų muzika, savos kūrybos deklamavimais ir įvairiais pasirodymais.

Stovyklautojai, ypač suvažiavę svečiai, labai pergyveno sekmadienio vakaro programą, kurios metu stovyklautojai vaidino septynias ištraukas iš "LKB Kronikos". Kiekvienas vaidinimas buvo atliekamas skirtingoje stovyklavietės vietoje. Stebėtojai turėjo tyliai pereiti iš vienos vietos į kitą nakties tamsumoje. Paskutinis "Kronikos" vakaro vaidinimas buvo Nijolės Sadūnaitės teismas. Jis buvo ypatingai gerai suvaidintas, ir nevienam stovyklautojui, tėvui ir svečiui iškrito ašara.

Antra sekmadienio vakaro programos dalis buvo papročių laužas. Tarp įvairių pasirodymų buvo išaiškinta ir pailiustruota dalis Lietuvos liaudies papročių. Paskutinė stovyklos diena buvo pirmadienis, vasario 8-ji. Ši diena buvo skirtinga nuo kitų: pirmiausia dėlto, kad stovykla buvo numatyta tą rytą užbaigti, bet, visiems stovyklautojams prašant, buvo pratęsta dar vienai dienai. Tai buvo geras stovyklos pasisekimo įrodymas.

Mokytis vadovauti

Ta diena skyrėsi tuo, kad stovyklos vadovybė, norėdama stovyklautojus išmokyti vadovauti stovyklai, perdavė vadovavimą patiems stovyklautojams. Jie, su vadovybės pagalba, turėjo pravesti visos dienos programą: nuo vėliavų pakėlimo iki laužo užbaigimo. Nors dienos programa būtų galėjusi truputį sklandžiau praeiti, esminis laimėjimas buvo jų visų susipažinimas, kaip surengti ir pravesti stovyklą. Jie suprato, kad reikia turėti ne tik noro, bet ir laiko, pasišventimo, darbo. Tai išmokus, reikia laukti, kad jaunimo veikla tikrai pagyvės Argentinoje ir kituose Pietų Amerikos kraštuose.

Paskutinė diena

Taip baigėsi paskutinė oficiali stovyklos diena. Vėliavos nuleidimo metu buvo įteiktos premijos gražiausiai nudažiusiems margučius, šokių marotono ir tinklinio laimėtojams, pasižymėjusiems stovyklautojams ir kiekvienam stovyklautojui už dalyvavimą.

Paskutinio laužo metu stovyklautojai vaidino geriausius ir įdomiausius stovyklos momentus. Ypatingai gerai vaidino pagal dainą "Buvo gera gaspadinė" ir imitavo stovyklos vadovus.

Antradienio rytą palapinės krito zemyn, stalai, kėdės, indai buvo kraunami į sunkvežimį, drabužiai nukabinami nuo džiovinimo linijos. Stovyklautojai paskutinį kartą nusifotografavo, atsisveikino ir išsiskirste į savo gyvenamus miestus. Bet neilgam, jau trečiadienio vakarą dauguma stovyklautojų susirinko Buenos Aires mieste į VII PALK darbo posėdžius. Čia dirbome jaunimo organizavimo darbą. Stovykloje įgauta lietuviško darbo nuotaika tęsėsi toliau.

Šalia jaunimo sekcijos posėdžių, VII PALK atstovai buvo pasiskirstę į kultūros ir politinės veiklos sekcijas. Dviejų dienų posėdžių rezultatai, VII PALK nutarimai įrodė, kad jaunimo sekcijos darbas buvo sėkmingiausias.

Organizatoriai

Visą stovyklos eigą bei visą VII PALK eigą filmavo kun. Juozas Margis, MIC, iš Argentinos į vaizdajuostes. Tuo būdu ši stovykla yra įrekorduota ilgam laikui ir bus galima po daugelio metų pamatyti bei pasiklausyti, kaip tenai stovyklavome.

Stovyklos vadovybė buvo sudaryta iš jos organizatorių: komendantas — Aras Mažeika (Venecuela), mergaičių vadovė — Alicija Mikučionytė (Argentina), berniukų vadovas — Gustavo Czop (Argentina). Jiems talkino Tristanas Simanauskas (Argentina), Marytė ir Jonas Kuncos (Argentina), kun. Antanas Saulaitis ir Paulius Kuras iš Š. Amerikos. Pagrindinė stovyklos rūpintoja buvo Graciela Morkūnaitė, Argentinos Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkė.

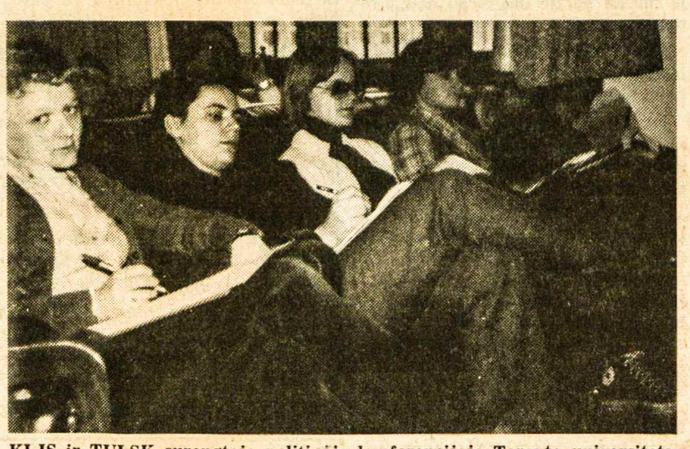

KLJS ir TULSK surengtoje politinėje konferencijoje Toronto universitete. Iš kairės: Rita Vingelytė, Rūta Girdauskaitė, Rima Gustainytė, Aldona Biretaitė **Nuotr. R. Rudaitytės**

• **Lietuviškos spaudos rėmėjai yra savos tautos gynėjai**

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

"Norėjau jungti plačiausiais pagrindais"

Sveikinant PLB garbės pirmininką Stasį Barzduką, sulaukusį 75 metų amžiaus

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės garbės pirmininkas, lituanistas, pedagogas STASYS BARZDUKAS, sulaukęs 75 metų amžiaus

Pagerbdami kurį nors žymų visuomenininką, mes paprastai mėgstam išvardinti jo nuopelnus, pamiršdami viešumai mažai pažįstamą, bet pačią įdomiausią to asmens pusę — jo asmenybę, jo vidaus pasaulį, jo principus ir idealus, kurie jį vedė vienu ar kitu viešo gyvenimo keliu.

Š. m. balandžio 23 d. visuomenininkui, pedagogui ir kalbininkui Stasiui Barzdukui suėjo 75 metai amžiaus. Per paskutinius kelerius metus, sveikatai pablogėjus, jis yra priverstas neišeiti iš savo kambario ir, gerokai susilpnėjus regėjimui, pasikliauti savo bičiuliais, kurie jam pasimainydami skaito laikraščius, žurnalus ir net ištisas knygas. Tuo būdu jis yra nuolatos informuojamas apie įvykius ir nenutraukia ryšio su visuomeniniu gyvenimu, kuriame jis praleido didelę savo gyvenimo dalį.

Susipažinusi su juo prieš beveik 30 metų Pijaus Žiūrio šeimos namuose Klevelande, negaliu pamiršti jau tada jame pastebėto humoro jausmo, veržlumo būti dėmesio centre ir ". . . mano vištos šiurpos" dainos. Vėliau man teko drauge mokytojauti vysk. Valančiaus mokykloje Klevelande.

Turėjo būti Jurgis. . .

Vieną vakarą aplankiau St. Barzduką jo namuose. Jo kambario sienos padengtos lietuviškų knygų lentynomis, Čiurlionio paveikslų reprodukcijomis, Petro Rimšos "Vargo mokykla", Šv. Onos šventovės Vilniuje nuotrauka, Rūpintojėliu lietuviškos sodybos fone. Tai mūsų tautinės dvasios simboliai, kurie liudija kambario gyventojo turinį.

Kalbėdamas apie savo gyvenimą, St. Barzdukas mėgsta pasakoti savo vardo kilmei paaiškinti anekdotą. Gimęs šv. Jurgio dieną, pakrikštytas Stasiu, nes Krikšto tėvai buvo gerokai išgėrę ir, kol pasiekė šventovę pamiršo naujagimiui skirtą vardą, kuris turėjęs būti Jurgis. . .

"Aš visuomeninius savo polėkius paveldėjau iš tėvų", nostalgiškai nusiteikęs pasakojo jis. "Tėvas priklausė įvairiom ūkininkų draugijom ir buvo kaimo seniūnu. Tomis pareigomis jis labai didžiavosi. Motina buvo sociali, dainininkė, š o k ė j a. Darbštumo mane išmokė profesoriai — Balčikonis ir Jablonskis, kurie bardavosi net už vieną negerai parašytą raidę, netiksliai perbrauktą 't' arba su trumpu koteliu 'k'. Aš pats toks griežtas savo mokiniams nebuvau. Tapęs lietuvių kalbos ir literatūros mokytoju, dėsčiau dalykus, kurie savaime yra įdomūs, nors daugiausia dėmesio skyriau kalbai. Visada buvau įsitikinęs, kad lietuviška mokykla turi formuoti lietuvišką asmenybę pirmoje eilėje. Kiti mokslai ruošia žmogų profesijai, o humanitariniai mokslai formuoja charakterį, teikia daugiausia medžiagos susiformuoti dvasinei žmogaus asmenybei. Humoro jausmas yra būtinas. Iš praktikos patyriau, kad mokytojas be humoro jausmo yra neturtingas. Pasijuokimas padeda", plačiai nusišypsojo St. Barzdukas.

Organizacinėje veikloje

Visuomeniniam gyvenimui jį anksti paruošusi ateitininkų organizacija, kurioje jis išmokęs organizacinio gyvenimo technikos, turėjęs progą viešai reikšti savo mintis ir suformuoti visuomeninės veiklos principus. Nepriklausomoje Lietuvoje jis dar priklausė Šaulių Sąjungai, V i l n i u i Vaduoti Sąjungai, "Naujosios Romuvos" Bičiuliams. Buvo renkamas į valdybas, atsakomybės bei darbo niekada nevengė. "Organizacija yra prasminga tik tada, kai ji atlieka savo uždavinį. O tai įmanoma tik tada, kai jos nariai yra aktyvūs", tęsė savo pasakojimą garbusis sukaktuvininkas. "Didelę savo gyvenimo dalį atidaviau Pasaulio Lietuvių Bendruomenei". Išbuvęs penkerius metus Klevelando apylinkės pirmininku, buvo išrinktas į JAV LB tarybą trim kadencijom (9 metam). Trejus metus išbuvo jos pirmininku. 1963 m. Toronte įvykusiame seime buvo išrinktas vykdomuoju PLB valdybos vicepirmininku. Mirus Juozui Bačiūnui, 1969 metais buvo išrinktas PLB pirmininku. Nuo 1963 metų iki 1976 buvo "Pasaulio Lietuvio" redaktoriumi. Savo šakotos ilgametės veiklos laikotarpyje St. Barzdukas patyrė gerokai kritikos, įsigijo priešų, tačiau, nekreipdamas dėmesio, dirbo, kaip jam diktavo jo sąžinė ir įsitikinimai.

"Visuomeniniai idealai ir jų įgyvendinimas iš manęs pareikalavo tiek daug laiko, tiek daug dvasinės įtampos ir darbo, kad įgalino mane sulaukti 75 metų, kai tuo tarpu eilė kitų, kurie mažiau stengėsi, jau seniai ilsisi po velėna", pastebėjo St. Barzdukas. "Šiandieną jaučiuosi atidavęs savo dalį ir džiaugiuosi, kad mano darbas yra tęsiamas į mano vietą ateinančių jaunesnių, kurių tarpe yra nemaža ir mano buvusių mokinių".

Gyvenimo gairės

Ta proga St. Barzdukas taip susumavo savo gyvenimo filosofiją: "Man gyvenime pirmoje eilėje rūpėjo lietuviškas solidarumas, remiamas dviem principais: gyvenimo tikrove ir džentelmeniškumu. Norėjau išeivijoje turėti tokią organizaciją, kuri lietuvius jungtų pačiais plačiausiais pagrindais, būtent, lietuvybe. Į tą sąvoką įeina valstybingumas, visuomeniškumas, tautiškumas ir religija. Ir religijoje jieškau tautiškų momentų. Man reikia tokios religijos, kuri į mano sąžinę kalbėtų originalia lietuviška malda, giesme, papročiu. Aš savo vakarinėse maldose negaliu apseiti be Maironio, Putino ir kitų ("Apsaugok, Augščiausias, tą mylimą šalį", "Mylėk, lietuvi, tą brangią žemę. . ."). Taip besimelsdamas pasijuntu esąs ant lygaus lietuviško kelio ir pergyvenu lietuvišką mistiką".

"Padariau, ką galėjau"

Jaukų pokalbį baigėme taurele raudono vyno. Keliu ją už sukaktuvininko jaunatvišką, nepalaužiamą dvasią ir negaliu atsistebėti jo šviesiu nusiteikimu. O mintyse bėga prisiminimų grandis: lituanistinės mokyklos mokytojas, populiarus šeimyniškų pobūvių svečias-sveikintojas, griežtas visuomeninių principų skelbėjas, beveik asketiškai darbštus. . .

Kaip kiekvienas į viešumą išėjęs asmuo, St. Barzdukas yra patyręs užsitarnautos ir neužsitarnautos kritikos, priekaištų, diskusijų ir ginčų. Savaime suprantama, žmogiškosios tikrovės įvairume, demokratiškoje aplinkoje, jis negalėjo visų patenkinti ir visiems įtikti. Gal tai ir nėra svarbu, bet pabrėžtina tai, kad visa, ką jis darė, buvo pagrįsta giliai įsišaknijusiu idealizmu. Garsusis Paskalis yra pasakęs: "Ne tai svarbu, ar mūsų darbai yra daugiau ar mažiau nusisekę, bet tai, kad baigdami šį gyvenimą, galėtume pasakyti — padariau, ką galėjau".

BOOKBINDING STUDIO
"SAMOGITIA"
(lietuvis savininkas)
telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

KLUBAS "AVE, VITA"

Jonas Malašauskas "Komjaunimo Tiesos" skaitytojus 51 nr. supažindina su Klaipėdoje įsteigtu tokio pavadinimo blaivininkų klubu, kurio vadovas yra Everistovas Bajerinovas. Kovai už blaivybę skirto klubo įstatai pradedami šūkiais: "Tegyvuoja protas! Tegyvuoja sveikata! Tegyvuoja šeimyninė laimė!" Pagal taisykles klubo nariai įsipareigoja, kad galima gyventi ir dirbti be alkoholio, stengiasi padėti narkologinei Klaipėdos tarnybai. Klube ypač daug dirba mokytoja Aldona Kiaunienė su dukrele Banga, dėl alkoholio palaidojusios savo vyrą ir tėvą. Nariais priimami net ir moksleiviai nuo 16 metų amžiaus bei kiti jaunuoliai, kuriuos vilioja fotografijos, turizmo, muzikos skyriai, diskotekos šokiai. Klubo patalpose rengiamos šeimyninės šventės be svaigalų. Žmonos, dukros bei kitos klubo narės parūpina skanėstų, gaivių gėrimų. Panašus "Gintaro" blaivybės klubas buvo įsteigtas ir Vilniuje, Karoliniškių rajone, prie vaikams skirto klubo "Meteoras". Apie jo liūdną likimą J. Malašauskas pasakoja: "Tačiau 'Gintaras' neilgai savo 'būstine' džiaugėsi. Kažkam nepatiko, kad vaikai mato bevusius girtuoklius. Dar kažkas skundą parašė ir įtikino vykdomojo komiteto darbuotojus, kad negalima ten laikyti blaivybės klubo. Tačiau kažkodėl klaipėdiečių jaunimui netrukdo buvę girtuokliai. Priešingai — bendros problemos ir bendri rūpesčiai skatina realiau žiūrėti į visas negeroves ir jas šalinti."

SENSTANTYS EŽERAI

Senstančiais Lietuvos ežerais rūpinasi Lietuvos Mokslų Akademijos geografijos skyriaus mokslininkai. Apie ežerų problemas "Komjaunimo Tiesos" 50 nr. prašneko ežerotyros ir pelkėtyros laboratorijos vadovas J. Tamošaitis: "Pastaruoju metu mūsų ežerus yra apėmusi tikra pelkėjimo epidemija — jie sparčiai dumblėja, užauga žolėmis. Į vandens telkinius iš dirvų patenkančios lietaus nuplautos trąšos suaktyvina įvairių augalų, ypatingai dumblių ir jais mintančių gyvūnų dauginimąsi. Mikroorganizmų prisiveisia tiek daug, kad sutrinka natūrali biologinė pusiausvyra — mažieji gyventojai okupuoja visą ežerą, o mirę storiausiais sluoksniais nukloja dugną. Kai vanduo pasidengia dumblių kilimu, kai ima nykti žuvys, ežerą jau sunku beišgelbėti. Respublikos mokslininkai sukūrė naują metodą, kurio dėka panaudojus savos konstrukcijos nuosėdų gaudytuvą, galima iš anksto imtis gelbėjimo priemonių . . ." Vadovaujantis tokiu metodu, laboratorijos specialistams jau pavyko išgelbėti Molėtų rajono Ambraziškių ir Telšių rajono Masčio ežerus. Tikimasi, kad mokslininkų patirtis nuo greito pelkėjimo bei užaugimo pavojaus padės apsaugoti ir naujai įrengiamus dirbtinius vandens telkinius.

PALAIDOJO POLITRUKĄ

Vilniuje kovo 27 d. mirė karinis politrukas gen. mjr. Jonas Macijauskas, gimęs 1900 m. Obeliuose. Sovietinėn kompartijon jis buvo įsijungę jau 1917 m. Lietuvos nepriklausomybės kovose ištikimai tarnavo Maskvai. Už lietuvių tautos išdavimą buvo suimtas, nuteistas kalėti 10 metų, 1921 m. iškeistas į politinius kalinius Sovietų Sąjungoje. Ten jis baigė kavalerijos mokyklą, politinę V. Lenino akademiją. Dirbo pulkų politiniu vadovu, komisaru Gudijoje. Lietuvon grįžo su Raudonąja Armija 1940 m. vasarą vyr. politinio vadovo pareigomis. II D. karo metais medalius rinko kaip 16-tosios lietuviškosios šaulių divizijos politinio skyriaus viršininkas. Pokaryje buvo paskirtas kariniu komisaru sovietų okupuotoje Lietuvoje, ministerių tarybos patarėju. Iki amžiaus galo krūtinę pasipuošė dviem Lenino, keturiais "Raudonosios žvaigždės" ordinais, ištisa virtine sovietinių medalių. Jam taipgi buvo suteiktas nusipelniusio kultūros veikėjo vardas, nesuderinamas su karinio politruko pareigomis. Palaidotas kovo 31 d. valdžios lėšomis Antakalnio kapinėse, kur tokiem Maskvos garbintojam yra įsteigtas specialus paminklinis ansamblis.

ATEIZMO MUZĖJUS

Eksperimentinis namų statybos kombinatas Alytuje vieną savo pastatą nutarė paversti ateizmo muzėjumi, kurio rodiniais jau rūpinasi tos darbovietės ateizmo tarybos pirm. V. Kačkovas. Talkos jis jieško Leningrado, Gardino, Lvovo ir Vilniaus ateizmo muzėjuose. Alytus, atrodo, bus antras okupuotos Lietuvos miestas ruso V. Kačkovo dėka susilauksiantis ateizmo propagandai skirto muzėjaus. V. Kačkovas jį žada panaudoti ateistiniam kombinato darbininkų auklėjimui.

KARINGAS MOKYTOJAS

"Tiesa" kovo 12 d. laidoje paskelbė Romo Šabrausko skundą: "Noriu papasakoti mane sukrėtusį skundą. Su žmona nuvažiavome į Raseinių rajono Kalinino kolūkio Naudvario kaimą pas gimines. Pamatę jų sūnų, ką tik grįžusį iš mokyklos, persigandome: vaikas buvo sumuštas. Sužinojome stulbinančią istoriją. Berniukas mokosi Raseinių rajono Lyduvėnų vidurinėje mokykloje. Jis neišmoko fizikos pamokos, tai mokytojas Jonas Pocevičius, nuėmęs nuo kino aparatūros maišą, užmovė mokiniui ant galvos, pats sudavė ir taip daryti pakvietė mokinius . . ." Šį įvykį tyrė specialus "Tiesos" korespondentas Bernardas Šaknys. Mokyklos direktorė Janina Sakavičienė prisipažino, kad kažkas panašaus įvyko, tačiau dabar jau viskas sutvarkyta. Mokytojas J. Pocevičius atsiprašė moksleivio tėvus, mokykla pasmerkė jo elgesį. R. Šaknys betgi nerado mokyklos protokolo bei jame paženklintos to įvykio datos. Pats J. Pocevičius, mokytoju dirbantis jau 30 metų, teigė: "Viskas išgalvota, nieko panašaus nebuvo! . . ." Vėliau pakeitė savo nuomonę. Esą maišą ant galvos užmovė mokiniai. Penkiolikmečiai klasės draugai teisinosi: "Mokytojas liepė tai daryti . . . Mokytojas pirmasis sudavė . . ." Mokytojas J. Pocevičius, vėliau netgi atvykęs pas korespondentą B. Šaknį į redakciją, prašė apie šį įvykį nerašyti, bet pastarasis negalėjo nutylėti padaryto nusikaltimo: "Žmogus, pakėlęs ranką prieš kitą, baudžiamas pagal įstatymus. O kokios bausmės susilauks Jonas Pocevičius, kuris ne tik pats panaudojo smurtą prieš moksleivį, bet ir leido tai daryti kitiems, kuruos sudrausti buvo jo pareiga? . . ." Jis netgi teisinosi neturėjęs laiko paklausti, kodėl tas moksleivis neparuošė pamokos. Namuose jis yra labai paslaugus berniukas, daug padedantis motinai ir tėvui, dirbantiems kolchoze. Kompartijai ištikimų mokytojų prasižengimų B. Šaknys aptiko ir Šakių rajono Žvirgždaičių mokykloje: "Koridoriuje kabo sanitarinis biuletenis, kuriame netvarkingų mokinių sąrašas. Mokykla siekia tvarkos, nori gero, bet ar visada kalta pirmokė, kad jos drabužiai neišskalbti? Reikėjo pasikalbėti su jos tėvais, su ja pačia, bet įamžinti pavardę koridoriuje? . . . Kad visi pirštais rodytų, šalintųsi . . . Vadinamosios gėdos lentos, neapgalvota kritika vaikų dvasiose palieka tiek drumzlių, kad mokykla jiems tampa nemielais namais . . ."

V. Kst.

Maloniai kviečiame visus tautiečius dalyvauti HAMILTONO LIETUVIŲ MERGAIČIŲ metiniame

KONCERTE ir trečiosios "Aido" plokštelės **SUTIKTUVĖSE**

š.m. gegužės 9, šeštadienį, 7 v. vakaro, Jaunimo Centre, 48 Dundurn St. N.

PROGRAMOJE:
"Aidas", vadovaujamas muziko J. GOVĖDO
Londono tautinių šokių grupė "Baltija",
vad. D. M. Chainauskų
Trečiosios "Aido" plokštelės sutiktuvės
(aktorė-režisorė E. Kudabienė)

Po programos — šokiai (gros "New Dimensions" orkestras), veiks baras, turtingas bufetas, loterija ir laimės staliukai.

Įėjimas — $5, studentams — $3

"AIDAS" LAUKIA VISŲ — Rengėjai

HAMILTON, ONT.

VYSK. VALANČIAUS MOKYKLOJE priešvelykinį šeštadienį mokiniai turėjo margučių dažymo varžybas. Tą šeštadienį vaikus pamokyti margučių dažymo meno buvo atvykus talentinga tos srities menininkė M. Pusdešrienė. Ji vaikus supažindino su kiaušinių skutinėjimu, braižymu ir įvedimu tautinio motyvo. Pamokų pabaigoje geriausi darbeliai buvo premijuojami. Kiekvienas skyrius turėjo savo laimėtoją. Darželyje premiją laimėjo Gintara Alderdice, I sk. — Kristina Alderdice, II sk. — Irutė Žukauskaitė, IV sk. Rima Alderdice, V sk. — Eglutė Kvedaraitė, VI sk. — Ričardas Bagdonas, VII sk. — Audrytė Verbickaitė ir VIII sk. — Danutė Grajauskaitė. Laimėjusieji gavo po didelį šokoladinį zuikį.

MOKYKLA SAVO MOKSLO METUS užbaigs gegužės 16, šeštadienį, Jaunimo Centre su įprastom iškilmėm. Šiemet X skyrių baigusiųjų turėsime tik trįs. Iškilmėse yra pasižadėjusi dalyvauti naujoji Kanados LB krašto v-bos pirm. adv. J. Kuraitė. Lietuvių bankelis "Talka", visą laiką stipriai rėmęs mūsų lituanistinę mokyklą, šiemet paskyrė tik $1000. Dėlto šiemet stipriau mokyklą parėmė tos mokyklos globėjas prel. dr. J. Tadarauskas su $1000 auka, Hamiltono Liet. Bendruomenės v-ba su $800. Iš KLB švietimo komisijos per V. Stanevičienę gauta $400. Geriesiems aukotojams mokyklos vadovybė nuoširdžiai dėkoja.

TRIJŲ DIENŲ REKOLEKCIJAS šiemet vedė iš Brazilijos viešintis kun. St. Šileika, salezietis, kuris žada pas mus pabūti ilgesnį laiką.

MEDICINOS DR. VIOLETA FALKAUKAITĖ-GREINER, buvusių hamiltoniečių T. J. Falkauskų dukra, prieš kelerius metus baigusi medicinos studijas, dabar atidarė savo kabinetą ir priima pacientus.

LIGONINĖJE GYDOSI J. Zurlys ir Ant. Muliolis. Alytei Steiblienei Šv. Juozapo ligoninėje padaryta vidurių operacija. Po sunkios operacijos sveiksta L. Stukienė. Ant. Kesiūnas, išgulėjęs ligoninėje 5 mėnesius, dabar yra perkeltas į sveikstančių namus.

Į PENSIJAS jau pradėjo išeiti mūsiškiai ir iš Fordo fabriko. Nerūpestingas pensininko dienas jau leidžia J. Gimžauskas, St. Urbanavičius, L. Gutauskas, Žemaitis. Naujieji "Stelco" pensininkai yra J. Virkietis ir P. Eismantas. Pastarasis ta proga pardavė savo seną namą ir vakarinėje miesto dalyje nusipirko naują ir patogų namelį.

SAVO VEDYBŲ gegužės mėnesį laukia I. Vainauskaitė, I. Povilauskaitė ir Rožanskaitė.

PAS BR. E. MILAŠIUS vizitui iš Austrijos, Vienos miesto, atvyko dvi podukros, kurios žada viešėti apie tris savaites. **K. M.**

NORS ŽIEMOS DARBO METAS jau artinasi prie galo, "Širvintos" tunto vadija dar yra numačiusi įdomių užsiėmimų bei išvykų. Po Kaziuko mugės, atsiradus daugiau lėšų, numatoma pasinaudoti ne tik artimose apylinkėse rengiamais kursais bei iškylomis, bet ir padėti skautėms nuvykti į tolimesnes vietoves.

Kovo 14-15 d.d. 11 Hamiltono skaučių ir skautų dalyvavo LSS Seserijos surengtuose draugininkių kursuose. Balandžio 11-12 d.d. prityrusios skautės ir vyr. skautės kandidatės prisijungė prie Toronto skaučių iškylai į Romuvos stovyklavietę, kur praktiškai pritaikė teorines žinias.

Gegužės 2-3 d.d. Toronte įvykstančiame LSS Seserijos suvažiavime numato dalyvauti vyresnės vadovės ir draugininkės. Kviečiamos visos vyr. skautės ir skautininkės, kurios tebesidomi skautišku veikimu. Suvažiavimo kaina — $20 (be nakvynės). Tunto vadovės turės pasitenkinti dalyvavimu tiktai šeštadienį, nes gegužės 3, sekmadienį, po paskutinių pamaldų, parapijos salėje įvyks iškilmingą sueiga pasaulio skautų globėjo šv. Jurgio proga. Sueigą suplanavo vyr. skautės kandidatės: K. Aušrotaitė, R. Ciparytė, L. Petrantonio, E. Rukšėnaitė ir L. Trumpickaitė, jų vadovės s. A. Baltakienės globojamos.

Gegužės 22-25 d.d. Beaumont, Ohio, JAV, įvyks skautiškos sutiktuvės knygos "Algimantas". Rengia LSSS prityrusių skaučių skyrius ir kviečia skautes-us ir prityr. skautes-us. Tai išradingas būdas jaunuosius supažindniti su lietuviška literatūra. Vietoj paskaitų bus vaidinimai, žaidimai ir kt.

Žiemos darbo metą užbaigsime savaitgaline iškyla birželio mėn., kurią suplanuos ir praves anksčiau minėtos vyr. skautės kandidatės. Smulkesnės informacijos apie paskutines išvykas ir vasaros stovyklą Romuvoje rugpjūčio 8-22 d.d. bus paskelbtos iškilmingos sueigos metu. Kviečiame tėvelius ir svečius dalyvauti.

"Širvintos" vadija

ATITAISYMAS. Š.m. "TŽ" 8 nr. Tautos Fondo atstovybės Hamiltono apylinkės aukotojų sąraše buvo įrašyta 100 dol. auka J. E. B. Bersėnų; turi būti Emily Bersantaitis. Už klaidą atsiprašome.

TF Hamiltono apylinkės atstovybė

"AIDO" RĖMĖJŲ KOMITETAS kviečia visus tėvus atvykti į visuotinį susirinkimą parapijos salėje š. m. balandžio 26, sekmadienį, tuoj po 10.30 v.r. pamaldų. Bus pateikti pranešimai ir ateities veiklos planai, pasitarta artėjančio metinio koncerto-šokių reikalu. Komitetas

St. Catharines, Ont.

REKOLEKCIJOS prasidėjo balandžio 3, penktadienį, ir pasibaigė sekmadienio pamaldomis. Dalyvių skaičius buvo tikrai didelis, nes matėsi tautiečių ir rečiau pasirodančių mūsų pamaldose. Rekolekcijas vedė kun. B. Pacevičius, atvykęs iš Toronto. Jos pasižymėjo ramiom, bet giliom mintim. Vėliau kas norėjo, galėjo įsigyti ką tik šio kunigo išleistą knygą "Žingsniai prieš nevilį".

RELIGINEI LIETUVIŲ KATALIKŲ ŠALPAI ir šiemet surinkta rekordinė suma — per $2000. Nesigiriame, bet viešai džiaugiamės, kad mes neužmirštame Lietuvos sovietinių rusų grandinėse. Vienas kanadietis, tai sužinojęs, sušuko: "Bless your heart!" Tai tiesa.

RUOŠIAMASI plačiu mastu paminėti 40 metų sibirinių trėmimų iš Lietuvos sukaktį. Iniciatoriai yra baltiečių grupė prie Pavergtųjų Tautų Organizacijos. Ruošiamasi demonstracijai, kurioje dalyvaus visų septynių pavergtų tautybių žmonės ir, žinoma, žymiausi šio krašto kanadiečiai politikai bei Kanados parlamento atstovai. Pirmas platesnis posėdis — balandžio 23 d. Šiam įvykiui turėtų jau dabar ruoštis visi Niagaros pusiasalio lietuviai. Kor.

London, Ont.

GAVĖNIOS REKOLEKCIJOS, kurias vedė kun. Vyt. Zakaras, OFM, iš Kennebunkporto, susilaukė reikiamo londoniškių dėmesio. Savo turininguose pamoksluose jis ypač kėlė Dievo gailestingumą ir šiais laikais įvykusį didelį dalykų vertinimo pasikeitimą: kas anksčiau buvo esminis, svarbiausias dalykas, tas dabar yra pastumtas į šalį ir niekas juo nesidomi. Tai, į ką anksčiau žmonės nekreipdavo dėmesio, dabar atsidūrė visų dėmesio centre, apie jį visi kalba, tapo lyg ir gyvenimo kelrodžiu. Paviršutiniškumas užėmė gilesnių religinių įsitikinimų vietą. Religijos praktika tapo daugiau tradicijos dalyku, o ne esminiu gyvenimo kelrodžiu.

Rekolekcijų pabaigą savo skambiu giedojimu praturtino Lietuvos Kankinių parapijos choras, vadovaujamas muz. St. Gailevičiaus. Jis giedojo sekmadienį sumos metu. Visos sėdimos šventovės vietos buvo užimtos! **D. E.**

Rochester, N.Y.

LITUANISTINĖ MOKYKLA š.m. kovo 11 d. tėvų ir mokytojų posėdyje pavadinta Mindaugo Tomonio vardu. Gegužės 9-10 d.d. rengiamas šios mokyklos 20 metų veiklos minėjimas, prisimenant, kad lietuvių kalbosRočesteryje buvo pradėta mokyti prieš 50 metų. Meninę programą gegužės 9 d. atliks sol. Elena Blandytė iš Čikagos, akompanuojama pianisto Raimundo Obalio. Gegužės 10, sekmadienį, 11 v.r. bus pamaldos, o po jų — iškilmingas posėdis parapijos salėje su kultūrine programa ir vaišėmis. Pagrindinę kalbą pasakys pedagogas A. Masionis iš N. Jersey.

PARAPIJOS TARYBA telkia lėšas specialiu vajumi parapijos ir mokyklos pastatų stogams taisyti. Reikia $4000. S. ir M. Chirai paaukojo $500, L. Morkūnas — $400. Parapijos klebonu yra kun. J. Vaškys, OFM, tarybos pirm. — R. Liutkus. Prie didesnių parapijos rūpesčių priklauso artėjanti parapijos 75 metų sukaktis, vyskupijos organizuojamas lėšų vajus ir automobilių saugumas autoaikštėje.

A.a. DOMICELĖ KUNDROTIENĖ, 94 m. amžiaus, mirė balandžio 3 d. Šv. Onos senelių prieglaudoje. Buvo Lietuvių Fondo rėmėja. Paliko dukrą su šeima. **B. K.**

NAUJA LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

"LIETUVOS AIDAI"

Vedėja – KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ

Čikagoje: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8.30-9.00 v. vakaro iš WCEV stoties 1450 AM banga. St. Petersburge: šeštadieniais, 12.30-1.00 v.p.p. iš WTIS stoties 1110 banga.

Adresas: 2646 West 71st Street, Chicago, IL. 60629

Telefonas: (312)778-5374

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6 **TALKA**

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.

Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A) 6%
santaupas 12¾%
term. depoz. 1 m. 13%
term. depozitus 3 m. .. 12%
reg. pensijų fondo 13%
90 dienų depozitus 14½%

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 15%
asmenines paskolas 16%

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR KITAS PASAULIO ŠALIS

Simon's TRAVEL

LIETUVA 11 DIENŲ!

BIRŽELIO 8 – 22,

Vilnius, Kaunas, Trakai, Druskininkai, Anykščiai, Rumšiškės

13 DIENŲ SU GIMINĖM!!!

Gegužės	14 — 28	Gegužės	28 — birželio 11
Liepos	9 — 23	Liepos	23 — rugpjūčio 6
Rugpjūčio	13 — 27	Rugsėjo	3 — 17

Sutvarkome iškvietimus vizitui į Lietuvą ir iš Lietuvos.
Nuperkame Lietuvoje gimines automobilius.
Smulkiau teiraukites:

TORONTO tel. (416) 537-3060 arba 532-8772
MONTREAL tel. (514) 669-8834
CHICAGO tel. (312) 673-5391 arba 654-4238
TELEX 06-986766 TOR

2385 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1X2
(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

Simon's TELEVISION

Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

2385 Dundas St. W., Toronto **Tel. 532-8772**

Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.

Nuomojam, taisom, parduodam televizijas bei "stereo" aparatus. Turime lietuviškų plokštelių ir suvenyrų.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

A.a. JONAS JASAITIS, teisininkas ir visuomenės veikėjas, kovo 18 mirė Čikagos Šv. Kryžiaus ligoninėje, neatgavęs sąmonės po sunkios automobilio nelaimės. Velionis buvo gimęs 1926 m. Vilkaviškio apylinkėje, baigęs Pabaltijo universiteto teisių fakultetą 1949 m. V. Vokietijoje. Tame universitete vadovavo studentų ateitininkų valdybai. Atvykęs į JAV, įsikūrė Čikagoje ir ypač veiklus buvo Lietuvių Bendruomenėje. Jam 1956-61 m. teko būti LB Čikagos apygardos pirmininku, 1961-67 m. — JAV LB centro valdybos pirmininku, vėliau — tarybos nariu. Velionis daug prisidėjo prie pirmųjų JAV ir Kanados dainų bei tautinių šokių švenčių surengimo. Dalyvavo ir ALTos veikloje, organizavo parodas, atskleidžiančias sovietų vykdomą tautžudystę Lietuvoje, bendradarbiavo spaudoje. Palaidotas kovo 21 d. Šv. Kazimiero kapinėse.

PLB KULTŪROS KOMISIJA, gavusi $1.000 iš Čikagoje gyvenančio mecenato kun. dr. J. Prunskio, paskelbė konkursinį naujų prenumeratų laikraščiams rinkimo vajų, liečiantį Australijos ir N. Zelandijos lietuvius. Prenumeratų rinkėjams skiriamos dvi premijos: I — $500 ir II — $250. Kitą $250 sumą gaus laikraštis, susilaukęs daugiausia naujų prenumeratorių. Kultūrinėms premijoms kun. dr. J. Prunskis jau yra paskyręs $23.000.

A.a. JUOZAS ŠMOTELIS, sulaukęs 95 metų amžiaus, mirė Čikagoje. Velionis buvo socialistų veikėjas, į JAV atvykęs 1907 m. Su K. Gugiu ir A. Laliu suorganizavo bendrovę "Naujienoms" leisti. Dirbo šio laikraščio administratoriumi bei direktoriumi. Palaidotas kovo 25 d. Tautinėse Lietuvių Kapinėse Čikagoje.

TARPTAUTINIAME ŠOKIŲ KONKURSE Kalifornijos Santa Monikoje jėgas išbandė Los Angeles "Spindulio" aštuonių porų šokėjų grupė su savo vadove D. Razutyte-Varniene. Ji laimėjo premiją už "Malūną", pripažintą savičiausiu šokiu. Su konkursą laimėjusiomis grupėmis "Spindulio" aštuonių porų šokėjų grupė su Los Angeles sporto arenoje.

DAIL. INŽ. MIKALOJUS IVANAUSKAS, gyvenantis Floridoje, popiežiui Jonui-Pauliui II pasiuntė keturių puslapių laišką su techniškų įrodymu apie žmogaus sielos egzistavimą bei jos nemirtingumą, remdamasis dar 1938 m. paruošta, bet dėl karo neišleista savo knyga "Žmogus ar bestija?" Jono-Pauliaus II padėką su apaštališkuoju palaiminimu jis gavo iš Vatikano valstybės sekretoriato, pasirašytą mons. G. B. Re.

LIETUVIŠKAJAI "AMERIKOS BALSO" RADIJO PROGRAMAI šiemet sueijo 30 metų. Ji buvo įsteigta Amerikos Lietuvių Tarybos pastangų dėka. Sukakties paminėjimu taip pat rūpinasi ALTa. Jis įvyks gegužės 14 d., 12.30 v.p.p., Vašingtone, JAV kongreso rūmuose. Organizacinius minėjimo reikalus tvarko ALTos visuomeninių reikalų komisija, vadovaujama dr. L. Kriaučeliūno. Pagrindiniu kalbėtoju sutiko būti JAV senato užsienio reikalų komiteto pirm. Ch. H. Percy.

Brazilija

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS posėdis, išrinkus naująją tarybą, įvyko kovo 24 d. Sao Paulo mieste, Šv. Kazimiero parapijos salėje. Pirmiausia veiklos pranešimą padarė senosios BLB valdybos pirm. J. Tatarūnas. Iš jo paaiškėjo, kad BLB valdyba su Šv. Juozapo Kataliku Bendruomene rūpinasi "Lituanikos" sodybos administracija bei tvarkymu. Praėjusiais metais valdyba du kartus po 1.000 markių gavo iš V. Vokietijoj veikiančios "Labdaros" dr-jos studentų stipendijoms. BALFas šiam tikslui atsiuntė $25. Stipendijų fonde dabar yra 72.000 kurzeirų. J. Tatarūnas taipgi papasakojo savo įspūdžius iš VII-jo P. Amerikos lietuvių kongreso Argentinoje. Pranešė, kad 1982 m. Sao Paulo mieste įvyks P. Amerikos Lietuvių Bendruomenių valdybų pirmininkų suvažiavimas. Senosios valdybos išd. J. Silickas nusiskundė, kad pernai solidarumo įnašų surinkta tik 16.000 kruzeirų. Praktiškai tai reiškia, kad įnašus tesumokėjo 32 tautiečiai.

PREL. PIJUI RAGAŽINSKUI PASIŪLUS, naujuoju BLB valdybos pirmininku vienbalsiai perrinktas Jonas Tatarūnas. Susirinkimas taip pat patvirtino J. Tatarūno pasirinktus kitus valdybos narius: vicepirm. inž. J. Vaikšnorą, lietuvių kalbos sekr. E. Guzikauską, portugalų kalbos sekr. inž. R. Bratkauskį, išd. P. Bareišį, sporto vadovą V. Tumą, Jaunimo Sąjungos atstovą inž. A. Valavičių, Rio miesto atstovą dr. A. Gaulią, ryšininką C. H. Galecką. Revizijos komisiją sudarė: A. D. Petraitis, P. Šimonis, ir J. Čiuvinskas. BLB tarybos pirmininku patvirtintas kun. P. Gavėnas, SDB, vicepirm. — dr. A. Sliesoraitis, sekr. — V. Bacevičius. Prel. P. Ragažinskas ir inž. J. Silickas, nors buvo kviesti įsijungti į valdybą, dėl asmeninių priežasčių pasiliko tik tarybos nariais.

Australija

ADELAIDĖS LIETUVIŲ MUZĖJAUS BEI ARCHYVO steigėjas Jonas Vanagas kovo 3 d. atšventė savo amžiaus 65 metų sukaktį. Muzėjais jis susidomėjo, 1949 m. su šeima atvykęs į Lobethalio miestelį. Ten jo pastangomis buvo įsteigtas to miestelio muzėjus ir archyvas, oficialiai atidarytas 1956 m. Pietų Australijos premjero Playfordo. 1961 m. persikėlęs į Adelaidę, J. Vanagas pradėjo steigti šio miesto lietuvių muzėjų bei archyvą. Specialias patalpas Lietuvių Namuose parūpino Adelaidės Lietuvių Sąjunga. Naująjį muzėjų 1967 m. sausio 28 d. atidarė anuometinis PLB valdybos pirm. a.a. J. Bačiūnas. Sutvarkęs visus AL Muzėjaus-Archyvo reikalus, J. Vanagas pasitraukė iš jo vedėjo pareigų, pradėjo kelionę į Europą, kur ilgesnį laiką praleido V. Vokietijoje. Dabar jau yra užbaigęs atostogas, grįžęs pas šeimą Adelaidėje.

DU KATALIKŲ SAVAITRAŠČIAI paskelbė pasikalbėjimus su "Tėviškės Aidų" vyr. red. kun. Pr. Daukniu. Savaitraštis "The Southern Cross" kovo 5 d. laidoje atskleidžia sovietų okupuotoje Lietuvoje vykstančius lietuvių persekiojimus, supažindindamas skaitytojus su pastaruoju metu ten suimtais ir nuteistais mūsų tautiečiais, gėdingu Molotovo-Ribbentropo sandėriu, kuris Lietuvai atnešė sovietinę vergiją. Savaitraštis "The Catholic Weekly" kovo 22 d. laidoje praneša apie Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos pastangas paspartinti arkiv. J. Matulaičio paskelbimo palaimintuoju bylą Vatikane. Tuo reikalu paruošta peticija popiežiui Jonui-Pauliui II, kuriai dabar renkami lietuvių parašai Australijoje. Šia proga kun. Pr. Dauknys pateikia platesnę informaciją ir apie arkiv. J. Matulaitį, kandidatą į šventuosius.

KANBEROS LIETUVIŲ KLUBO nariai kovo 1 d. posėdyje naujon valdybon išsirinko: pirm. — A. Bruzgą, vicepirm. — V. Martišių, ižd. — M. Mauragį, sekr. — J. Andrušką, nariais — A. Kovalskienę, N. Pilką ir T. Žilinską.

Britanija

BRITANIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ BENDRIJOS centro komitetas birželio 20 d. rengia didelį lietuvių sąskrydį Nottinghamo ukrainiečių salėje, 30 Bentnick Rd. Jame bus paminėtas prieš 40 metų įvykęs lietuvių tautos sukilimas prieš sovietinius okupantus pirmosiomis sovietų-nacių karo dienomis. Meninę programą atliks aktorius V. Žukauskas iš JAV su vietinėmis pajėgomis.

"SUNDAY TELEGRAPH" SAVAITRAŠTIS, leidžiamas Londone, kovo 29 d. paskelbė pranešimą apie estų disidento Juriaus Kukko mirtį sovietinėje koncentracijos stovykloje. Velionis buvo chemijos profesorius, žmogaus teisių gynėjas. Jis buvo kankinamas psichiatarinėje ligoninėje, griežto režimo stovykloje prie Murmansko. 1980 m. pabaigoje savo laiške žmonai sakėsi pradedąs bado streiką. Pranešimą apie jo mirtį iš KGB įstaigos žmona gavo kovo 27 d. Palaidotas Volotkoje, apie 500 km į šiaurę nuo Leningrado. Kitas estų disidentas Mart Niklus, Lietuvos pogrindžio laikraštėlyje "Vytis" aprašęs savo įspūdžius iš Vilniaus, bado streiką koncentracijos stovykloje buvo pradėjęs 1980 m. spalio 23 d.

ŠV. ONOS ŠVENTOVĖJE BRADFORDE kovo 15 d. lankėsi Leeds vysk. W. G. Wreeleris. Kadangi toje šventovėje nuo 1948 m. savo pamaldas turi lietuviai, jiems taip pat teko dalyvauti vyskupo sutikime. Pamaldose jie sugiedojo "Pulkim ant kelių" ir "Marija, Marija". Vysk. W. G. Wreeleriui buvo paiškinta, kad šių lietuviškų giesmių teksto autoriai yra du kunigai poetai — A. Strazdas ir J. Maironis-Mačiulis. Pamaldose lietuviams atstovavo jų kapelionas kun. J. Kuzmickis. Pastarasis pietų metu vyskupui ir anglams kunigams suteikė daugiau informacijų apie religijos persekiojimą sovietų okupuotoje Lietuvoje, ten leidžiamą pogrindinę "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką", kalėjimuose bei koncentracinėse stovyklose kenčiančius lietuvius.

Vokietija

LIETUVIŲ KULTŪROS INSTITUTO įsteigimo klausimą kovo 7 d. posėdyje Vasario 16 gimnazijoje svarstė iniciatorių grupė, sukviesta V. Bartusevičiaus. Posėdyje dalyvavo: pats V. Bartusevičius, dr. K. J. Čeginskas, J. Kavaliūnas, dr. V. Lenertas, dr. J. Norkaitis, P. Odinis, kun. A. Rubikas ir A. Šmitas. Trūko negalėjusio atvykti dr. P. Reklaičio. Jie visi pasisakė už Lietuvių Kultūros Instituto įsteigimą ir jo laikinėn valdybon išrinko: V. Bartusevičių, dr. K. J. Čeginskas, dr. J. Norkaitį. Įdomią paskaitą apie pogrindinę Lietuvos spaudą skaitė dr. K. J. Čeginskas, paliesdamas ne tik jos dabartį, bet ir pirmuosius žingsnius, kurių pėdsakai užtinkami Napoleono karų metais. Jos suklestėjimas ypač esąs ryškus spaudos draudimo laikotarpyje 1864-1904 m. Pogrindinę spaudą vėl atgaivino sovietų ir vokiečių okupacijos. Po II D. karo svarbiausiais pogrindinės spaudos leidėjais buvo partizanai iki savo veiklos užbaigos 1952 m. Naują laikotarpį pradėjo žmogaus teisių gynėjų sąjūdis, 1972 m. pasirodžiusi "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika". Dr. K. J. Čeginskas taipgi pateikė sąrašą 24 asmenų, kurie nukentėjo nuo sovietinių okupantų dėl pogrindžio spaudos leidimo ar jo platinimo. Suimtuosius pakeitė nauji pasišventėliai.

Bendras tikslas -- bendra kova

Pokalbis su Lietuvos disidentu dr. Aleksandru Štromu Toronte

STEPAS VARANKA

Dr. A. Štromas yra gimęs Kaune 1931 IV. 4. Teisės mokslus baigė 1952 m. Maskvoje. Okupuotoje Lietuvoje vertėsi advokatūra, dirbo mokslo institucijose Vilniuje ir Maskvoje. Yra parašęs keletą mokslinių darbų ir daug straipsnių apie Sovietų Sąjungos politines problemas. 1973 m. gavo leidimą emigruoti į Angliją. Nuo 1974 m. dirba ten kaip universiteto profesorius; aktyviai reiškiasi spaudoje, nagrinėdamas dabartinės Lietuvos politines, ekonomines ir religines problemas.

Dr. A. Štromas buvo atvykęs iš Britanijos į menraščio "Speak Up" spaudos vakarą kovo 28 d. Toronto Lietuvių Namuose kaip pagrindinis kalbėtojas. Jis sutiko atsakyti į keletą jam pateiktų klausimų "TŽ" bendradarbiui.

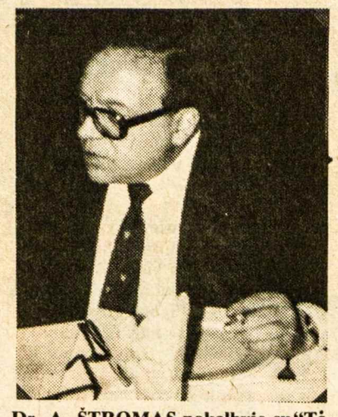

Dr. A. ŠTROMAS pokalbyje su "Tėviškės Žiburių" bendradarbiu Toronte

— Kokia turėtų būti laisvojo pasaulio lietuvių išeivijos veikla? Ar ji turi būti keičiama, ar tęsiama toliau, kaip iki šiol?

— Viskas turi keistis, kadangi niekas vietoje nestovi. Mes turime eiti su gyvenimu. Ypač šiais laikais, jeigu nieko nekeisime, tai atsiliksime nuo gyvenimo. O ypač mums reikia veržtis ir eiti su juo, veikti energingai pagal esamas galimybes bei sąlygas. Lietuviška pasaulio išeivija pavadinimas yra perdaug bendra sąvoka. Išeivijoje yra daug įvairių sudėtingų elementų, įvairių interesų. Kalbant apie organizuotą politinę veiklą, norinčią bendrai politinėje srityje veikti ir siekti padėti pavergtai Lietuvai atgauti laisvę bei nepriklausomybę, reikia pabrėžti: griaunant keisti jos nereikia. Griauti yra blogas dalykas. Keisti, tobulinti ir papildyti egzistuojančias veiklos formas reikia, bet sumaniai ir siekti užsibrėžto tikslo.

— Kokie yra prasmingiausi būdai padėti pavergtai tautai nusikratyti rusiškų-komunistiniu okupacijos jungu ir padėti Lietuvai atgauti laisvę bei nepriklausomybę?

— Mano supratimu, lietuvių išeivija politinėje srityje pirmiausia turėtų atsisukti veidu į tautą, į Lietuvą ir atliepti tuos poreikius, kurie iškyla krašte. Aišku, tai yra labai sudėtingas ir komplikuotas uždavinys. Vien abstrakcinio veido atsukimo į tautą neužtenka. Reikia kenčiančią ir vargstančią tautą gerai suprasti, ją pažinti ir bandyti atitinkamai veikti.

Išeivija, kaip neatskiriama tautos dalis, kaip jos avangardas laisvėje, turi daryti tai, ko Lietuvoje rezistentai ir tautiškai nusiteikę žmonės daryti negali. Pavergtoje tėvynėje rezistentai ir patriotai turi labai mažas ir pavojingas galimybes veikti, būtent: demaskuoti išdavikus, leisti "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką", prisidėti prie žmogaus teisių gynimo, prie leidimo nelegalios spaudos, iškeliančios Lietuvos praeitį ir dabartį, prie Helsinkio grupės darbų ir panašiai.

Lietuvoje neįmanoma paruošti politinių planų ateičiai, kurie, atėjus tinkamam momentui, galėtų būti vykdomi. Čia, laisvėje, mes turime tai paruošti, nustatyti tikslus, gaires, veikimo metodus, žodžiu sakant, sudaryti pagrindinę ateities programą. Ją galima būtų pavadinti, "Nepriklausomos Lietuvos programa". Tai būtų vienas iš svarbių ir pagrindinių dalykų, kurį turėtų įvykdyti laisvos išeivijos veiksniai. Tai pagrindinis politinės išeivijos uždavinys. Užklupti be tokios programos būsime pasimetę. Vieningai, be asmeninių ambicijų dirbdami Lietuvos labui, pasieksime greičiau išsvajotą laisvę Lietuvai.

— Kokie, Jūsų nuomone, yra geriausi ir tiksliausi būdai kovoje prieš Lietuvos okupantus?

— Geriausias būdas yra spauda. Tai vienas iš labai svarbių ir reikšmingų būdų. Spauda yra galingas ginklas. Jį gerai ir sumaniai naudojant, galima pasiekti reikšmingų rezultatų.

Mums yra reikalinga laisvojo pasaulio vyriausybių griežtesnė politika Sovietų Sąjungos atžvilgiu. Kai JAV prezidentas R. Reaganas pirmomis dienomis aiškiai pareiškė, kad užteks rusiškam komunizmui terorizuoti pasaulį, žmonės išsigando — manė, kad rusai pradės rodyti savo agresyvią politiką ne tik žodžiais, bet ir veiksmais. Išėjo visiškai kitaip — komunistai sušvelnėjo, dingo jų didybė.

Kai prezidentas Carteris pradžioje paskelbė ginsiąs žmogaus teises, komunistai, keršydami jam, sustabdė porai metų žydų emigraciją iš Sovietų Sąjungos. Naujam prezidentui Reaganui perėmus valdžią, Brežnevas pranešė žydams, kad rusai nėra tokie blogi, jie nori padėti norintiems išvykti; pradėjo kalbėti ir apie Afganistano problemos išsprendimą taikiu būdu.

Kieta Vakarų politika Sovietų Sąjungos atžvilgiu padėtų pavergtom tautom greičiau nusikratyti komunistiniu vergijos jungu. Visi veiklos būdai, kurie čia yra mums prieinami, turi būti tam planingai panaudoti. Mes turime įsisąmoninti, kad išeivijos veikla nėra antraeilė, nereikšminga kova dėl mūsų tautos laisvės ir nepriklausomybės. Labai svarbus reikalas yra paruošti mūsų jaunimą, kuris, mums iškeliavus amžinybėn, tęstų laisvinimo darbą.

— Ar mūsų veiksnių — VLIko, ALTos ir PLB-ės veikla turėtų būti keičiama, ar ir toliau tęsiama, kaip iki šiol?

— Minėti veiksniai turi tęsti savo svarbų darbą ne sau, bet būsimai laisvai Lietuvai. Tą veiklą reikėtų tik daugiau "sustyguoti" ir koordinuoti. Skaldyti veiklos negalima, tai būtų pragaištinga. Tam tikslui reikia ruošti visuomenę. Kaikurios reformos yra reikalingos. Vien praeitimi gyventi negalime. Dauguma iš mūsų esame daugiau ar mažiau paliesti savo krašto nostalgijos. Tai visų emigrantų liga. Mes privalome būti tautiškai susipratę ir sąmoningi. Įpuolę į nostalgiją, neteksime kovingumo, prarasime realybę. Turime suprasti, kad Lietuva šiandieną nėra tokia, kokią mes ją palikome.

Visa lietuviškoji veikla turi būti pajungta padėti Lietuvai atgauti laisvę. Turiu pažymėti, kad atsakymas į pateiktą klausimą nėra lengvas. Gyvendamas toliau nuo tų veiksnių, Europoje, nesu jų veiklos žinovas. Kiek žinoma iš spaudos, yra peiktinų dalykų. Yra nesutarimų. Atrodo, kad vieni ir kiti po truputį yra kalti. Tokie dalykai neturėtų būti mūsų veiksnių darbuose. Taip panašiai buvo mūsų senoje istorijoje. Beprasmiai ginčai be reikalo eikvoja energiją, sveikatą, nervus ir brangų laiką. Ginčai yra pragaištingi. Juk mes visi turime vieną ir tą patį tikslą. Turime diskutuoti, gali būti skirtingos nuomonės, bet tik nesiginčyti ir asmeniškai vieni kitų neužgaulioti.

Tiesa, reikia pripažinti, kad yra padaryta daug pozityvaus darbo, kuris pavergtoje tėvynėje yra labai vertinamas. Jeigu mes išeivijoje turėtume galimybę atstatyti Lietuvos valstybingumą kaip tam tikrą modelį ir įjungtume į jį visas partijas, tai turėtume daug nuomonių, bet siektume vieno ir to paties tikslo. Esantieji tėvynėje tautiečiai nesusigaudo mūsų veiksnių struktūroje ir veikloje. Jiems iš tolo atrodo, kad čia viskas vyksta vieningoje ir darnioje nuotaikoje.

Komunikacija su kraštu yra būtina. Be ryšio su kraštu emigracija ar išeivija tik džiūsta ir vegetuoja. Be krašto sulčių išeivijai gresia laipsniškas neišvengiamas nykimas.

— Ko iš mūsų išeivijos laukia ir tikisi mūsų pavergti broliai ir sesės okupuotoje Lietuvoje?

— Mūsų tautiečiai tėvynėje tikisi, kad mes čia išsaugosime Lietuvos sielą, o okupuotoje Lietuvoje jie išsaugos kūną. Kovodami už laisvę, turime palaikyti ryšius su tautiečiais tėvynėje. Tai yra mūsų pavergtų brolių pageidavimas.

Lietuvių pranašumas prieš kitus pavergtuosius buvo tas, kad lietuviai dėl įvairių sumetimų tapo partijos nariais ir neužleido rusams komunistams augštesnių postų Lietuvoje. Latvijoje ir Estijoje buvo kitaip. Tos valstybės nukentėjo daug daugiau. Tautiečiai Lietuvoje tikisi, kad mūsų išeivijos jaunimas nenutautės, nenutols nuo savo tėvų gimtojo krašto. Lietuva viena pati sau nepriklausomybės ir laisvės neišsikovos. Tam reikalinga visų pavergtų tautų vieninga veikla ir bendradarbiavimas. Bendrom jėgom greičiau ir sėkmingiau galėsime siekti trokštamo tikslo. Komunizmas yra visų pavergtų tautų priešas, tad visi turime prieš jį bendrai kovoti. Tokia kryptimi ėjo ir mūsų garbingieji tautos veikėjai su dr. Jonu Basanavičium priešakyje — Didžiajame Vilniaus seime 1905 m. jie nutarė vesti kovą už laisvę ir nepriklausomybę drauge su visom pavergtom tautom. Tas šūkis tinka mums ir šiandieną. Bendras tikslas — bendra kova.

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Vasario 16 gimnazijoje: "gailestingoji seselė" M. GAIŽAUSKAITĖ gydo ligonę L. KURŠYTĘ

Siekti gilesnio patriotizmo

Kun. dr. J. Šarausko paskaita iš pozityviosios pusės

Daugybė komentarų spaudoj ir privačiai po kun. J. Šarausko kalbos Vasario 16 proga rodo, kad ta kalba tikrai visus išbudino iš apatiško snaudulio, kuris vyrauja tokiomis progomis, ir jau vien dėlto yra verta pagyrimo.

Nemanau, kad kun. J. Šarauskas ginčytųsi dėl chorų ar tautinių šokių vadovų patriotizmo ar neigtų pasiaukojimą ir meilę savo kraštui visų mūsų, kurie daug metų vežiojom savo vaikus į lietuviškas mokyklas ir organizacijas.

Tačiau viskas turi ir kitą pusę. Kun. J. Š. tą pusę stipriai pabrėžė, žinodamas, kad tik sukrėtimu galima išjudint masę giliau susimąstyti bei pasverti savo veiksmus.

Taigi, atiduodant dėkingumo ir pagarbos duoklę visiem šokėjam ir dainininkam, reikia pripažinti, kad jaunuolis gali šokti tautinius šokius, dainuoti chore ir nejausti pačiai Lietuvai nė mažiausio sentimento. Veikėjas gali veikti, telkti fondus, dalyvauti suvažiavimuose dėl pramogos ar asmeniško intereso. Linksniuojantis savo patriotizmą gali nuoširdžiai rūpintis lietuviška veikla išeivijoje, bet visiškai išbraukt iš širdies ir žemėlapio Lietuvą, nes Lietuva ir lietuviai kalti, kad ten dabar komunistinė santvarka.

Aš manau, kad kun. J. Šarauskas apeliavo į mus, norėdamas pažadint gilesnį, platesnį, gal net krikščioniškesnį patriotizmo supratimą. Patriotizmą, kuris remtųsi daugiau savęs atsižadėjimu, o ne pramoginiu pasitenkinimu. Patriotizmo yra visokių rūšių. Kai nugėrę per Naujus Metus traukiam Tautos himną, esame patriotai, kai prie stikliuko stebim bešokantį jaunimą, irgi esame patriotai. Tie, kurie atsistoję sovietų teisme taria žodį, taip pat patriotai. Bet, kaip matot, vieniem lengviau, kitiem sunkiau būti tais patriotais.

Tie, kurie tikrai yra nuoširdūs patriotai, jaučia, kad mūsų meilė viskam, ką palikom, ir rūpestis išlaikyti savo kalbą bei tradicijas dar nėra pakankama duoklė kenčiančiai Lietuvai. Paaukojimas dolerio irgi dar nėra konkreti pagalba **dabar**, kurios taip reikia. Jei žmonės aukoja fondam, tai dar daug mieliau susirenka į šalpos pobūvius ir aukoja kalinių šalpai, kuri gali atnešt naudos ir pagalbos dabar, o ne kada nors, kai Lietuva bus laisva. Daugumą palaiko ryšius su giminėm,

Ūkininką ir kovotoją išlydėjus

A.a. JUOZAS BUTKEVIČIUS

Š.m. sausio 23 d. mirė a.a. **Juozas Butkevičius** (**Butkus**) savo ūkyje prie Carberry (Man.) miestelio. Jis buvo gimęs 1913. V.24. Žadeikių kaime, Sedos vls., Mažeikių apskr.

Nebaigęs Sedos progimnazijos, buvo pašauktas atlikti karinę tarnybą. Baigęs ryšių batalijono mokomąją kuopą, buvo perkeltas į jaunesnio puskarininkio laipsnį ir paleistas į atsargą. Buvo priimtas į viešosios policijos tarnybą Tirkšlių nuovadoje, kur dirbo ligi rusai okupavo Lietuvą (buvo atleistas iš tarnybos). Kai 1940 m. liepos 11-12 d rusai vykdė pirmuosius suėmimus bei trėmimus (vien tą naktį iš Mažeikių rusai išvežė 70 asmenų), Juozas slapstėsi miškuose bei pas pažįstamus. Dažnai jis užeidavo į Lenkauskų ūkį, kuriame buvo likusi tik jų duktė Jadzė. Jos brolis kapitonas L. Lenkauskas dar tarnavo kariuomenėje, kuri buvo įjungta į rusų 29 korpą. Juozas užeidavo pas eigulį Gedvyžą, kurio sūnus ir dėdė buvo kunigai. Ten ir aš su juo besislapstydamas susitikdavau. Tais neramiais laikais Juozas per gerus žmones gavo eigulio tarnybą Tryškių girininkijoje, kur išdirbo ligi rusų-vokiečių karo.

Kpt. L. Lenkauskas 1940.VI.4-16 d.d. buvo parvykęs į savo ūkį neva atostogų, bet ginkluoti rusų kariai su vietiniais komunistais apsupo jų ūkį. Jis buvo suimtas, išvežtas į Sibirą ir ten nušautas. Juozo brolis Feliksas jau buvo pabėgęs iš kariuomenės ir slapstėsi apylinkėse.

Pirmieji vokiečių tankai pasiekė Tryškius 1941. VI. 23. Lengvai jie sumušė rusų įsitvirtinusias įgulas ant Virvytės upelio ir tęsė žygį.

Juozas, išgirdęs per Kauno radiją kvietimą visiems grįžti į buvusias tarnybas, grįžo į policijos tarnybą. Jis buvo paskirtas į Vėgerių nuovadą vachmistru. Vėliau baigė policijos vachmistrų kursus Mažeikiuose. Tada su Mažeikių policijos būriu, vadovaujamu šių eilučių autoriaus, išvyko į Navarėnų miškus gaudyti išmestų rusų desantininkų, kurie naktimis plėšė ir žudė apylinkių ūkininkus. Visi desantininkai buvo sugauti. Grįžęs į Viekšnių nuovadą, Juozas už gerą tarnybą buvo pakeltas į vyr. vachmistro laipsnį ir išsiųstas į rytų frontą, kur jau tarnavo jo brolis Feliksas savisaugos daliniuose. Prie Svyrių partizanų kovose buvo sunkiai sužeistas. Sugrįžęs į tėviškę sveikatos taisyti, rado savo brolį Feliksą, kuris irgi po kovų rusų apsupime buvo sužeistas ir sugrįžęs taisyti sveikatos.

1944 m. rugsėjo mėn. komunistų frontas slinko Mažeikių link. Žemaičių rinktinės daliniai traukėsi, o jų vietą užėmė savisaugos daliniai. Spalio 7 d. rusų tankai buvo prie Pašerkšnės vandens malūno (vos 3 km nuo Sedos) ir apšaudė Sedos miestelį. Prie Sedos vandens malūno buvo lietuvių savisaugos dalinėlis, kurio vadas pasišalino. Dalinėlis, kuriame buvo ir Juozas, pradėjo irti. Vadovavimą perėmė viršila Jonas Bučys, kurį rusų sviedinys tuoj užmušė. Sviedinio buvo užmuštas ir Juozo brolis Feliksas. Pribėgęs Juozas mėgino broliui pagelbėti, bet jis buvo jau be sąmonės. Rusams puolant, draugai nutempė Juozą su savimi. Tuo laiku buvo užmuštas ir poetas V. Mačernis, Juozo geras draugas ir kaimynas. Juozas nuolat prisiminė poeto V. Mačernio eilėraštį: "Liepsnojo mano žemdirbių tėvynės kalvos ir laukai, Ir vienąsyk aš grįšiu vėl į protėvių namus . . ." Gaila, poeto norai neišsipildė.

Pabėgus iš Sedos paskutiniams kovotojams ir Juozui į Rytprūsius, ten visi buvo nuginkluoti ir nuvaryti kasti apkasų. Taip odisėjiška jų kelionė tęsėsi per visą Vokietiją iki pabėgėlių stovyklos Spakenberge, netoli Hamburgo.

Iš ten Juozas išvyko į Kanadą miškų darbams. Atlikęs sutartį, nuvažiavo į Winnipegą, kur susipažino su našle Veronika Antanavičiene ir ją vedė. Ji turėjo ūkį McGregg kaime prie Carberry miestelio. Čia jie ūkininkavo su posūniu Vytu. Jie praplėtė ūkį iki 800 akrų, augino gyvulius ir turėjo gerą pelną.

Staiga sveikata pablogėjo, ir jis pradėjo lankyti gydytojus. Š.m. sausio 23 d. Juozas, apžiūrėjęs galvijus, sugrįžo į kambarį vakarienei. Valgis dar nebuvo paruoštas, tai jis nuėjo ant lovos pailsėti. 7 v.v. Veronika šaukė vakarienės, bet jis neatsiliepė. Tada nuėjo Vytas kelti, bet jis jau buvo miręs. Tuoj buvo nuvežtas į ligoninę, kuri pagelbėti nebegalėjo. Sausio 28 d. iš Carberry Šv. Marijos šventovės buvo gausių draugų palydėtas į Carberry kapus. Šv. Mišias laikė ir pamokslą pasakė kun. J. Bertašius. Alf. Balčiūnas, Č. Jankauskas, L. Balčiūnas, Razma ir du kaimynai nešė jo karstą, pridengtą Lietuvos vėliava. Ant jo kapo buvo užpilta iš Lietuvos atvežtos žemės, o šių eilučių autorius tarė atsisveikinimo žodį.

Po laidotuvių, kuriose dalyvavo labai gausus draugų bei artimųjų būrys, visi buvo pakviesti į veteranų salę vaišėms. Ten kalbėjo kun. J. Bertašius, P. Liaukevičius ir Vl. Steponavičius. Vaišių metu surinkta $274 Kanados Lietuvių Fondui Juozo vardu, kur jis jau anksčiau buvo įnešęs $200.

Juozas Butkevičius Kanadoje buvo aktyvus lietuviškų organizacijų narys, sekė ir prenumeravo lietuvišką spaudą, ypač daug padėjo lietuviškai parapijai Winnipege. Amžinoji šviesa telydi tave, Juozai! **K. S-tis**

Turner & Porter laidotuvių namai

436 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario
Tel. 533-7954

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter

Skaitykite šias eilutes, tarytum nuo jų priklausytų jūsų gyvenimas

Jūsų pareiga žinoti, kaip elgtis su betkokia mašina, įrankiais arba pavojingomis medžiagomis darbovietėje. Jūsų darbdavio pareiga aprūpinti jus informacija ir priežiūra, kad jūs ir jūsų draugai darbininkai galėtų saugiai dirbti.

Pagal įstatymą "The Occupational Health and Safety Act" jūs turite teisę žinoti ir teisę dalyvauti pastangose išlaikyti saugumą bei sveikatą darbovietėje.

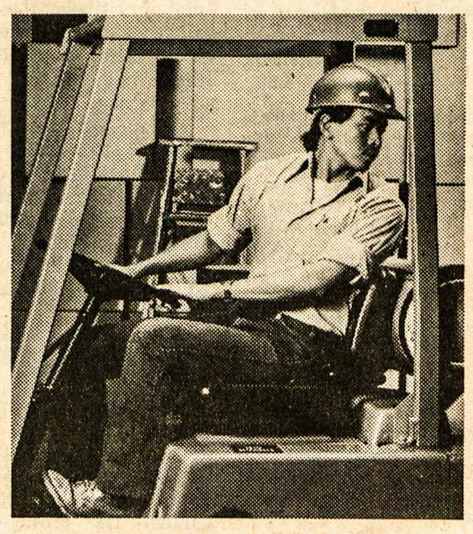

Jei turite kokią nors problemą arba rūpestį dėl savo darbo saugumo, kreipkitės į savo viršininką. Kiekvienas yra atsakingas už darbo saugumą.

Dėmesio įstatymui
Jis gali būti jums naudingas
Jis negali būti veiksmingas be jūsų

Ontario Ministry of Labour

Occupational Health and Safety Division

Robert G. Elgie, MD, Minister

William Davis, Premier

Žiemelytė

Su Jumis

Solistė SLAVA ŽIEMELYTĖ, išleisdinusi savo įdainuotų įvairių kompozitorių dainų plokštelę, kuri gaunama Toronto lietuvių parapijų kioskuose ir Lietuvių Namuose. Taip pat galima užsakyti paštu šiuo adresu: S. Žiemelytė, P.Q. Box 552, Station "U", Toronto, Ont., M8Z 5Y9. Kaina — $7.00. Pažymėtina, kad solistei akompanavo muz. J. GOVĖDAS

SKAITYTOJAI PASISAKO

MŪSŲ PENSININKAI

Š.m. kovo 22 d. įvyko visuotinis Toronto Lietuvių Namų narių susirinkimas. Dalyvavo 328 nariai, beveik visi pensininkai. Atrodė, kad jie labai susirūpinę LN reikalais, bet pasėdėjus ilgiau vaizdas ėmė keistis: susirinkimas buvo labai pasyvus, dalyviai tiktai plojo kalbėtojams. Nelabai tiko tokiam susirinkimui ir apskriti stalai su kavute bei pyragaičiais. Galbūt buvo manoma, kad gerdami kavą dalyviai neužmigs, bet iš tikrųjų tokia atmosfera sudarė progą tarpusavio pokalbiams, o tai netiko rimtam susirinkimui.

Pagal valdybos narių pranešimus, viskas labai gražiai skambėjo — nėra jokių didesnių problemų, puikiai tvarkomi finansiniai reikalai. Deja, juose paskendus, baigiami užmiršti visuomeniniai. O kam pagaliau valdybai jais rūpintis, jeigu susirinkimo dalyviai nė nekrapšt. Tikrai buvo liūdna, kad valdybos pranešimuose nebuvo nė žodeliu paminėti pensininkai, nors jie beveik vieni užpildė didžiulę salę. Dar liūdniau, kad buvusi valdyba negalėjo tarpusavyje susitarti ir morališkai paremti gražaus pensininkų užmojo — su valdžios pagalba pasistatyti bendranamį. Tikėkimės, kad naujoji valdyba bus drąsesnė ir nebijos ateiti pensininkams į pagalbą, nes galų gale jai ir mums visiems gali tekti prisiglausti anų namų paunksmėje. Be to, juk tokie tikslai yra įrašyti ir į Lietuvių Namų įstatus.

R. Sonda

Toronto, Ont.

SKAITYSIU, KOL MATYSIU

Skubu su prenumerata dar vieneriems metams. Jau baigiu 79 metų naštą, kuri vis labiau spaudžia prie žemės ir didina negalavimų skaičių. Kol dar gerai matau, tol skaitysiu lietuvišką spaudą. Tai vienintelė pensininko pramoga laikui praleisti ir spaudai pagelbėti. Dar esu eiklus ir guvus, bet mano antroji pusė lovą palieka tik pavalgyti. Tad esu pririštas prie namų.

Jūsų savaitraštį gaunu gerai. Po jo išleidimo gaunu po 3 ar 4 dienų. Anksčiau daugiau vėluodavo, bet dėl to nesisielojau perdaug, nes skaitau kelis, tai kiekvieną dieną turiu galimybę paskaityti lietuvišką leidinį.

B. Jablonskis

Aurora, Ill.

LOTERIJA

Kas metai gaunu "TŽ" loterijos bilietus. Atrodo, kad tos loterijos daiktai nesikeičia. Ar tai jūsų standartas? Loterija darosi neįdomi.

S. Majauskas

Richmond Hill, Ont.

Red. pastaba. Visi "TŽ" loterijos laimikiai keičiasi kasmet, tiktai galbūt galėtų būti įvairesnė savo sudėtimi. Tai daug priklauso nuo duosniųjų mūsų rėmėjų, nes beveik visi laimikiai būna suaukoti. Jiems esame labai dėkingi. Kviečiame ir kitus prisidėti prie loterijos paįvairinimo.

NUOMONĖS

Jūsų leidžiamas laikraštis visada mielai laukiamas ir skaitomas. Tai visų geriausias savaitraštis. Aš negaliu atsigėrėti jūsų editorialais, kuriuose visada keliamos svarbios lietuviškos problemos su giliu orumu, nieko nepažeidžiant. Iš visos širdies linkiu jums daug sveikatos ir ištvermės, bet, svarbiausia, neužmirškite sau poilsio niekas dar visų kalnų nenuvertė, geriau po juos palaipioti.

A. Kučas

Putnam, CT

Ačiū už geriausią laikraštį. Tai labiausiai laukiamas svečias mano namuose.

J. Kęsgailienė

Montreal, Que.

Ačiū už laikraštį. Nors ir pavėluotai, bet jį gaunu ir su malonumu skaitau visa, ko nerandu kituose lietuviškuose laikraščiuose.

E. Juciūtė

So Boston, MA

"TŽ" leidėjams labai dėkoju už gautus spaudos baliaus loterijos bilietus. Jų šaknelių negrąžinu, nes laimėjimus sulaukusi kas savaitę. Tai "TŽ", kurių neatstoja nei televizija, nei radijas su savo programomis. "TŽ" baliuje būtų labai malonu dalyvauti, tik kiek toloka ten nukeliauti . . . Kad galėčiau skaitytis šio šaunaus baliaus dalyviu, siunčiu $25. Tai minimalinės baliaus išlaidos asmeniui pagal Čikagos standartus. Gyvuokite.

Čikaga **Bronius Juodelis**

"TŽ" labai vertinu. Tai iškiliausias laikraštis iš mano septynių laikraščių sąrašo . . . Jei kada "TŽ" sušluobuotų dėl žmonių stokos, liktume labai skurdi visuomenė. Perskaitęs "TŽ", visada siunčiu juos dar pasisvečiuoti pas kaimynus.

Pranas Gustas

Sun City, CA

Daugiau kaip 10 metų prenumeravau "N. Lietuvą", bet dėl nepaprastai lėto pašto patarnavimo turėjau atsisakyti. Visai kita istorija su "T. Žiburiais". Juos užsisakiau 1980 m. Iki šiol dar nebuvo atsitikimo, kad laikraštį gaučiau pavėluotai arba kad kur nors dingtų.

Jonas Krištolaitis,
Cleveland, Ohio

Esu 73 metų amžiaus, turiu abiejų akių kataraktą ir sunkiai begaliu skaityti, bet myliu T. Žiburius". Prašau siuntinėti ir toliau.

V. Balys,
Pembroke, Ont.

Bravo, kad įdėjot į "TŽ" 4 nr. trijų šaunių merginų nuotrauką, kurios atėjo į VLIKo seimą jo pasveikinti, nors VLIKo valdybos pirmininkas PLB visaip iškoneveikė.

J. Pažemėnas,
Queen's Village, N. Y.

Mus "Tėviškės Žiburiai" aplanko gana reguliariai. Džiaugiamės juos skaitydami — jie pilni įdomių straipsnių ir gražių nuotraukų! Puikūs vedamieji.

Birutė Vytienė,
Delhi, Ont.

Kad ir pavėluotai gauname "TŽ", bet visad su įdomumu skaitome kiekvieną jų numerį.

Gražutė ir Aloyzas Siručiai

Santa Monica, Ca.

"TŽ" man šviečia ir primena Tėvynę nuo pirmojo numerio, kurį gavau 1949 m. būdamas Vankuveryje. Lenkiu pagarbos ženklan savo žilą galvą gerbiamiems tautos apaštalams — "TŽ" redaktoriams — dr. A. Šapokai ir dabartiniams, taip pasiaukojančiai dirbantiems savo broliams ir sesėms lietuviams.

Vyt. Barisas

Tecumseh, Ont.,

Iš visų laikraščių, kuriuos skaitau, geriausiai patinka "TŽ". Sėkmės Jums visiems.

Elena Dambriūnienė

Brentwood, Md.

Klaidos Lietuvių Enciklopedijoje

Battenbergų giminė ir dabartinės Anglijos karalienės vyras

P. LELIS

Viduramžiuose tarp karališkų dinastijų, vedybų ar paveldėjimo būdu, buvo įsimaišiusios ir nekarališkos giminės, kurios davė įvairioms tautoms žymius valdovus bei įvedė naujas dinastijas. Iš tokių giminių minėtina pvz. Anjou-Angevinų dinastija, prasidėjusi Prancūzijoje ir davusi valdovus Italijai, Vengrijai. Jogailos ir Zigmanto Liuksemburgiečio uošvis buvo Anjou giminės vengrų karalius Liudas Didysis. Kiek vėliau atsirado ir kitos panašios giminės, kaip Liuksemburgų, Valois, Orleano, Oranžo, davusios tautoms karalius.

Devyniolikto šimtmečio viduryje iškilo Battenbergų giminė, kuri praturtino karališkas dinastijas Anglijoje, Vokietijoje, Graikijoje ir trumpą laiką Bulgarijoje.

Lietuvių Enciklopedijoje apie Battenbergų giminę parašyta trumpai, bet pridaryta daug klaidų, dėlto norėčiau kiek plačiau ir tiksliau apie tą giminę parašyti ir LE klaidas pataisyti.

Jau ir vaikai žino kad dabartinės Anglijos karalienės vyras yra princas Pilypas (Battenberg), gi LE II t. 267 p. parašyta: "Louis Mountbatten yra Anglijos karalienės Elzbietos II vyras".

Iš kur tie Battenbergai?

1841 m. Hesseno-Darmstadto kunigaikštis Liudvikas II išleido savo dukrą Mariją už Rusijos caro Aleksandro II. Kad jaunajai princesei nebūtų nuobodu ir liūdna svetimame krašte, su ja kartu nuvažiavo ir vyresnis jos brolis Aleksandras. Šis princas buvo gražios išvaizdos, penkeriais metais jaunesnis už carą. Visiems patiko, tad caras pakėlė jį į karališkos gvardijos kapitonus ir davė gerą tarnybą. Caro motina jau buvo numačiusi jį į žentus, bet pykdavo, kai jis caro rūmuose per balius vesdavo šokti ne jos dukrą, o vieną gražią lenkę Juliją, suvokietėjusio lenkų generolo von Haucke dukterį.

Kad nutrauktų ryšius su Julija, princas buvo išsiųstas "tarnybos reikalais" į Kaukazą, bet lenkaitės nepamiršo. Atvykęs neva tarnybos reikalais į sostinę, slaptai susitiko su Julija. Abu nutarė pabėgti iš Rusijos ir susituokti. Taip ir padarė. Bėgdami per Lenkiją, susituokė ir grįžo į Darmstadtą pas tėvus.

Aleksandras turėjo dar du brolius — Liudą ir Karolį. Manė, kad jie padės jaunavedžiams kur nors įsikurti. Bet tėvai ir broliai šaltai jaunavedžius priėmė, nes jau buvo girdėję apie jų slaptą pabėgimą ir apie caro rūmų paskleistą gandą apie nepadorų lenkaitės elgesį, be to, jų vedybos buvo morganatinės.

Ką su nauja giminaite daryti? Susirinkusi kunigaikščio šeima ir artimieji giminės aptarė tą reikalą ir nutarė duoti marčiai kokį nors titulą. Hesseno kunigaikštijos užkampyje buvo sena, apleista pilis Battenberg. Julijai buvo duotas Battenbergo princesės titulas.

Vėliau jaunavedžiai įsikūrė Hessen-Kassel pilyje ir susilaukė gausios 5 vaikų šeimos, kuri turėjo vadintis tik nauja motinos pavarde — Battenbergais. Tie vaikai: Liudas, Henrikas, Aleksandras, Pranas-Juozas ir Marija vėliau padarė dideles karjeras.

Aleksandro brolio sūnus, Hesseno princas Liudas IV, vedė Anglijos karalienės Viktorijos dukrą Alice. Juodu turėjo keturias dukras, kurias išleido už gerų vyrų: vyriausioji Viktorija ištekėjo už Liudo Battenbergo, Elzbieta — už caro Aleksandro III brolio Sergiejaus (Maskvos gub., nužudytas 1905), Irena — už kaizerio Viliaus II brolio Henriko, Alix — už caro Nikalojaus II (bolševikų sušaudytas su visa šeima 1918). Henrikas Battenbergas vedė karalienės Viktorijos dukrą Beatrice ir turėjo dukrą Eną, kurią išleido už Ispanijos karaliaus Alfonso XIII. Aleksandras Battenbergas, 22 m. amžiaus, buvo išrinktas Bulgarijos karalium. Jis pasidarė dideliu savo naujos tėvynės patriotu, kilusiame kare sumušė serbus. Tai nepatiko rusų carui. Kaizerio motina Viktorija labai norėjo, kad jis vestų jos dukrą, kuriai princas labai patiko, bet kaizeris, caro inspiruotas, nesutiko politiniais sumetimais. Be to, vėliau jie susitarę pašalino Aleksandrą iš Bulgarijos ir pasodino Ferdinandą Koburgą. Kaizerio sesuo ištekėjo už Graikijos karaliaus Konstantino. Nusivylęs gyvenimu, Aleksandras vedė operos artistę, bet neužilgo mirė 36 metų amžiaus.

Pranas-Juozas Battenberg vedė Juodkalnijos princesę Oną, Italijos karaliaus Viktoro-Emanuelio žmonos seserį.

Iš tų Battenbergų didžiausią karjerą padarė Liudas. Jis gavo markizo Milford Haven titulą, tapo admirolu ir vyriausiu Anglijos karo laivyno vadu (First Sea Lord), daug nusipelnė laivyno stiprinimo ir tobulinimo srityje. Prasidėjus I D. karui, anglų visuomenė ir spauda dėl jo vokiškos kilmės pradėjo į jį šnairuoti. Ton antivokiškon propogandon įsijungė ir W. Churchillis, tapęs jūrų ministeriu (Lord of Admiralty). Nusivylęs Battenbergas turėjo pasitraukti, bet jis savo pavardės nepakeitė į Mountbatten, kaip rašo LE. Ją pakeitė jo sūnus Louis, kuris 1914 m. tarnavo laivyne kadetu, vėliau iškilo į admirolus, vicekaralius, "earl of Burma" (1980 m. IRA bombos užmuštas).

Be to sūnaus Liudas Battenbergas turėjo dvi dukras. Alice buvo ištekėjusi už graikų princo Andriaus (karaliaus Konstantino brolio), o kita Luiza — už švedų karaliaus Gustavo VI. Princo Andriaus ir Alice sūnus Pilypas gimė 1921 m., o 1922 m. Graikijoj kilo revoliucija. Gen. Plastiras, nuvertęs karalių, pradėjo žudyti karališką giminę ir ministerius (šeši jau buvo nužudyti). Princas Andrius sėdėjo kalėjime ir laukė mirties, o mažąjį Pilypėlį giminės paslėpė ir slaptai išgabeno į Angliją. Tik Anglijos karaliaus intervencijos dėka Andrius ir kiti giminės buvo paleisti. Graikija buvo paskelbta respublika ir tik 1935 m. grįžo karalius. Bet ir respublikos metu nebuvo ten ramybės, nes dažnai keitėsi diktatoriai — Plastinas, Pangalos, Kondilis, Metaxas, tik demokratas min. pirm. Venizelos ilgiau valdė.

Kitos LE klaidos

I t., 102 psl., Aleksandras Battenbergas 1875-93- išrinktas Bulgarijos karalium 1879. Gimimo metai turėjo būti 1857; juk negalėjo vadovauti karui su serbais, būdamas 4 metų amžiaus (LE II, psl. 267, Louis Aleksander). Jo duktė Luiza (ištekėjusi už švedų karaliaus Gustavo VI. Princo Andriaus ir Alice sūnus Pilypas gimė 1921 m., o 1922 m. Graikijoj kilo revoliucija. Gen. Plastiras, nuvertęs karalių, pradėjo žudyti karališką giminę ir ministerius (šeši jau buvo nužudyti). Princas Andrius sėdėjo kalėjime ir laukė mirties, o mažąjį Pilypėlį giminės paslėpė ir slaptai išgabeno į Angliją. Tik Anglijos karaliaus intervencijos dėka Andrius ir kiti giminės buvo paleisti. Graikija buvo paskelbta respublika ir tik 1935 m. grįžo karalius. Bet ir respublikos metu nebuvo ten ramybės, nes dažnai keitėsi diktatoriai — Plastinas, Pangalos, Kondilis, Metaxas, tik demokratas min. pirm. Venizelos ilgiau valdė.

Apie Luizą (Louise) ten pat pasakyta: "Gi jos sūnus Louis Mountbatten, anglų karalienės Elzbietos II vyras . . ." Tikrumoje Louis M. buvo jos brolis, o karalienei Elzbietai dėdė.

Torontiškio "Atžalyno" šokėjos, pasiruošusios dešimtmečio koncertui gegužės 2 dieną Nuotr. Martin a. Associates

Keturių tūkstančių valandų audinys

Dailininkų Tamošaičių kilimų paroda ir didžiojo Anapilio kilimo sutiktuvės

Balandžio 12, sekmadienis, buvo pažymėtina diena Anapilyje, kur įvyko net du meno renginiai.

Kilimų paroda

Po 11 v. r. pamaldų įvyko atidarymas kilimų parodos, kurioje matėme Anastazijos ir Antano Tamošaičių austus kilimus ir paveikslus. Visų akis traukė ypač kilimai-gobelenai, austi įvairia technika. Juose švytėjo lietuviškos nuotaikos bei motyvai.

Susirinkus Parodų salėn gausiam būriui tautiečių, prabilo rengėjų vardu Anapilio Moterų Būrelio pirm. D. Garbaliauskienė, pasveikindama susirinkusius ir pakviesdama dail. Snaigę Šileikienę žodžiui apie dailininkų Tamošaičių kilimus. Jauna dailininkė, pastudijavusi L. Enciklopediją ir pačius kilimus, taikliai apibūdino abiejų dailininkų kūrybą ir iškėlė jų nuopelnus kilimų srityje, ypač Lietuvoje, kur jie buvo tikri pijonieriai.

A. Tamošaitis savo kalboje padėkojo už surengimą šios parodos, kuri esą turėtų paskatinti lietuvaites eiti į audimo meną. Kilimų menas esą plečiasi. Lietuvoje dabar yra jau tūkstančiai audėjų. Jo pastangomis Kanadoje taip pat auga audėjų skaičius, ypač kanadiečių moterų eilėse, kiek mažiau lietuvaičių tarpe. Kilimų menas pradedamas vėl visur branginti, nes jame gali atsispindėti tautos kultūra. Tai esą matyti pvz. iš Britanijoje naujai išleistos knygos "Tapestry", kurioje yra atspaustas ir vienas A. Tamošaitienės kilimas.

Po šių įvadinių kalbų gausūs žiūrovai gėrėjosi savo tautiečių kūryba, kuri randa kelius ir į kanadiečių institucijas.

Didysis kilimas

Kai prieš keletą metų išdygo Anapilio pastatai, kilo mintis papuošti didžiosios salės patalpą-priesalį specialiu kilimu. Dail. A. Tamošaitis sukūrė projektą, kuris buvo gana greitai įgyvendintas — kilimas puošė vieną priesalio sieną.

Vėliau paaiškėjo, kad reikia žymiai didesnio kilimo. Vėl dail. A. Tamošaitis paruošė projektą, o A. Tamošaitienė atvyko su juo Anapilin ir susitarė su Anapilio Moterų Būreliu pradėti jo audimą. Įstačiusi į vėžes dar nepatyrusias audėjas, dail. A. Tamošaitienė paliko darbą tęsti bei jį organizuoti dr. Angelei Kazlauskienei. Ji tęsė darbą, pasitardama su dail. A. Tamošaitiene bei telkdama audėjas. Ir taip kilimo audimas Anapilio studijoje truko trejus metus. Dirbo apie 60 ar daugiau audėjų. Vienos jų dirbo labai trumpai, kitos — labai ilgai. Iš viso susidarė maždaug 4000 darbo valandų. Pagaliau išėjo gražus, spalvingas kūrinys.

Ką jis vaizduoja? Kaip pats projekto autorius A. Tamošaitis aiškino, apačioje matyti gėlių išsišakojimai — kraitinių skrynių ornamentai. Jie reiškia kūrybines tautos gelmes, nematomus lobius, iš kurių išauga plačiašakis tautos gyvenimas. Kiek augščiau kilime matyti lietuvaitė su lietuvaičiu, kurie pilies ribose sodina medį. Jis savo viršūne ir šakomis kils augštyn pro kūrybon bei laisvėn šaukiantį varpą į anapus žemiško horizonto, kur prasideda antgamtinė sfera, teikianti palaimą tautos ugdymo pastangom. Virš horizonto matyti didelė trikampė akis, vaizduojanti Dievo Apvaizdą, spinduliuojanti šviesos sruogomis ir žvaigždėmis.

Atidengimo iškilmė

Tokį vaizdą pamatė gausūs iškilmės dalyviai, kai buvo nuimta uždanga. O jai nutraukti buvo pakviesti p. p. Tamošaičiai ir Mississaugos miesto burmistrė H. McCallon. Vos atidengus kilimą, prišoko visas būrys fotografų, jų tarpe "Mississauga News" ir "Mississauga Times" korespondentai.

Anapilio Moterų Būrelio pirm. D. Garbaliauskienė, tarusi įvadinį žodį, iškilmės pranešėja pakvietė G. Lapienę. Oficialiai kilimą perdavė Anapilio sodybai D. Garbaliauskienė, perskaitydama specialų aktą.

Šią brangią dovaną priėmė Anapilio sodybos pirm. A. Rinkūnas. Dėkodamas už dovaną, jis priminė Vydūno vaizduojamą paskutinę vaidilutę, kuri, matydama, kad nesulaikomai gęsta paskutinis laužas, ranka palietė liepsną. Ši išsiskaidė į daugybę mažų liepsnelių ir pasislėpė girioje laukti palankaus vėjo, kuris savo jėga vėl surinks tas liepsneles į vieną didelę ugnį. Pasak kalbėtojo, mes dabar gyvename tokius laukimo laikus tiek Tėvynėje, tiek išeivijoje. Tikimės, kad visi mūsų darbai vieną dieną vėl bus surinkti į vieną laužą, liepsnojantį stipria laisvės liepsna. A. Rinkūnas išreiškė padėką uoliom audėjom ir pažadėjo rūpintis didžiojo kilimo apsauga.

Čia buvo prisimintas ir a. a. kun. P. Ažubalis, Anapilio steigėjas, skatinęs to kilimo audimą. Prie kilimo buvo atnešta labai gražių gėlių pintinė, o smuikininkė D. Mazurkevičienė, akompanuojama J. Govėdo, pagrojo Schuberto "Ave Maria".

Dr. A. Kazlauskienė, audimo vadovė, savo kalboje pranešė, kad šis Anapilio kilimas, austas savanorių, yra didžiausias Kanadoje. Ji išvardijo 57 audėjas, jų tarpe porą audėjų vyrų, išskirdama ypač Sprainaičius, V. Aušrotienę ir kt. Visos audėjos buvo apdovanotos rožėmis, kurias prisegė pats projekto autorius A. Tamošaitis, specialią puokštę skyręs dr. A. Kazlauskienei.

Po šaunios vakarienės smuikininkė D. Mazurkevičienė, pianinu palydima muz. J. Govėdo, atliko šiuos kūrinius: Pakalnio "Raudą", Gruodžio A la Chopin, Paganinio "Sonatiną", Kreislerio "Vienos kaprizą", Brahmso "Vengrų šokį". Žymioji smuikininkė, prieš 6 metus atvykusi iš okup. Lietuvos, susilaukė ovacijų.

Programos pabaigoje buvo pagerbtas pats kilimo projekto autorius dail. A. Tamošaitis — didele šampano bonka, o jo 75 m. amžiaus proga sugiedota "Ilgiausių metų". Jo padėkos žodžiu baigta visa iškilmė. **Bv.**

Didžiojo Anapilio gobeleno-kilimo audimo organizatorė dr. ANGELĖ KAZLAUSKIENĖ su Mississaugos miesto burmistre H. McCallion, dalyvavusia kilimo sutiktuvių iškilmėje Nuotr. O. Burzdžiaus

Kent State universiteto lituanistinei programai paremti vakare Klevelande dalyvavo visa eilė žymių asmenų. Iš kairės: J. Malskis, dr. Ivar Ivask, dr. V. Stankus, dr. D. Tamulionytė, J. Balbotas, dr. M. Schwartz, dr. J. Cadzow, kun. G. Kijauskas, SJ

Nuotr. V. Bacevičiaus

Antrasis Jasmanto poezijos rinkinys

PR. NAUJOKAITIS

Antanas Jasmantas (žinomas filosofas Antanas Maceina), 1965 m. debiutavęs eilėraščių rinkiniu "Gruodas", iš karto iškilo į pirmaeilius išeivijos lietuvių poetus. Rinkinys buvo premijuotas Lietuvių Rašytojų Draugijos premija ir kritikų palankiai įvertintas.

Tame rinkinyje poetas įvairių simbolių ir metaforų pagalba vaizdavo žmogaus santykį su Dievu. Žemiškąjį žmogaus gyvenimą net pavadino didžiąja nebūtimi. Tikroji būtis esanti anapus patiriamojo pasaulio, anapus mirties. Dievo ieškojimas ir Jo apsireiškimai nelabai apčiuopiamais atvejais sudarė svarbiausią pirmosios poezijos knygos turinį, kuris buvo išreikštas gerai apvaldyta klasikine eilėraščio forma.

Viešai paskelbtame laiške A. Jasmantas pasisakė, kad panašaus turinio ir formos eilėraščių daugiau neberašysiąs. Besikeičiąs poeto amžius atnešąs kitokį būties pajautimą, atsirandąs giedros bei skaidros jausmas, keliąs šypseną, norą pažaisti. Atsirandąs truputį liūdnas jausmas, lyg saulėtą rudenį, kada aplinkui viskas dar tviska, bet ateina ir temstančio saulėlydžio žara. Tas jausmas nesąs nei sunkus, nei pesimistinis.

Tai ir kyla klausimas, ar A. Jasmantas antrajame poezijos rinkinyje, kurį pavadino "Ir niekad ne namolei", pilnai ištesėjo savo pažadą. Autoriui staiga visiškai pasikeisti beveik neįmanoma. Dėlto ir naujajame rinkinyje dar yra ir pirmojo rinkinio motyvų, lyg tolimų Dievo ieškojimo ir su Juo susitikimo atgarsių. Ryškiausiai tai yra pasireiškę pirmajame knygos eilėraštyje "Biografija". Didysis Kanklininkas (Dievas) užgavo poetą lyg plieno stygą, ir Jo dienos ėmė virpėti, ulbėti vakarine dūdele. Poetas prisipažįsta, kad jam toli iki Didžiojo Kanklininko, ir net žingsniai retai susitinką, gal tik tada, kai skubame į gyvenimo rinką, kur vyksta pramogos, kur šoka jauna čigonaitė. Prisipažįsta poetas, kad Kanklininkas nepadarė jo pranašu, tautos vadu, ir pats poetas užsiėmė tik kasdieniniais darbais (ėjo į kamarėlę kruopų malti) ir mėgsta būti ten, kur linksma (Linaminės mergaičių vakaronėje).

Iš senosios kelionės sugrįžęs, poetas vėl dedasi daiktus naujai kelionei. Ta nauja kelionė veda poetą "ne namolei", bet į gyvenimo turgų, nors ten jis keliauja paskutinis, atsilikęs nuo kitų, nuo skubančių. Ir viskas taip skuba, lyg šuoliais lekiantis karuselės arkliukas. Tik mėnulis turi laiko, niekur neskuba.

Pasaulyje viskas trapu: obels šakelė lūžta su išsiskleidusiu žiedu ir atsiduria vazelėje, lyg karste. Saulėlydžio motyvas dar sustiprina trapumo įspūdį: pakalnėje visų mūs temsta kelias. Ant didžiojo vieškelio "mes trumpai buvojom", ir visa taip nepastovu, kaip vėjo sunešti pusnynėliai. Kartais pajuntama, kad kraujas temsta ir artėja mirtis. Kapų ir Vėlinių motyvas įsipina į eiles taip ramiai, lyg pušų atodūsiai, kapinėse keliai be kelrodžių, bet čia dar niekas nepaklydo. Ledo lytys lyg ženklintų pavasarį, atgijimą, bet ir jos grūdasi, skubėdamos į marias (į pabaigą, ne į pradžią). Tie nykimo, pabaigos, saulėlydžio motyvai yra išreikšti gamtinėmis metaforomis, simboliniais vaizdais. Randame ir trumpučių eilėraščių, kurie nieko gilesnio neišsako, tik parodo poeto gražėjimąsi gamta, kokiu nors dėmesį užburiančiu momentu.

Įsižiūrėję randame ir susitikimų su Dievu, kuris dažniausiai apsireiškia bevardžiu **Tu**. Labai gražus eilėraštis "Rūpintojėlis" visai kitaip supoetintas negu Putino "Rūpintojėlis," ar F. Kiršos "Smūtkelis".

Visas skyrius "Mergaitė iš Magdalos" dvelkia švelniais religiniais motyvais. Viešpats Senelis pypkę rūko, kad kiltų pievų miglos, kad rasa pavirstų spiečiais žiežirbėlių.

Šio rinkinio eilėraščiuose gana apstu šviesos. Tik paskutinis knygos skyrius pasineria į sutemas, į Advento lūkesčius. Jis užbaigiamas pasaulio ir gyvenimo pabaigos gedulinga giesme "Dies irae", kai visi žaislai bus sudužę, kai gegužis pavirs į rudenį, kai soste atsisės Rūstusis.

A. Jasmantas yra pamėgęs klasikinę eilėraščio formą. Tik retkarčiais pavartoja ir laisvesnį ritmą, vietoje pilnai atliepiančių rimų atsiranda gana tolimų sąskambių. Dauguma eilėraščių — trumpučiai. Poetas brangina žodį, žiūri tikslumo ir taiklumo, vengia daugiažodžiavimo, ištęsimo. . . Kartais lyg atgaivą nuo rimtos įtampos pavartoja švelnią ironiją. Tokiu pavyzdžiu gali būti "Piligrimas" (maldininkui rūpi ne pamaldumas, bet įdomesnių šventovės dalykų fotografija).

A. Jasmanto poezijos pavyzdžiu išrašome čia "Rūpintojėlį".

Mažutis mano Dievulėli
Kodėl toks nusiminęs rymai?
Tik pažiūrėk: tie mūs arimai
Aplinkui taip gražai sužėlę,
O ant kelių balutės spindi
Lyg veidrodėliai.
Kaip dūmas kils tuoj vasarojus,
Kvepės kaitra įsidienojus.
Ar ką gražesnio būtum išrymojęs,
Mažutis mano Dievulėli?

Pirmasis A. Jasmanto rinkinys buvo svaresnis savo rimtu turiniu. Antrasis rinkinys yra lengvesnis, žaismingesnis ir kartu labiau kondensuotas. Bet ir šis rinkinys rodo mūsų žymaus filosofo poetinį talentą bei rūpestingumą valdant eilėraščio formą. Poezijos mėgėjai ir šiuo rinkiniu nenusivils.

Antanas Jasmantas, IR NIEKAD NE NAMOLEI. Eilėraščiai. Skoningą aplanką nupiešė Danguolė Kuolienė. Išleido "Ateitis" (17689 Goldwin Dr., Southfield, Mich. 48075). Spaudė "Draugo" spaustuvė Čikagoje, 1980 m. 70 psl. Kaina — $6.00. Kietais viršeliais.

Filmų pasaulyje

ALGIRDAS GUSTAITIS

"Velnias ir velniūkštis"

Daug kartų girdėta pasakaitė: velnias siunčia jieškoti nekaltų sielų pragarui. Vėl žemėn paleistas gyventi turi veikti kaip šėtonukas ir gauti trijų nekaltų jaunuolių parašus, įpareigojančius laimės pasiekus atsiduoti pragarui. Velnias (vaidina Elliott Gould) siūlo keletą, bet tie jau numatyti pragaro knygoje ir jiems jau pradėta kurti ugnis. Prisisuka prie jaunos mergaitės, dviejų jaunuolių, gauna jų parašus. Tada velniūkštyje atgyja gerumo jausmas — pažadus sudegina. Už tai jisai pats turės atsidurti pragare.

Filmo pradžioje (angliškai "The Devil and Max Devlin) pragaro ugnys įspūdingai parodomos. Panaudojo 20 didžiulių krosnių.

Filmas turėtų būti juokingas, bet to juoko beveik neapčiuopi. Autorė Mary Rodgers, kompozitoriaus Richard Rodgers duktė, yra parašiusi keturis romanus ir trim filmam tekstus, įskaitant "Freaky Friday". Filminiai rankraščiai menkoki, dėlto neįmanoma pagaminti gerų filmų. Čia pragaro atstovą vaidina negras Bill Cosby.

Žinomas amerikiečių kompozitorius Marvin Hamlisch (žydas; esu viešėjęs jo namuose) sukūrė šiam filmui dainas, kurių "Roses and Rainbows" (Rožės ir vaivorykštės) yra puiki. Žodžiai — Carole Bayer Sager.

Atskirai minėtina dainininkė, vos įžengusi į filmų pasaulį, jaunutė Julie Budd. Ši jos atlikta daina ją padarys "nemirtinga". Vaidyboje silpna — perdaug kraiposi, vaiposi.

"Geltona žvaigždė"

Amerikiečių žydų parengtas dokumentinis filmas "The Yellow Star", juoda-balta, 89 min. ilgumo, apie žydų persekiojimus Europoje Hitlerio valdymo metais iki II D. karo pabaigos.

Parengėjai naudojosi daugeliu dokumentinių filmų, nuotraukų, surastų net 14-oje valstybių. Daugiausia tai jau kitais atvejais matyti vaizdai, pvz., kaip vokiečių kariuomenės sargybiniai atima iš žydukų į Varšuvos getą nešamas bulves, morkas; kaip alkio ar ligų pakirsti surenkami iš gatvių ar varganų guolių; kaip keli žmonės vedami pakarti.

Šioje vietoje norėčiau truputėlį stabtelti. Aš pats mačiau Vilniuje II D. karo metu vokiečių pakartus žmones. Jie kurį laiką viešai kabojo kartuvėse netoli katedros. Bet tai nebuvo žydai, o vokiečių policijos ar gestapo sugauti maisto spekuliantai, kontrabandininkai. Niekas niekur nesakė ir nemanė, kad tai galėjo būti žydai. Buvo manoma, kad tai kitokios tautybės žmonės — gal lenkai, gal rusai, o gal gudai ar čigonai. Tuo metu vokiečiai nebūtų veržęsi pagarsinti žydus nusikaltėlius.

Hitlerio naciams vokietijoje pradėjus deginti knygas, kaip iš originalaus vokiško filmo teksto supratau, buvo deginami Markso ir kitų komunistų nežydų raštai. Kodėl visą knygų deginimą suversti žydų autoriams?

Gal ir buvo deginamos žydų autorių knygos, bet tame dokumentiniame filme jų pavadinimų nematyti.

Rodomas Auschwitzo koncentracijos lageris, nufotografuotas iš oro amerikiečių ar anglų karinių lėktuvų. Filme aiškinama, tos nuotraukos darytos dėlto, kad Auschwitze buvo karinių dirbtuvių. Paskui rodomos krūvos lavonų, dujų kameros. Aiškinama, kad dujos buvo ne dezinfekcijai, bet žmonių žudymui.

Filme nė vienu žodžiu nepaminėti lietuviai ar Lietuva. Visa kaltė ištisai suverčiama Hitlerio laikų Vokietijai, nors nekartą paminima, kad buvo krikščionių žydus gelbėjusių ir dėlto nukentėjusių.

Naudojantis vokiečių filmavimais parodomi žydai, po darbo koncentracijos lageriuose žaidžią kojinį (futbolą). Aiškina kad vėliau jie visi buvo sunaikinti. Vienoje vietoje rodoma, kaip uniformuoti vyrai (turbūt vokiečiai) šaudo į duobėje stovinčius, kurie sukrinta. Sako, tai buvę žydai.

Rodoma Amerikos, Danijos, Anglijos, Australijos pagalba žydams juos priglaudžiant.

Filmas užbaigiamas vaizdu: sovietų kareiviai palydi išgelbėtuosius, ir visi linksmai žygiuoja rusiškai karinei muzikai grojant.

Ispanų filmas "Lizdas"

Kaip svečias turėjau malonumą pamatyti puikų ispanų filmą "Lizdas" ("The Nest"). Geras, psichologiškai gilus, pirmaeilė vaidyba, įdomus filmavimas. Gaila, tokie filmai tik kaikur rodomi amerikiečių visuomenei, nes konkuruoja su vietine gamyba.

Tėra du pagrindiniai artistai: senyvas vyras ir 13 metų mergaitė. Europoje filmas platokai rodomas. Be abejonės, paklius ir į Pietų Ameriką. Nepraleiskite progos pamatyti.

Solistė Rakauskaitė dainuoja

ALGIRDAS GUSTAITIS

Violeta Rakauskaitė yra jauna solistė, puoselėjanti lengvos rūšies dainas. Gimusi Lietuvoje, muzikos pradėjo mokytis būdama 6 metų. Vilniaus universitete dainavo su televizijos grupe. Turėjo didelį pasisekimą ir todėl koncertavo ne tiktai okup. Lietuvoje, bet ir Lenkijoje, Čekoslovakijoje, Sovietų Rusijoje.

Turi labai platų repertuarą. Gali dainuoti, be gimtosios lietuvių kalbos, dar ir angliškai, vokiškai, prancūziškai, rusiškai, lenkiškai, itališkai.

Nuo 1975 m. gyvena Muenchene. Koncertavo įvairiose lietuvių kolonijose, JAV-se, Kanadoje, Anglijoje, Prancūzijoje, Belgijoje, Italijoje.

"Gifts International, Inc." (2501 W. 71st Street, Chicago, Illinois 60629) išleido jos dalį dainų, įdainuotų okup. Lietuvoje su televizijos ir radijo lengvosios muzikos orkestru, vadovaujant muzikui A. Končiui, ir su pučiamųjų instrumentų orkestru "Trimitas", vadovaujant R. Balčiūnui.

Pirmoje plokštelės pusėje — septynios dainos. Visų kompozitorius — B. Gorbulskis. Žodžiai daugiausia V. Bložės, kiti — R. Skučaitės ir S. Žlibino. Pažymėtas plokštelių grojimo ilgumas minutėmis ir sekundėmis. Tai paranku radijo bei televizijos žmonėms.

Pirmoji daina — "Klausyk širdie". Kai tėviškėlei mūsų vakaras ateis, girdėsiu, šilo gegutės supsis ant žalių šakų, virš marių gražūs burlaiviai raižys. Jei tu jieškosi meilės, visad atrasi. . . Solistė imponuoja plačiu diapazonu.

Daina "Žiburėlis" skamba senomis lietuviškomis nuotaikomis bei motyvais. Kaip toji mergaitė, užaugusi pas močiutę šilo uogele.

"Mergužėlė — ne mergaitė" irgi turi senų lietuviškų dainų motyvų. Skamba žodžiai "Dievaž, sako motinėlė, motinėlės aš mergaitė". Solistės balse — įvairumas, romantiška nuotaika. Kai baigia žodžiais "gražus jaunimė-ė-ėlis šoka", tarsi girdi šokančius.

"Medžioklė" taip pat skamba senųjų lietuviškų dainų aidais. Žodžiuose yra tautosakos motyvų. "Raganėlėje" girdi tartum senukus pasakojant apie raganas. Ten, kur Šatrija augšta, šluotelė neš neš raganėlę, kai paparčio žiedas pražys. "Gegužinė" yra patraukliai skambi, tranki linksma, gyva daina. Net stebiesi kompozitoriaus išradingumu. Šaukia, vilioja mus gegužinė; ant kalnelių, ant augštųjų, obelys šneka, oi berneli, bernužėli, nevilioki bernužėli, nevilioki tu. Gi bernelis norėtų atsakyti: čiulba, ulba lakštingėlė, mano būsi tu.

Antroje plokštelės pusėje "Senos gatvelės" veda per naktinę miesto šviesą išeiti su tavim tra-la-lia-lia . . . "Kregždės" į šiltą rytą skrenda su saule. Atsileis gelmė, žemė kelsis ir laikai pabus, lapai vėl išskleis žalius lapus. Po žiemos, po ilgo speigo grįš maža kregždutė ir skraidys žemai.

"Koks tu juokingas" yra trigubas gintarėlis: kompozicija, žodžiai, solistė. Žodžiai sudėstyti patraukliai, skamba tarsi humoristinė baladė. Dainuojanti mergaitė klausinėja motutę, kreipiasi į bernužėlį: "Nesuk man galvos, ką žmonės pagalvos". Jaunystė spragsi nekaltumu, kuklumu, nežinojimu, naivumu. Paklusnumas mamai, baimė, intriga. Jauti, kaip pradeda kilti nebepaslepiama meilės burtų intriga, smalsumas ir vos besuvaldoma meilės ugnelė.

Violeta Rakauskaitė yra augšto lygio lengvosios muzikos solistė. Jos balse melodijos nuskamba tarptautiniu laipsniu ir gali būti lyginama su iškiliausiomis to žanro dainininkėmis.

V. Rakauskaitė turi labai aiškią lietuvišką tarseną, vykusiai ją panaudoja skirtingose dainose.

Antroje plokštelės pusėje viena daina prancūziška ir vieną M. Noviko. Visos kitos B. Gorbulskio sukurtos. Žodžiai — V. Bložės, R. Skučaitės, S. Žlibino, V. Palčinskaitės.

Solistės adresas: Mrs. Violeta Land (Rakauskaitė), Musenbergstr. 28, 8 Muenchen 81, W. Germany.

Solistė VIOLETA RAKAUSKAITĖ-LAND, gyvenanti V. Vokietijoje, kur išleisdino lietuviškų dainų plokštelę

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

AKADEMINIŲ SKAUTŲ SĄJŪDŽIO Čikagos skyrius kovo 13-22 d.d. M. K. Čiurlionio galerijoje Jaunimo Centre surengė Romo Bartuškos meninių nuotraukų parodą. Jų jis buvo sutelkęs net 55 — spalvotas ir nespalvotas, padarytas pastarajame dešimtmetyje, apimančias geografinius plotus nuo Atlanto iki Ramiojo vandenyno. Nuotraukose vyravo žmogus su savo sukurta bei apvaldyta aplinka. R. Bartuška reikėtų pavadinti poezijon linkusiu fotografu, pasiduodančiu momento nuotaikai, vengiančių laboratorijose sukuriamų techninių efektų. Grupinėse lietuvių fotografų parodose jis dalyvauja nuo 1973 m., net tris kartus yra laimėjęs pirmąsias premijas. Porą kartų yra įsijungęs ir į amerikiečių parodas — Akrono universitete bei Illinois valstijos muzėjuje Springfielde.

BUENOS AIRES FILHARMONIJOS simfoninio orkestro koncerte debiutavo lietuvis smuikininkas Aleksandras Rutkauskas, turintis tik 17 metų amžiaus. Orkestras, diriguojamas Roberto Ruiz, atliko F. Mendelsohno-Bartholdy koncertą simfoniniam orkestrui ir smuikui. Jaunajam A. Rutkauskui teko solisto partija. Jo pastangas šiltai įvertino vietiniai dienraščiai "La Nacion" ir "La Razon". Juose džiaugiamasi gera jaunuolio technika, bet nutylima lietuviškoji A. Rutkausko kilmė.

RAŠYTOJAS ALGIRDAS LANDSBERGIS, svečias iš JAV, trečią kartą aplankė Muencheno lietuvius. Jo literatūros vakaras kovo 7 d. įvyko užsieniečiams skirtų "Susitikimo Namų" bibliotekoje. Bene labiausiai visiems patiko ištrauka iš dar nebaigto romano, kuriame vaizduojami užsieniečiai darbininkai Muencheno geležinkelio stotyje. Programon A. Landsbergis taipgi buvo įjungęs ištraukas iš savo dramų "Šventasis narvas", "Paskutinis piknikas" ir iš premijuoto novelių rinkinio "Muzika įžengiant į neregėtus miestus."

PROF. DR. VYTAUTAS KLEMAS grįžo iš Panamos, kur jos ir Kostarikos įlankose vadovavo mokslinei ekspedicijai, tyrinėjusiai jūros srovių bei vandens įtaką žuvų augimui ir žuvininkystės plėtimui.

MUZIKINĘ PLOKŠTELĘ išleisdino sol. Antanas Keblys, gyvenantis Montrealyje. Joje įdainuoti lietuvių kompozitorių kūriniai: St. Šimkaus, A. Bražinsko, A. Kačanausko, V. Budrevičiaus, L. Abariaus, J. Jurgučio, St. Gailevičiaus, J. Gruodžio, P. Tamuliūno, V. Klovos. Yra ir giesmių, būtent: "Kai širdį tau skausmas" J. Naujalio (žodžiai Maironio), "Marija, Motina malonės" Br. Budriūno (ž. F. Kiršos), "Neapleiski mūsų, Motinėle" V. Kerbelio (ž. Maironio). Akompanatorius — muz. Aleksandras Stankevičius. Plokštelė gaunama: A. Keblys, 3505 St. Famille St., Apt. 1009, Montreal, Que. H2X 2L3. Kaina — $8.

XXVIII-JI EUROPOS LIETUVIŲ STUDIJŲ SAVAITĖ įvyks rugpjūčio 2-9 d.d. Prancūzijoje netoli Paryžiaus. Rengėjų komitetą sudaro: Ričardas Bačkis, Petras Klimas, Žiba Klimienė, prof. Georges Matore, Žibuntas Mikšys, kun. Jonas Petrošius ir Jonas Tomkus. Jau yra paaiškėję pagrindiniai paskaitininkai ir netgi kaikurios tų paskaitų temos. Jas skaitys: dr. Albertas Gerutis iš Šveicarijos — "Pašnekesys apie Lietuvos bičiulius Prancūzijoje", Kęstutis Jokubynas — "Pastabos apie politinių kalinių gyvenimą Sovietų Sąjungoje", Isaakas Kaplanas iš Olandijos — "Lietuvių ir žydų santykiai praeityje bei dabartyje", Raminta Lampsatytė-Kollers — "Lietuvių kompozitorių kūriniai styginiams instrumentams", Vincas Natkevičius iš Vokietijos — "Dr. Jono Griniaus literatūrinė kritika", kun. Augustinas Rubikas iš Vokietijos — "Ar galėjo Dievas sukurti geresnį pasaulį?" (paskaita susieta su filosofo Teilhardo de Chardin 25 metų mirties sukaktimi), Simonas Šišmanas — "Lietuvos karaimai istorinių šaltinių šviesioje". Savaitės programoje pranešimus padarys: dail. Elena Gaputytė iš Britanijos — apie jaunuosius dailininkus Lietuvoje, Kęstutis Keblys iš JAV — apie moderniąją lietuvių beletristiką, Vaclovas Kleiza iš JAV — apie kurią nors lietuvių išeivių problemą, dr. Vytautas Vardys iš JAV — apie lietuvių tautos sukilimą 1941 m. Programon taipgi yra įtrauktas JAV gyvenančios sol. Laimutės Stepaitienės koncertas, "Tėvynės valandėlė" ir literatūros vakaras. Savo kūrinius skaitys rašytojai — Vitalija Bogutaitė iš JAV, Eduardas Cinzas iš Belgijos, Irena Joerg iš Austrijos ir Eglė Juodvalkė (Juodvalkytė) iš Vokietijos. Numatytos ir trys parodos. Vienoje jų bus sutelkti Lietuvos žemėlapiai ir graviūros iš Petro Klimo rinkinio. Prancūzijos lietuvių dailininkų darbų parodą organizuoja Rima Puniškaitė. Trečioji paroda, rengiama Kęstučio Ivinskio, liečia pernykštėje studijų savaitėje Austrijoje padarytas nuotraukas. Savaitės proga taipgi įvyks Europos LB kraštų valdybų suvažiavimas, kuriam vadovaus PLB vicepirm. V. Kleiza. Pramogai yra skiriama išvyka į Paryžių. Informacijas teikia, būsimuosius dalyvius registruoja ir jiems kambarius parūpina Madame Žiba Klimas, 14, rue Oudinot, 75007 Paris, France. Tel. 734-56-66. Dalyviai prašomi registruotis iki birželio 1 d.

BALIO DVARIONO JAUNŲJŲ PIANISTŲ KONKURSE Vilniuje, surengtame jau IV kartą, dalyvavo 123 moksleiviai iš 71 vaikų muzikos mokyklos. Svečių buvo susilaukta iš Rygos, Talino, Minsko, Tbilisio, Jerevano, Baku, Frunzės ir Charkovo. Specialius prizus už geriausią B. Dvariono kūrinio atlikimą lamėjo Palangos muzikos mokyklos atstovė V. Sendrauskaitė ir svečias iš Jerevano V. Mamikonianas. Juos įteikė velionies kompoz. B. Dvariono vaikai — pianistė A. Dvarionaitė ir smuikininkas J. Dvarionas. Konkurso laureatais tapo 28 jaunieji pianistai.

ESTRADINIS VILNIAUS FILHARMONIJOS ANSAMBLIS "Nerija" įžengė į antrąjį savo veiklos dešimtmetį. Tvirtą pagrindą šiam ansambliui davė jo buvęs vadovas R. Bieliauskas, kuris taipgi buvo talentingas muzikantas ir dainų aranžuotojas. "Nerijos" vadovybę dabar yra perėmęs S. Čiapas. Pagrindiniu solistu tebėra Stasys Povilaitis, gerai apvaldęs lietuvišką dainų tekstą, sukūręs keletą dainų su R. Bieliausku, parūpinęs vertimus kitų tautų kompozitorių kūriniam. Vilniuje įvykusiame koncerte jis atliko populiariausias dainas iš "Nerijos" repertuaro: J. Malikovo "Kai draugas šalia", R. Salvinio "Atsisveikinimas prie jūros", A. Raudonikio "Dar širdyje ne sutema", R. Bieliausko "Grįžkite, sakmės!" "Nerijon" taipgi yra įsijungęs naujas sol. E. Kučinskas, turintis neblogų duomenų ateičiai. Priekaištų pažeriama pranešėjui J. Zavaliauskui, nestokojančiam humoro, bet vis dar neišvengiančiam pasakojimo monotonijos, kalbėjimo vienu registru, viena balso spalva.

VILNIAUS UNIVERSITETĄ muzikos srityje garsina kamerinis ansamblis, vadovaujamas B. Dvariono muzikos mokyklos dėstytojo Pauliaus Koncės. Jis taipgi yra sudarytas iš B. Dvariono mokyklą baigusių instrumentalistų, studijuojančių universitete. Visi jie dabar yra pasirinkę kitas specialybes, išskyrus violončelistą Dainiu Lasauską, pirmo kurso studentą iš Vilniaus konservatorijos. Naujasis ansamblis yra įsipareigojęs garsinti kamerinę-instrumentinę muziką studentijos bei jaunimo eilėse. Lig šiol ansamblis surengė tris koncertus. Paskutinis buvo susietas su pirma ansamblio išvyka į Klaipėdą. Į savo koncertus ansamblis yra įtraukęs J. S. Bacho, jo sūnaus Filypo Emanuelio, A. Vivaldžio, G. F. Telemanno kūrinius.

VYTAUTAS BUBNYS už romanų trilogiją yra laimėjęs II premiją grožinės prozos konkurse darbininkų tema. Jo romanas "Nesėtų rugių žydėjimas", išverstas A. Stoberskos, dabar 20.320 egz. tiražu buvo išleistas Lenkijoje. Pernai šis romanas susilaukė slovakiškos laidos, 1978 m. — bulgariškos. Romanas "Po vasaros dangum" yra išleistas tadžikų kalba. V. Bubnio romanai ir apysakos jau yra išversti į rusų, gudų, latvių, ukrainiečių, čekų ir vokiečių kalbas.

IŠVYKOS KONCERTUS KAUNE IR VILNIUJE surengė svečiai iš Danijos — simfoninis Odensės miesto orkestras, įsteigtas 1946 m., vadovaujamas lenkų kilmės muz. K. Stryjos, kuris porą kartų jau yra dirigavęs simfoniniam Vilniaus filharmonijos orkestrui. Odensė — gimtasis didžiojo pasakų kūrėjo H. K. Anderseno ir klasiko kompoz. K. Nilseno miestas. Jo simfoninis orkestras pagrindinį dėmesį skiria klasikinių kompozitorių kūriniams, tačiau vietiniuose koncertuose neužmiršta ir jaunųjų Danijos bei kitų šalių kompozitorių. Kauniečių ir vilniečių laukė meistriškai atliekami K. Nilseno, I. Stravinskio kūriniai, J. Haydno koncertas violončelei ir orkestrui su solistu E. B. Bengstonu.

TOLIMŲJŲ RYTŲ MIESTUOSE 15 koncertų turėjo dvi vilnietės — smuikininkė A. Vainiūnaitė ir pianistė B. Vainiūnaitė. Į išvykos programas jos buvo įtraukusios J. S. Bacho ir B. Bartoko sonatas, S. Vainiūno ir A. Račiūno kūrinius.

KAUNO PAVEIKSLŲ GALERIJA surengė pavasarinę tapybos darbų parodą, kuriai Lietuvoje gyvenantys dailininkai pateikė apie 150 kūrinių. Dalyvių eilėse minimi A. Savickas, V. Ciplijauskas, A. Martinaits ir kt. Geriausieji tapybos darbai atrinkti tradicinei Pabaltijo parodai, kuri, rengiama kas treji metai, šiemet įvyks Vilniuje.

SOL. VINCENTAS KUPRYS, Vilniaus operos teatro bosas, savo rečitalį vilniečiams kovo 21 d. surengė didžiojoje filharmonijos salėje. Koncertą pradėjo G. F. Haendelio arija iš oratorijos "Saulius", L. Beethoveno kompozicijomis "Po antkapiu", "Adelaida", F. Schuberto, R. Schumanno dainomis, Leporelio arija iš W. A. Mozarto operos "Don Žuanas". Antroji dalis buvo skirta G. Sviridovo dainoms, S. Rachmaninovo romansams. Akompanavo pianistė M. Diamandidi, solisto žmona. Sol. V. Kuprys dainininko kelią yra pradėjęs 1959 m. Sverdlovsko operoje. Vilniaus operon įsijungė 1968 m. ir jau yra paruošęs apie 70 pagrindinių bosо vaidmenų. Užsienyje jam teko koncertuoti Lenkijoje, Čekoslovakijoje, R. Vokietijoje, Suomijoje, Kanadoje ir JAV. V. Kuprys yra lietuviu tremtinių sūnus, iš Sverdlovsko grįžęs Vilniun ir jame tapęs pagrindiniu operos teatro bosu. **V. Kst.**

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

DĖMESIO, LIETUVIAI!!!

- Parduodantiems per mus nuolaida
- Nemokamas nejudomo turto įkainojimas
- Sąžiningas patarnavimas visuose nejudomo turto reikaluose
- Daugiau kaip dvidešimt penkerių metų patirtis

2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555
PRANAS KERBERIS namų 239-5923
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 8
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 1
Sekmadieniais 9.30 - 1

MOKA UŽ:
90 dienų termin. indėlius 14 %
term. indėlius 6 mėn. 13¼ %
term. indėlius 1 metų 12½ %
term. indėlius 3 metų 12 %
pensijų s-tą 13 %
taupomąją s-tą 10¼ %
spec. taup. s-tą 13 %
depozitų-čekių s-tą 6 %

DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo 15 %
mortgičius nuo 14 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's checks). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
2239 Bloor Street West.
406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

Torontiškio "Gintaro" ansamblio vaikų grupė koncerto metu Nuotr. O. Burzdžiaus

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

dėjo atsisakyti naujo referendumo Kvebeke nepriklausomybės klausimu iki sekančių rinkimų. Be to, jis pasiūlė daug finansinės paramos įvairioms grupėms. Atrodo, didžioji kvebekiečių dalis buvo patenkinta premjero R. Levesque vyriausybe, tik nepritarė jo separatistiniams planams. Pažadas juos atidėti 4-5 metam rinkėjus ir nukreipė į Kvebeko partiją. Kaikurie Kvebeko liberalai įtaria, kad jų pralaimėjimui įtakos galėjo turėti ir ministerio pirm. P. E. Trudeau naujos konstitutcijos planai federaciniame parlamente. Juos Kvebeko vardu yra atmetusi premjero R. Levesque vyriausybė, bet jiems taip pat nepritarė ir liberalų vadas C. Ryanas. Premjero R. Levesque pergalė Kvebekui gali atnešti ekonominių problemų. Sakoma, kad investacinis kapitalas iš kitų Kanados provincijų ir užsienio gerokai sumažėjo. Investuotojai prisibijojo galimo Kvebeko atsiskyrimo nuo Kanados ir laukė už federacinę Kanadą pasisakančio C. Ryano laimėjimo. Daug kas abejoja, ar R. Levesque įsipareigojimas šio klausimo neliesti iki sekančių rinkimų bus įvykdytas, jeigu jis susilauks aštraus savo šalininkų spaudimo. Tokiems kapitalo investavimas Kvebeke ir toliau atrodys rizikingu žingsniu.

Kvebeko teismas paskelbė toje provincijoje pradėtos bylos sprendimą dėl Kanados konstitucijos pakeitimo ir parsivežimo su federacinio parlamento sprendimu be visų Kanados provincijų vyriausybių pritarimo. Šį žingsnį teisėjai pripažino legaliu 4:1 balsų santykiu. Jie betgi vienbalsiai sutiko, kad žmogaus teisių bei laisvių įjungimas į konstituciją gali daugiau ar mažiau paliesti kaikurias lig šiol provincijom patikėtas s r i t i s. Šiaip Kanados parlamentas turi teisę įgyvendinti pradėtą planą. Tai yra jau trečias provincinio teismo sprendimas konstitucijos projekto legalumo klausimu. Manitobos t e i s m a s tokį pat sprendimą padarė 3:2 balsų santykiu, o Newfoundlandijos teismas projektą pripažino nelegaliu vieningu visų trijų teisėjų balsu. Galutinį sprendimą dabar turės padaryti augščiausias Kanados teismas, posėdžius pradėsiantis balandžio 28 d.

Kanados parlamento sudėties nepakeitė papildomi rinkimai dviejose apylinkėse — Princo Edvardo saloje ir Ontario Londone. Abiem atvejais juos laimėjo liberalų kandidatai: buvęs Princo Edvardo salos premjeras B. Campbell ir buvęs televizijos stoties pranešėjas J. Burghardt. Tos jų pergalės betgi buvo pasiektos palyginti menka balsų dauguma: Princo Edvardo saloje — 315 balsų, Londone — 909. Abiejose rinkiminėse apylinkėse pagrindiniais liberalų varžovais buvo konservatorių kandidatai.

Metinė infliacija Kanadoje nuo 12,2% pakilo iki 12,4%. Dėlto vėl suaktyvėjo Ontario premjero W. Davis pasiūlymas min. pirmininkui P. E. Trudeau sušaukti visų premjerų konferenciją, kurioje būtų aptarti ekonominiai visos Kanados reikalai. P. E. Trudeau pradžioje šį pasiūlymą atmetė, kol Otavoje nebus įvykęs septynių valstybių pasitarimas ekonominiais reikalais liepos mėnesi. Vėliau parlamente prasitarė, kad premjerų konferenciją būtų galima sušaukti anksčiau, apie jos datą netardamas nė žodžio. Remiantis infliacijos duomenimis, perkamoji 1971 m. dolerio vertė dabar jau yra nukritusi iki 44 centų. Esą paslaugos ir gaminiai, kuriuos 1971 m. buvo galima įsigyti už $100, dabar jau kainuoja $229.40.

Naftos kainų nesutarimus po šešių mėnesių pertraukos vėl bandė spręsti abu energijos išteklių ministeriai: Kanados — M. Lalonde, Albertos — M. Leitch. Jų pokalbiai šį kartą buvo pasirinktas Winnipego miestas. Dėl nesutarimų Alberta naftos tiekimą Kanadai jau yra sumažinusi 5%. Po du papildomus 5% naftos tiekimas vėl bus sumažinats birželio 1 d. ir rugsėjo 1 d. Abiejų ministerių susitikime Winnipege jokio oficialaus sprendimo naftos kainų klausimu nebuvo padaryta. Atskirose spaudos konferencijose jie užsiminė apie pažangą, bet nė vienas jos nepaaiškino. Sekantis pasitarimas numatomas gegužės pradžioje. Naftos tiekimo sumažinimas iš Albertos jau padidino ir ateityje dar labiau padidins jos brangų importą iš užsienio. Lig šiol Alberta norėjo, kad jos naftos kaina būtų palaipsniui padidinta iki 75% pasaulinės kainos.

Iškilūs sportininkai

Česlovas Pečkuras, daugkartinis Lietuvos imtynių meisteris, pabėgėlio teisėmis atvykęs iš Romos į Kanadą su žmona ir dviem vaikais, nuo š.m. sausio mėn gyvena Toronte. Puslengvio svorio ristikas buvo Lietuvos ir du kartus Pabaltijo laisvų, klasikinių, savigynos imtynių meisteris 1960-1970 m. Taip pat buvo nuolatinis Lietuvos rinktinės narys ir yra dalyvavęs tarptautinėse varžybose. Paskutiniu metu dirbo kaip treneris. Dabar mokosi anglų kalbos, treniruojasi ir tikisi gauti trenerio darbą.

Vladas Česiūnas, pagal Č. Pečkuro pasisakymą, gyvena Vilniuje ir už labai menką atlyginimą dirba kaip treneris. Jo išvaizdoje matomas ryškus pasikeitimus — V. Česiūnas buvo ramaus ir lėto būdo, dabar labai nerviškas, nuolat rūko ir dažnai nugeria. To anksčiau nedarydavo. Apie savo sugrįžimą nedaug teprisimena — vaišių metu išėjęs į kiemą atsikvėpti ir atsibudęs tik Maskvoje. Po to 3 mėn. "gydėsi" psichiatrinėje ligoninėje.

Leonas Rautinšas krepšinio sezoną Syracuse universiteto komandoje pradėjo kukliai, tačiau užbaigė pasigėrėtinai. "Big East Conference" turnyro baigminio žaidimo pratęsime, likus tik 3 sekundėm žaisti, Leonas įmetė krepšį, kuris atnešė jo komandai 83-80 pergalę prieš Villanova ir kartu pirmos vietos laimėjimą. L. Rautinšas buvo išrinktas vertingiausiu šio turnyro žaidėju. Po šio laimėjimo Syracuse komanda buvo pakviesta dalyvauti "National Invitation Tournament". Iškilaus L. Rautinšo žaidimo ir gausių krepšių dėka jo komanda skynė pergalę po pergalės: pirmose rungtynėse įveikė turnyro favoritą Marquette un-tą 88-81, nesunkiai sutvarkė Holy Cross 77-57 (L. R. 21 tšk.). Toliau sekė Michigan 91-76 (16 tšk.) ir pusbaigmio žaidime Purdue 80-73 (19 tšk.).Baigminiame žaidime tik pratęsime jo komanda 2 taškų skirtumu 84-86 pralaimėjo Tulsa universitetui. Tikėkimės, kad sekantis sezonas Leonui bus dar sėkmingesnis.

Rimantas Kalinauskas ir Andrius Bražukas vasario mėn. pabaigoje dalyvavo dvi dienas trukusiose slidžių lenktynėse Montrealis — Otava. Iš viso dalyvavo apie 4000 slidininkų, o nuotolį užbaigė tik apie 300. Lietuviai slidininkai įveikė šį nuotolį maždaug apie vidurį — 150-toje vietoje. Montrealį nuo Otavos skiria 124 mylios.

Tabita Andriūnaitė, 12-kos metų Australijos lietuvaitė, pasižymi kaip daug žadanti plaukikė. NSW provincijos plaukimo pirmenybėse ji laimėjo 6 aukso medalius. Po to buvo pakviesta dalyvauti visos Australijos pirmenybėse ir ruoštis Britų Bendruomenės žaidynėms. Geriausia jos pasekmė Australijos pirmenybėse — 100 m l. s. per 59 sek.

Vida Vitkūnaitė praėjusį sezoną pasižymėjo kaip iškili Toronto mokyklų krepšininkė ir tinklininkė. Toronto "Globe and Mail" įdėjo jos nuotrauką, aprašymą ir pažymėjo, kad 17 metų Silverthorn mokyklos XII klasės mokinė turi daug sportinių gabumų, kurie nevisų yra pastebimi.

Rūta Gerulaitytė palieka lauko teniso aikštelę ir pereina į nekilnojamo turto verslą (real estate). Pirmasis jos pardavimas buvo Bjornui Borgui. Sands Point, LI, rūmus (mansions) pardavė už 3,7 milijono dolerių. Įdomu, kad naujieji B. Borgo rūmai neturi teniso aikštelės. A. S.

Pajieškojimas

Jieškoma **Dalia Meškauskaitė,** duktė Juozo, gimusi Joniškio valsčiuje. Meškalaukio kaime. Jieško jos draugė Lietuvoje. Atsiliepti "TŽ" adresu.

• Į klausimą, kodėl nerašąs, Teokritas atsakė: "Taip, kaip noriu, negaliu rašyti, o taip, kaip galiu, nenoriu. . ."

• Šių laikų stilinga pora privalėtų būti šitokia: jo plaukai — bent tokio ilgumo, kaip jos sijonėlis. . .

• Gaidys: "Užgiedosiu. . . Bet ar prašvis nuo to, tai jau nebe mano dalykas. . ."

Ateitininkų žinios

Jauniučių susirinkimas pas seseles — balandžio 29 d., 6.30 v.v.

Jaunių susirinkimas — balandžio 25, šeštadienį, po lietuvių mokyklos pamokų pas globėjus p.p. Vaičiūnus (tel. 822-6705). Numatytas pasiruošimas — kepimas pyragų išpardavimui.

Moksleiviai pasiruošia pyragų išpardavimui balandžio 26, sekmadienį, po 10 v.r. Mišių Prisikėlimo patalpose. Jauniai bus pasiruošę su savo pačių keptais skanėstais.

Moksleivių įžodžiui ruošos trečias susirinkimas — balandžio 25 d., 1 v.p.p. Prisikėlimo patalpose. Rita Rudaitytė kalbės apie ateitininkų istoriją. Nuoširdus ačiū Natalijai Slivinskaitei ir dr. O. Gustainienei už pirmus du pokalbius.

Studentų kandidatų kursai įvyks Toronte gegužės 8-10 d.d. Informacijas teikia Rita Rudaitytė 763-2136.

Visi studentai, kurie nori prisidėti prie artėjančios šventės ruošos darbų, prašomi skambinti Antanui Rašymui 233-7757. Metinė šventė Toronte bus gegužės 23-25 d.d.

Skautų veikla

• Kanados rajono stovykla bus rugpjūčio 8-22 d.d. Romuvoje. Ją organizuoja rajono vadija ir kviečia visus vadovus-ves prisidėti — dalyvauti programų paruošime, talkinti ūkio reikaluose ir, žinoma, stovyklauti. Kadangi šie metai yra LSS spaudos metai, numatomas leisti stovyklos laikraštėlis, kuriam taipgi reikės talkos, ypač jaunųjų. Organizuojama ir bendra pastovyklė, kurioje galės stovyklauti skautininkai-kės, tėvai ir svečiai. Kaip visada, reikės talkos virtuvėje. Kas galėtų padėti, prašoma kreiptis į s. Liudą Gvildienę tel. 439-7888. Daugiau informacijų apie stovyklą teikia v.s. Vyt. Skrinskas tel. 249-4591.

• LSS suvažiavimo registracija priimama iki balandžio 30 d. Svarbu, kad visi, turį teisę suvažiavime dalyvauti, registruotųsi laiku. Registracijos mokestis — $4 siunčiamas kartu su registracijos lapu suvažiavimo prezidiumo pirmininkei s. L. Rugienienei, 30717 Lund Dr., Warren, Mich. 48093, USA.

• Mindaugo dr-vės sueiga — balandžio 27 d., 7 v.v., Prisikėlimo Parodų salėje.

• LS Seserijos vadovių suvažiavimas Toronte — gegužės 2-3 d.d. Č. S.

A. E. LePAGE Daiva T. Dalinda, B. A.
Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
• Nemokamas namo įkainojimas •
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1576 Bloor Street West Tel. 537-3431
Toronto, Ontario M6P 1A4 Namų 494-0605

MAE-LAINE BRIDALS
Yra pasiruošusi jums patarnauti gražiausiais pavasario bei vasaros vestuviniais drabužiais — nuotakų, pamergių ir kasdienine apranga.
Krautuvė atidaryta: nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 9 v.v., šeštadieniais 9 v.r. — 6 v.v.
1603 Clarkson Rd. N. Mississauga, Ontario (Clarkson Rd. Plaza)
Telefonas 823-5960
Kreipkitės: Mrs. Ona Stončius

AL GARBENS REALTOR
Telefonas 489 - 1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
ALFONSAS GARBENIS jums sąžiningai patarnaus parduodant, perkant, tvarkant mortgičius, įkainojant namus ir t.t. LIETUVIAMS NUOLAIDA
Pirmoji lietuviška nekilnojamo turto agentūra Toronte, veikianti daugiau kaip 30 metų

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:
14 % už 90 dienų term. indėl.
13¼% už 6 mėn. term. indėlius
12½% už 1 m. term. indėlius
12 % už 3 m. term. indėlius
13 % už pensijų ir namų planą
13 % specialią taup. sąsk.
10¼% už taupymo s-tas
6 % už čekių -s-tas (dep.)

IMA:
15% už asm. paskolas
14% už mortgičius

AKTYVAI virš 28 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

FLORIDA REAL ESTATE
Rezidencinės ir komercinės nuosavybės
Apartamentai • Kondominiumai • Nuomojimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813)360-2448 • Vakare (813)367-2413

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

AUTOMOTIVE FIBER
visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Islington, Ont. M8W 3R3
Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5
Telefonas 531-3098
Savininkai S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5
FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

Siekti gilesnio patriotizmo

(Atkelta iš 5-to psl.)

juos šelpia. Jie palaikytų dar glaudesnius ryšius, jei būtų galima. Tik tiems, kurie visai paskęsta veikloje dėl pačios veiklos ir iš principo smerkia visa, kas liečia betkokį santykį su Lietuva, taikytinas kun. J. Šarausko pasmerkimas. Šitie žmonės, laikydami save patriotiškesniais už kitus, smerkia važiavimą į Lietuvą, net bendravimą su giminėmis, betkokį susidomėjimą L i e t u v o s kultūriniu, meniniu ir ekonominiu gyvenimu. Jeigu jų paklausytume, tikrai nutrauktume betkokį ryšį su tautiečiais ir kaip fariziejai kartotume: "Aš šoku lietuviškai, dainuoju lietuviškai, atiduodu duoklę lietuviškam fondui. Dieve, aš geras patriotas, ne toks kaip tas Lietuvoj rusų pataikūnas, kuris šoka, dainuoja ir dirba rusiško bizūno komanduojamas, užuot masiškai pasipriešinęs okupantui ir garbingai užbaigęs gyvenimą Sibire".

Labai lengva atstumti jaunuolių grupę iš Lietuvos, bet reikia daug daugiau pasišventimo, humaniškumo ir krikščioniškos dvasios susipažint su jais, išklausyt ir suprast, kaip ir kokios įtakos komunistinis auklėjimas padarė jaunuoliui, gimusiam toje santvarkoje, ir pasistengti jį supažindinti su idėjom, kurių jis niekad gyvenime neturėjo progos išgirsti.

Kun. J. Sarauskas Vasario 16 proga, kuri turėtų būt mūsų tautinio atsigaivinimo švente, o ne trafaretinių kalbų nuobodulio pasaka, stipriais žodžiais, kaikur perdėdamas, pažadino mumyse norą siekti augštesnio patriotizmo laipsnio, t. y. meilės ir pasiaukojimo vietoj pramoginio ir dolerinio patriotizmo. Jam už tai priklauso mūsų pagarba.

B. M.

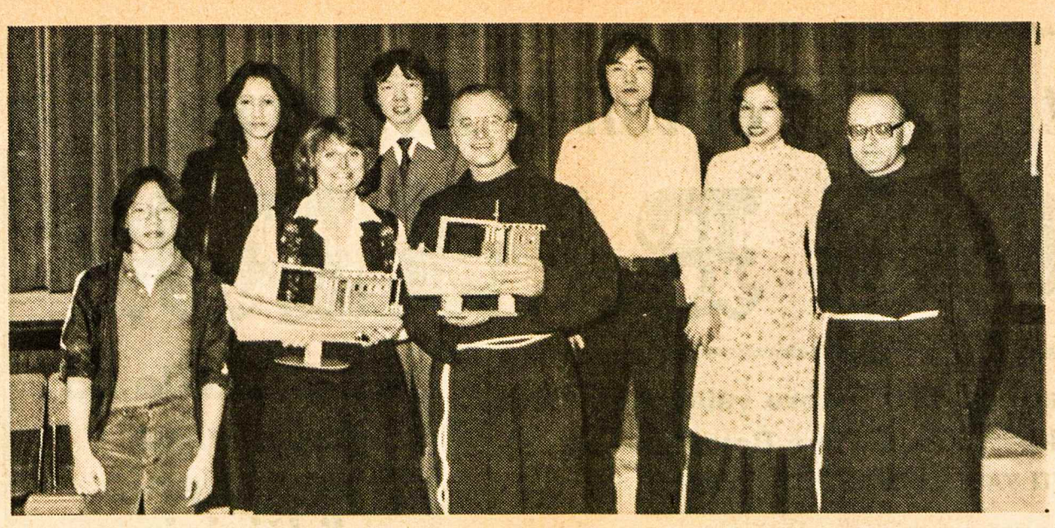

Toronto Prisikėlimo parapijos globojami pabėgėliai vietnamiečiai kaip padėkos ženklą įteikė parapijos atstovams dvi laivų replikas, kuriais pabėgo iš komunistinės priespaudos. Iš kairės: labdaros sekcijos pirm. dr. J. Čuplinskienė, klebonas kun. Aug. Simanavičius, OFM, ekonomas kun. Eug. Jurgutis, OFM, vietnamiečių šeimos — Tran ir NGuyen

Nuotr. St. Dabkaus

Pramoniniai sodai Vilniuje

PR. ENSKAITIS

Lietuvos komunistai pasišovė išsiauginti didelius pramoninius sodus. Tuo, matyt, norima bent iš dalies atsverti trūkumą grūdų, kuris jaučiamas, ypač po suvaržyto jų pirkimo Amerikoje.

Pramoniniams sodams Lietuvoje buvo suprojektuota 12.000 ha. Apie vieną tokį pramoninį sodą plačiai rašo sodininkystės žurnalas "Mūsų Sodai" 1980 m. 11 nr. Ten rašoma, kad Šakių kolchoze buvo paskirta 900 ha ir pradėti sodinti vaismedžiai. Iki 1975 m. apsodinta 563 ha. Iš pradžių medeliai augo gražiai, kol juos prižiūrėjo sodininkystės specialistė agronomė O. Kvainauskaitė. Vėliau į sodą buvo kreipiama mažiau dėmesio, ir jis pradėjo nykti, o vėliau, išėjus iš kolchozo agr. O. Kvainauskaitei, jis visai sunyko — tarpeiliai prižėlė varpučio ir kitų piktžolių, medeliai pradėjo džiūti. Varputį tarpeiliuose mėginta išnaikinti sunkiomis lėkštinėmis akėčiomis, bet tuo tik sužalojo medelius ir sulaužė sodo drenažo vamzdžius.

Šiandien sode — vien kemsynai. Tarpeiliuose klesti varputis ir šeimininkauja pelės. Trečdalis medelių visai išdžiūvę, tik prie pagrindinio kelio truputį geriau, kad sodo vaizdas praeiviams akių nebadytų. Kolchozo pirmininkas, apie tai užklaustas, tik numojo ranka ir atsakė: "Nieko čia nepadarysi. Nei žmonių, nei technikos nėra. Netgi sodininkystės agronomo etato nėra."

Sodo tarpeilių varputį mėginta naikinti chemikalais. Atvežė sunkvežimį chemikalų ir pradėjo purkšti, bet vėliau dėl darbo jėgos trūkumo ar kitų priežasčių darbą nutraukė. Atvežtieji chemikalai dar ir šiandien guli suversti sodo pakraštyje. Buvo uždengti brezentu, bet, vėjui jį nuplėšus, baigia tirpti. Tuo ne tik brangūs chemikalai be naudos sunyko, bet ir didelis žemės plotas liko apnuodytas.

Pramoninius sodus įmanoma įveisti. Jie turi daug gerų savybių, bet turi ir minusų. Reikia investuoti didelį kapitalą, kol sodas pradės nešti vaisius. O ir pradėjus gauti derlių problemos nesibaigia. Reikia gero transporto, gerų didelių perdirbimo vaisių įmonių. Dar nepriklausomoje Lietuvoje buvo pastatytas vienas didesnis perdirbimo fabrikas "Sodyba", kuris dar ir šiandien, po 50 metų, yra vienas geriausių ne tik Lietuvoje, bet ir Sovietų Sąjungoje. O kiek tokių įmonių reikėtų, kad iš 12.000 ha sodo derlių sudorotų?!

Daržininkystės k o l c h o z a i skundžiasi, kad neturi taros įpakavimo daržovėms pervežti. Esą staliai nepajėgia padirbti užtenkamai dėžių, nes jose daug broko, o dalis jų išvagiama.

Tokiais nusiskundimais mirgėte mirga sovietinė lietuvių spauda, tačiau nedrįstama pasakyti (neleidžia cenzūra), kad sovietinė ūkio sistema yra netikusi.

Paslaptingieji rūmai Vilniuje

Sovietinio Saugumo pastatas, kuriame įsikūrusi faktinoji komunistų valdžia. Apie juos rašo estų disidentas Mart Niklus pogrindžio leidinyje "Vytis" 1980 m. liepos-rugpjūčio numeryje.

Bet kas tokie yra žmonės, kuriems suteikta teisė spręsti apie ką leista mąstyti, kalbėti ir rašyti, o apie ką ne, kaip reikia suprasti konstituciją arba tarptautinius santykius, koks turi būti teismo nuosprendis esant vienai ar kitai bylai, kas jie tie "raganų medžioklės" organizatoriai arba tie, kurie kiekvienai laisvai minčiai tuoj pat prikabina etiketę "antitarybinė veikla"?

Vilniaus centre stovi didžiulis pastatas, iškilęs, matyt, praeito amžiaus pabaigoje arba šio pradžioje, savotiškas architektūros paminklas. Ant jo durų nepamatysite jokios iškabos, tačiau KGB teisėjo T. Lazarevičiaus žodžiais tariant, šis pastatas visais laikais vykdė tas pačias funkcijas, būtent, vedė negailestingą kovą su kitaminčiais.

Šio namo interjeras trumpai aprašytas Balio Sruogos (1896-1947) prisiminimų knygoje "Dievų miškas", nukreiptoje prieš totalitarizmą (vertimas į estų kalbą pasirodė 1976 m.). Čia 1978 m. sausį kelias dienas buvau tardomas ir aš, estas.

Kalbu apie Lietuvos TSR valstybinio saugumo komiteto rezidenciją. Talino "didysis namas", lyginant su Vilniaus — nykštukas, o Tartu nevertas ir prisiminimo. Ši įstaiga su įvairiausiais skyriais (tardymo, santykių su užsieniu, ūkiniu ir t. t.) ir filialais — kaip gigantiškas polypas, savo čiuptuvais įsisiurbęs į visas žmogaus veiklos sritis. Tikriausiai nėra klausimo, kuriuo čia nebūtų domimasi.

Beprasmiška būtų jieškoti žiniaraščiuose kuri valstybinio biudžeto dalis išleidžiama šios įstaigos išlaikymui, kaip beprasmiška jieškoti jos adreso (Lenino prospektas 40, telefonas 227-30). Neperdėsime pasakę, kad šiame pastate apsistojo tikroji šiandieninės Lietuvos vyriausybė.

Iš tiesų KGB Vilniuje užima ne tik šį didžiulį pastatą pagrindnėje sostinės gatvėje greta konservatorijos. Jam priklauso visas gretutinis kvartalas, kur išsidėstę jo gerai apmokamų valdininkų butai. Čekistai, kurie dar nesuspėjo augštai iškilti vietiniame Saugumo olimpe, turi tenkintis bendrabučiu, kuris man irgi buvo rodomas kaip įžymybė. Jie, be abejonės, turi dėl ko konkuruoti ir peštis tarpusavyje ir be gyvenamojo ploto. KGB pastatas iš dviejų pusių apsuptas eglaičių ir visai ne iš sodo ar parko architektūros pamėgimo ar ypatingos meilės gamtai. Tai daroma tam, kad praeiviai rečiau žvilgčiotų į jų rūsius, esančius už grotuotų ir matiniais stiklais įstiklintų langų.

Saugumo pastatų kvartalo viduryje yra dar vienas nedidelis, gana naujas ir paslaptingas namas. Iš čia matoma pastato, kuriame gyveno B. Sruoga (įdomu, ką jis rašytų dabar, jeigu būtų sulaukęs mūsų dienų?), memorialinė lenta. Čia, kalvos papėdėje, man parodė granito laiptus, pastatytus iš antkapinių paminklų ir plokščių; ant kaikurių pakopų dar galima perskaityti mirusiųjų vardus. Apie KGB darbuotojų asmeninį gyvenimą ir moralinį veidą vilniečiai taip pat gali šį tą pasakyti.

Buvęs Lietuvos TSR KGB pirmininkas generolas majoras A. Randakevičius pratęsė savo karjerą kaip LTSR teisingumo ministeris. 1977 m., viešėdamas Tuloje karo veteranų delegacijos sudėtyje, jis tiek prisigėrė, kad nuogas gainiojo po viešbutį Vilniaus valstybinio pedagoginio instituto ansamblio merginas ir viešbutį aptarnaujančio personalo moteris. Valdantieji respublikos sluogsniai nusprendė, kad toks elgesys — jau labai didelė ministerio savivalė ir pasiūlė jam atsistatydinti, ką jis ir padarė. Tokių Saugumo darbuotojų "pasirodymų" nėra reta. Anksčiau minėtas KGB skyriaus viršinikas pulkininkas J. Česnavičius, b ū d a m a s apie 1960-ųjų metų vidurį komandiruotėje Mordovijos ATSR gyvenvietėje Javas, aplink kurią tuo metu buvo įsikūrusios stambios politinių kalinių stovyklos, ruošdavo orgijas su ką tik išlaisvintomis moterimis-kriminalistėmis. Kartu su juo buvo Lietuvos KGB darbuotojai V. Rimkus ir Butrimas; pagaliau visi trys gavo partines bausmes. Vadinasi: "kur piemuo, ten ir banda; obuolys nuo obels netoli rieda".

Matome, kad prašmatnus "tarybinis" gyvenimas nepraeina be pėdsakų! Jaunesni, Daugalo tipo čekistai, jeigu gandai yra teisingi, giriasi džinsais. Ar jie konfiskuoti iš kokio nors turisto, išimti iš siuntinio, nupirkti juodojoje rinkoje, gauti iš užsienyje dirbančių artimųjų, ar, ko gero, iš giminių, išsiaiškinti neteko.

Klausydamasis panašių vilnietiškų istorijų, nejučiomis prisimindavau buvusio Estijos TSR augštojo ir specviduriniojo mokslo ministerio A. Purgo pikantiškus nuotykius, paslaptingą Tartu liaudies teismo pirmininko I. Adojan posto palikimą, KGB ruošiamus pagėrimus ir lėbavimus suomiškose pirtyse, rengiamus kaikuriems jauniems Tartu poetams ir literatams. Aprašyti LTSR KGB nėra šios mano apybraižos tikslas. Tačiau kaip pašalinis stebėtojas negaliu nepasakyti, kad jo praeitis, dabartis (ir ateitis?) prašosi detalaus ištyrimo ir reklamos plačiuosiuose visuomenės sluogsniuose. Suprantama, tai pačių lietuvių uždavinys.

Aptarti...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

gausa jaunosios kartos atstovų, aktyviai įsijungusių į LB ir JS veiklą. Galima buvo gėrėtis jų intelektualiniu p a s i r u o š i m u, nuosaikumu, santūrumu ir užsiangažavimu lietuviškai veiklai. Visos diskusijos buvo akademinio lygio ir pasisakyta visais politiniais bei kultūriniais mūsų veiklos klausimais. Nebetenka sielotis, kad nebus kam tęsti mūsų veiklos ateityje. Jaunoji karta jau tvirtai laiko savo rankose Lietuvių Bendruomenės veiklos vairą ir užtikrina jos gyvybę tolimai ateičiai. **J. S.**

TORONTO

PADĖKA

Gan staigiai teko apsispręsti kandidatuoti į Ontario parlamentą. Be organizacijos, be lėšų — sunkus darbas. Gerai dar, kad atsirado daug savanorių lietuvių, sutikusių padėti. Laimėjimo šį kartą nepasiekėm, tačiau sekantį kartą bus tikrai lengviau. Turėjome gerą pamoką ir pagarsinome lietuvių vardą.

Visiems prisidėjusiems darbu, patarimu, auka, geru žodžiu — nuoširdi padėka!

Dėkoju sekantiems aukotojams už pinigines aukas: V. Aušrotui, P. Dalindai, E. Chomskiui, P. Pikevičiui, A. Pacevičiui, dr. A. Valadkai, A. Bumbuliui, V. Dalindai, D. Kulyns, J. Strazdui, Linui Sapliui, Lithuanian Community Association of Toronto.

Ypatinga padėka prisidėjusiems darbu, kuris pinigais neapskaičiuojamas. Štai jie: Aušrotaitė B., Aušrotienė S., Aušrotas V., Ažubalis J., Balčiūnienė G., Biretaitė A., Biretaitė J., Bireta V., Bubelis P., Celejewska R., Chornomaz T., Čuplinskas D., Čuplinskaitė I., Čuplinskas R., Čuplinskas V., Dalindienė V., Danaitytė D., Girdauskaitė R., Jaglowitz M., Jaglowitz R., Jaunius P., Jasinevičius A., Jonaitienė R., Juzukonis A., Juzukonytė V., Kaknevičius L., Kazlauskaitė B., Kazlauskas J., Kuliavienė L., Kuliavas R., Kulnienė A., Kuprevičiūtė-Jay V., Kuras P., Kvederienė E., Mačionienė L., Mackevičius B., Matulionienė A., Mažeikienė B., Melnykaitė D., Melnykaitė J., Naikauskaitė R., Paliulytė B., Parėštytė R., Petraitis A., Petrauskienė I., Petrauskas R., Petrauskas S., Ptašinskas A., Punkrienė I., Povilaitienė K., Puteris A., Puteris R., Ramas E., Rimkus A. Rimkus T., Rovienė B., Rovienė J., Rovas J., Rudaitytė R., Sagevičius A., Sagevičius J., Sagevičiūtė K., Saulis A., Ščepavičius P., Šilininkaitė Ž., Sinkienė S., Smalenskienė I., Stočkus V., Stravinskas E., Stravinskienė R., Underys A., Underienė E., Underytė S., Ulozaitė K., Vaidila G., Vaidilaitė R., Vaitiekūnaitė V., Valiulis V., Valiulienė V., Yčienė J., Žemaitienė I.

Taip pat ačiū visiems tiems lietuviams, kurie leido uždėti reklamas ant savo nuosavybių.

Ačiū Lietuvių Namams už paskolintus stalus ir kėdes būstinės įrengimui.

Rinkimai laimimi tik balsais. Lietuviškas ačiū visiems balsavusiems ir raginusiems balsuoti už mane.

Adv. Petras Šimonėlis,
High Park-Swansea
Liberalų kandidatas

PADĖKA

Esame labai dėkingi už suruoštą mums netikėtą įkurtuvių pobūvį.

Nuoširdus ačiū Levutei Pevcevičienei ir mano brangioms dukroms Rimutei, Gražinutei bei Juditai, žentui Rimui Kaknevičiui bei busimam žentui George Soltys už suorganizavimą to gražaus vakaro. Na, žinoma, be Jūsų, mieli draugai, jis nebūtų įvykęs.

Dėkojame atvykusiems iš Hamiltono - p.p. St. A. Jankauskams, B. D. Mačiams. Dėkojame torontiškiams - L. Vl. Pevcevičiams, B. T. Stanuliams, J. V. Adomoniams, B. J. Akelaičiams, J. E. Bukšaičiams, J. E. Butkams, J. Bartnikui, p. Griškevičienei, Br. Galinienei, G. J. Kaknevičiams, E. B. Kišonams, D. Pevcevičiūtei, J. P. Pakalkoms, A. St. Petraičiams, D. R. Siručiams, A. J. Vanagams, A. J. Vaškevičiams, B. K. Valančiams, M. E. Zabieloms.

Su meile -
Alina ir Inocentas Jurcevičiai

Kanados statistikos įstaiga išleido 1979 m. metraštį, kuriame išspausdinti duomenys, liečią imigraciją. Iš jų matyti, kad Kanadon 1979 m. imigravo 112,096. Ontario provincijoje apsigyveno 51,947, Br. Kolumbijoje — 16,586, Albertoje — 12,778, Kvebeke — 19,522. Iš Lietuvos imigravo tik 1 asmuo, taip pat iš Latvijos ir Estijos po vieną, iš Sov. Sąjungos — 1,385, iš Britanijos — 12,853. Kitoje lentelėje nurodyta, kad Lietuvoje gimusių imigravo Kanadon 1979 m. 12 asmenų, Estijoje gimusių — 8, Latvijoje — 7.

Sovietų Sąjunga pagaliau sutiko padengti nežymią dalį išlaidų, kurias Kanadai sudarė jos erdvių satelito nukritimas Šiaurės-vakarų teritorijoj 1978 m. sausio 24 d. Tame satelite buvo elektrinė jėgainė su pavojingom radioaktyviom medžiagom. Pradėtos satelito liekanų pajieškos Kanadai kainavo $14 milijonų. Derybose su Sovietų Sąjunga Kanada savo čekį sumažino iki $6 milijonų, bet Maskvai ir ta suma atrodė perdidelė. Dabar pasirašyta oficiali sutartis, pagal kurią Kanada gaus tik $3 milijonus.

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

TORONTO MIESTAS
Dienos šviesos taupymo laikas -
nuo 1981 m. balandžio 26 iki spalio 25.
Burmistras paskelbė, kad Toronto mieste dienos šviesos taupymo laikas prasideda 1981 metų balandžio 26, sekmadienį, 2 v.r., ir baigiasi spalio 25, sekmadienį, 2 v.r.
Visi gyventojai prašomi pasukti laikrodžių rodykles VIENĄ VALANDĄ PIRMYN.
Roy V. Henderson,
CITY CLERK

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

1981 metų ekskursijos į VILNIŲ

Gegužės	26
Liepos	15
Rugsėjo	1
Rugsėjo	30

Ekskursijos 8 dienų Kaina – $1,365.00. Galima sutvarkyti ir dviem savaitėm, jei norima aplankyti ir kitus Europos miestus.

Smulkesnių žinių teirautis žemiau nurodytu V. BAČĖNO adresu ir telefonu.

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B.
3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5
Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

Advokatas
Algis S. Pacevičius,
B.Sc., LL.B.
2299 Dundas St. W.,
suite 303
Toronto, Ontario
M6R 1X7
(Kampas Bloor ir Dundas St.)
Telefonai:
įstaigos (416) 537-2643
namų 233-0303

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
• NAMAI • ŪKIAI • ŽEMĖ
TONY GENYS 231-2839
VACYS ŽIŽYS 232-1990
Įstaigos (416) 233-3323

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

W. G. **DRESHER** REAL ESTATE REALTOR
DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD.
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p,
Narys "Better Business" Biuro

DRAUDA
BALIO MASKELIŪNO INSURANCE AGENCY LTD.
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

iškirpkite
H&R BLOCK J.&L. SULIMIERSKI
INCOME TAX
Didžiausia etninė mokesčių paruošimo firma
žemiausios kainos į vakarus nuo Runnymede
2290 Bloor W.
10% nuolaidos "T. Žiburių" skaitytojams
iškirpkite
garantuotas patarnavimas per ištisus metus
769-4558

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

Be jūsų paramos nebus lietuviškos spaudos!

Metinis "Tėviškės Žiburių" SPAUDOS BALIUS

Numatyta pavasariškos nuotaikos programa: "ARO" choro vaidybinis dainų spektaklis, didžioji ir mažoji loterija, šokiai ("Good Time Boys" orkestras).

BE TO — ĮVAIRIŲ GĖRIMŲ BUFETAS IR ŠILTI VALGIAI, PARUOŠTI J. BUBULIENĖS

BILIETŲ KAINOS — $6, studentams — $3 (galerijoje). STALAI (10 asmenų) rezervuojami iš anksto "TŽ" administracijoje telefonu 275-4672. BILIETAI GAUNAMI "TŽ" administracijoje, sekmadieniais -- parapijų salėse po pamaldų.

Spaudos baliaus pradžia – 7 v. v., programos – 7.30 v. v.

Dalyvaukime visi, kad ateitis būtų šviesi!

RENGĖJAI

– balandžio 25, Atvelykio šeštadienį, didžiojoje Anapilio salėje

MONTREALQUE

Po neseniai išleistos sol. Slavos Žiemelytės plokštelės Toronte, pasirodė nauja plokštelė — tai montreališkio sol. Antano Keblio. Jis yra pažįstamas Montrealio lietuviams kaip nenuilstamas AV parapijos choro vadovas. Plokštelėje įrašytos lietuvių liaudies dainos ir giesmės. Jam akompanavo muzikas A. Stankevičius, dabartinis AV choro dirigentas.

Seselės Teresė ir Judita po Velykų švenčių buvo nuvykusios į Putnamo vienuolyną, kur tuo metu ten buvo surengti seselių kursai. Seselė Teresė AV šventovėje Verbų sekmadienį pravedė pirmą kartą Montrealyje verbų procesiją, į kurią įsijungė ne tik jos vadovaujamas mergaičių choras, bet ir visi dalyvavusieji šv. Mišiose. Tai buvo labai įspūdingas momentas.

Auksinio amžiaus "Rūtos" klubas prieš Kalėdų ir Velykų šventes suorganizuoja labai originalių suvenyrų išpardavimą. Kalėdų metu daug kas įsigijo megztų žvaigždučių eglutėms papuošti, kalėdinių bei sniego senelių, Velykoms — kiškučių. Šiemet gi Velykoms suvenyrų mėgėjai turėjo progos įsigyti originalių megztų krepšelių su margučiais. Klubo rankdarbių rateliui labai išradingai vadovauja Eugenija Urbonaitė.

Jonas ir Marija Adomaičiai Velykų šventes praleido pas savo gimines Bostone, Mass.

Šv. Onos Dr-jos moterų susirinkimas įvyko seselių patalpose. Pirmininkavo A. Augūnienė. Nutarta birželio 13 d. suorganizuoti vienos dienos ekskursiją į Plattsburgą. Bilietas vienam asmeniui kainuos $6. Norintieji važiuoti registruojasi pas pirm. A. Augūnienę iki gegužės 15 d. ir įsigija bilietus iš anksto. Be to, jei bus norinčių, įvyks kita išvyka rudenį. Joje galės dalyvauti tie, kurie mėgsta aplžiūrėti religines vietoves.

Ši draugija spalio 4 d. rengia padėkos pietus AV parapijoje su įdomia programa.

"Nepriklausomos Lietuvos" spaudos balius rengiamas AV parapijos salėje gegužės 2 d. Pirmą kartą mūsų padangėje pasirodys teatralų grupė iš Toronto "Aitvaras". Kažkodėl išnyko graži tradicija šių balių metu rinkti spaudos karalaites, nors jaunimo atsilanko gana daug. Turbūt neatsiranda kandidačių arba organizatorių. Tačiau vieni įvykiai keičia kitus. Dabar spaudos balių metu matome menines pajėgas iš kitų lietuviškų kolonijų. Prieš porą metų matėme Toronto "Arą", pernai — Hamiltono "Aidą", šiemet Toronto "Aitvarą".

"NL" redaktorė yra B. Nagienė, o leidėjų bendrovės valdybai jau kelinti metai sėkmingai vadovauja Jonas Petrulis.

Nijolė Bagdžiūnienė

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Su derama rimtimi atliktos D. Savaitės apeigos Lietuvos Kankinių šventovėje. Tautiečiai ypač gausiai dalyvavo D. Penktadienio ir Prisikėlimo pamaldose sekmadienį. Giedojo parapijos choras, vadovaujamas St. Gailevičiaus, vargonais palydimas J. Govėdo, sol. V. Verikaitis, Br. Mackevičius, P. Gulbinskas. Pamaldas laikė klebonas kun. J. Staškus, o Londone — kun. A. Stalioraitis.

— D. Šeštadienį pakrikštyta: Vida-Ona Kaleinikaitė ir Adrijonas-Valdis Smieliauskas.

— Sutvirtinimo sakramentas Lietuvos Kankinių šventovėje bus teikiamas balandžio 26, sekmadienį, 11 v.r. Mišių metu. Apeigas atliks vysk. V. Brizgys. Pasiruošimo repeticija — šį penktadienį, 7 v.v.

— Londono choras "Pašvaistė" giedos Lietuvių Kankinių šventovėje birželio 7, sekmadienį, 11 v.r. Mišiose. Londono choristai bus šios parapijos svečiai.

— Pamatai naujiem paminklam bus liejami paskutinę balandžio ir pirmą gegužės mėnesio savaitę. Norintieji statyti paminklus prašomi pranešti raštu kapinių komisijai (494 Isabella Ave., Mississauga, Ont. L5B 2G2) arba skambinti Pr. Ališauskui 273-3796.

— Anapilio skoloms mokėti A. Baltrušaitytė paaukojo $100; parapijos skolom mokėti A. J. Zakevičiai paaukojo $100.

— Kapinių aptvėrimui paaukojo $100: A. Baltrušaitytė, A. Vaičiūnienė, A. B. Stonkai; $50: J. A. Zakevičiai, E. Stunguris, Pr. Sakalauskas; $30: V. M. Tamulaičiai.

— Mišios balandžio 26, sekmadienį, 10 v.r., Vanagų ir Vaitkevičių šeimų intencija, 11 v.r. — už a.a. Marcelіną Bacevičienę.

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Trečiadienį, 5 v.p.p., konfirmandų pamoka Mississaugoje.

— Specialus parapijos valdybos posėdis numatomas gegužės 5 d., 7.30 v.v., kuriame dalyvaus sinodo vyskupas.

— Gegužės 26 d., 7.45 v.v., antradienį, numatomas visuotinis parapijos susirinkimas, kuriame valdyba ir sinodo vyskupas pateiks konkrečius pasiūlymus parapijos labui. Visų narių dalyvavimas būtinas.

— Gegužės 3, sekmadienį po pamaldų, įvyks moterų draugijos susirinkimas pas E. Šernienę, 2169 Prince John Blvd., Mississaugoje, kuriame kalbės dr. Arštikaitytė-Uleckienė.

— Gegužės 9, šeštadienį, 8 v.r. — 1 v. p.p. prie šventovės įvyks moterų draugijos metinis bazaras ir pyragų išpardavimas. E. Šturmienė (769-6431) priima išpardavimui skirtus daiktus.

— Praėjusio sekmadienio pamaldose prisimintas a.a. Vincas Lapinskas (1925-1980).

— Pamaldos šį sekmadienį — įprastu laiku, 9.45 v.r.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Iškilmingai atšvęstos Velykos, gražiai giedant parapijos chorui velykines giesmes. Po Prisikėlimo Mišių visi buvo pavaišinti kava ir pyragais, kuriuos paruošė parapijos moterų skyrius. Chorui vadovavo sol. V. Verikaitis, akompanavo Paulius Vytas. D. Savaitės budėjime (dieną ir naktį) dalyvavo organizacijos ir pavieniai asmenys. Altorius papuošė seselės ir V. Siminkevičienė.

— Pakrikštyta Aleksandria-Elisa, Alekso ir Elizabeth (Glica) Grigonių duktė.

— Gavėniai pasibaigus, nebelaikomos kasdieninės 9.30 v.r. Mišios. Grįžtam tik prie 7.15 ir 8 v.r. Mišių.

— Giliai užjaučiame Jurgį Kavecką ir Elzbietą Szalowską, kurių mamytė Ona Kaveckienė, 87 m., šią savaitę buvo palaidota Toronte; Kazimierą Kaminską, mirus jo broliui Petrui Bostone.

— Parapijai aukojo J. E. Dvilaičiai $100, Br. Kaveckas savo mamos a.a. Onos atminimui $100, K. Aranauskas $50; Velykų gėlėms: N. Fabricienė $100, A. Žilienė per (Kat. Moterų Dr-ją) $20, A. B. $10.

— Mišios sekmadienį, 8 v.r., už Bruožių ir Žilinskų šeimų mirusius, 9 v. už Kazimierą ir Moniką Gapučius, 10 v. S. M. Bušinskų šeimos intencija, 11.30 už parapiją, 7 v.v. už Feliksą ir Juzefą Stankevičius.

Šv. Jono lietuvių kapinių komisija nuoširdžiai dėkoja matininkui **Petrui Šalnai** už patarnavimus kapinėms. Jo firma atliko matavimo darbus, kai kapinės buvo steigiamos. O dabar taip pat nustatė ribas tvorai aptverti. Visą savo darbą ir išlaidas tada ir dabar jis paaukojo kapinių išlaikymui.

Didžiojoje spaudoje kaip žurnalistės reiškiasi torontietės — Betty Zyvatkauskas (Žyvatkauskaitė) ir Rūta Stancikas (Stančikaitė). Pirmoji rašo daugiausia turizmo klausimais "The Globe a. Mail" dienraštyje, antroji — turizmo ir sporto temomis tame pačiame dienraštyje. "The Toronto Sun" dienraštyje savo reportažais bendradarbiauja Rūta Danytė.

"Tėviškės Žiburių" spaudos balius — balandžio 25, šį šeštadienį, didžiojoje Anapilio salėje. Bus svečių iš JAV, Londono, Hamiltono, St. Catharines, Delhi, Montrealio ir kitų vietovių. Naujovišką meninę programą atliks "Aro" vyrų choras, "Aukuro" aktoriai ir "Gintaro" šokėjai. Visi jie sudarys vaidybinę pynę. Bus net dvi loterijos — didžioji (su specialiais bilietais) ir mažoji (su įėjimo bilietais). Daug kam nusišypsos laimė, atnešdama spalvotą televiziją, radiją, paveikslus, keramikos kūrinius, skulptūras ir t. t. Ištroškę ras gaivinančių gėrimų, o išalkę — J. Bubulienės skaniai paruoštų valgių. Netruks ir pyragų, kuriuos, tikimasi, paruoš duosniosios ponios. Galinčios šioje srityje ateiti į talką maloniai prašomos paskambinti "TŽ" administracijai 275-4672.

Toronto Lietuvių Namuose — balandžio 25, šeštadienį, 4 v. p. p., dail. Irenos Mickūnienės dailės parodos atidarymas; Velykų stalas — balandžio 26, sekmadienį, 1 v. p. p.; Motinos Dienos pietūs — gegužės 9 d.

Clarksone, netoli Mississaugos, balandžio 25, šeštadienį, 10 v. r. — 12 v. r., presbiterininkų parapijos moterų draugija ruošia įvairių daiktų išpardavimą (Flea Market). Adresas: 1338 Clarkson Rd. North.

Šį sekmadienį, balandžio 26 d., 2 v. r., pereinama jau į dienos šviesos taupymo laiką — laikrodžių rodyklės pasukamos vieną valandą pirmyn. Geriausia tai padaryti išvakarėse, t. y. šeštadienio vakarą, einant gulti, nes visur sekmadienio programa jau bus tvarkoma pagal naują laiką.

Kanados Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybės suvažiavimas — balandžio 28, antradienį, 1 v. p. p. Anapilyje. Dalyvaus ir vysk. V. Brizgys.

"Atžalyno" dešimtmečio sukaktis bus paminėta specialiu koncertu gegužės 2, šeštadienį, 6.30 v. v., West Park Secondary School, 1515 Bloor St. W. Programoje dalyvaus visos "Atžalyno" šokėjų grupės ir "Aido" mergaičių choras iš Hamiltono. Pramoginė iškilmės dalis įvyks Lietuvių Namuose. Žiūr. skelbimą.

"TŽ" spaudos baliaus proga gauta parama šiam savaitraščiui: iš S. Šetkaus $70, dr. J. Žmuidzino $20, V. Tamulaičio $25.

VAŽIUOJU Į ČIKAGĄ balandžio 30 d. ir grįžtu atgal gegužės 3, sekmadienį. Galiu priimti vieną asmenį. Tel. 534-6803 Toronte.

FOTOGRAFAS. Darau nuotraukas įvairiom progom. Skambinkite — JAUNIUS BAKEVICIUS po 5 v.v. telefonu 766-5818 Toronte.

LIETUVOJE GYVENANTI TAUTIETĖ norėtų susipažinti su Kanados piliečiu lietuviu vedybų tikslu. Jos specialybė — inžinierė, 33 metų amžiaus. Pageidauja rimto, 35-40 metų amžiaus, gyvenimo draugo. Rašyti "TŽ" adresu, pažymint ant voko "Inžinierei".

WASAGA BEACH, ONT. išnuomojamas nedidelis apartamentas su baldais prie vandens ir parko. Puiki vieta atostogoms 2-3 suaugusiem asmenim nuo gegužės mėnesio ligi rugsėjo. Prieinama kaina. Reikia turėti savo patalynę. Skambinti telefonu (705) 429-2799 savaitgalių vakarais nuo 7 iki 9 v. Patartina iš anksto rezervuoti numatomu laiku.

B. NAUJALIO NATŪRALAUS GYDYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Iškaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praeivių. Tel. 533-8008.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

DŽIAUKITĖS GYVENIMU naudodamiesi šilta, patogia antklode. Užsisakykite arba atnaujinkite pūkines bei plunksnines antklodes (kaldras), pagalves, miegmaišius ir pūkinius švarkus.
Telefonai 787-9021, 368-1017 Toronte

"ATŽALYNAS" NUOŠIRDŽIAI KVIEČIA VISUOMENĘ Į

sukaktuvinį 10 metų KONCERTĄ-BALIŲ

1981 m. gegužės 2, šeštadienį, 6.30 v.v., West Park Secondary School, 1515 Bloor St. W. (Bloor-Dundas gatvių kampas, 3 min. nuo Lietuvių Namų)

PROGRAMOJE: Hamiltono lietuvių mergaičių choras "Aidas", visos "Atžalyno" tautinių šokių grupės. *Po koncerto vykstame į balių-šokius Lietuvių Namuose.*

VAKARIENĖ-ŠOKIAI -8 v.v. Toronto Lietuvių Namų Karaliaus Mindaugo menėje.

Šilta vakarienė su vynu, bufetas su stipriais ir silpnais gėrimais, turtinga loterija bei kitos staigmenos. Šokiams gros "Good Time Boys".

Stalai numeruoti - dešimt prie stalo; rezervuokite skambindami: V. Dauginis 533-1121, A. Lukošienė 536-0911 ir Lietuvių Namuose, popietės metu. Bilietai - $12.50 suaugusiems, $8.00 studentams.

Remkime šokantį-dainuojantį jaunimą! ***Tėvų komitetas***

STAYNER-WASAGA MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

įvyks gegužės 9, šeštadienį, 7 v. vakaro, Staynerio "Golden Apple Inn" patalpose

Po minėjimo bus vakarienė, kurią prašom užsisakyti iš anksto pas J. Lapavičių. ***Apylinkės valdyba***

A†A
ANTANUI LELEVIČIUI
mirus Lietuvoje,

sūnų šaulį JONĄ LELEVIČIŲ su šeima, gyvenantį St. Catharines, ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame -

E. P. Baronai ***A. V. Palujanskai***
K. Galdikas ***A. J. Ališauskai***
K. Jonušas ***P. P. Polgrimai***

Maloniai kviečiame atsilankyti į mergaičių choro

KRIKŠTYNAS-KONCERTĄ

gegužės 9, šeštadienį, 7 valandą vakaro, Aušros Vartų parapijos salėje

* Meninė programa
* Įdomi loterija
* Puošnios vaišės
* Šokiai, grojant geram
* orkestrui "Pegasus"
* Bus gėlių valsas,
* ragučių polka ir
* kiti įvairumai

Bilietai: $7.00, moksleiviams $4.00

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6%	Asmenines nuo	16.25%
Taupomąsias s-tas	11%	Nekiln. turto nuo	15.5%
Pensijų planas	13.5%	Čekių kredito	19%
Term. ind. 1 m.	13.25%	Investacines nuo	16%

Duoda nemokamą gyvybės draudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.
Nemokama gyvybės drauda iki $10,000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais nuo 12 iki 8 v.v., penktadieniais nuo 12 iki 6 v.; sekmadieniais nuo 10.45 ki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: Ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 valandos vakaro ir penktadieniais nuo 12 iki 6 valandos vakaro.

KLK Moterų Draugijos Lietuvos Kankinių parapijos skyriaus susirinkimas — gegužės 3, sekmadienį, po 11 v. r. Mišių, didžiojoje Anapilio salėje. Programoje — dr. Gražinos Girdauskaitės-Szabo paskaita, o po jos — vaišės. Valdyba kviečia dalyvauti visas nares, viešnias ir svečius.

Inž. Zigmas ir Ramutė Rimšos, iki šiol gyvenę Montrealyje, persikelia į Torontą. Jis dirbo "Pratt a. Whitney Aircraft" bendrovėje ir pastaraisiais metais, išėjęs į pensiją, talkino kaip inžinierius konsultantas. Montrealyje jiems buvo suruoštos išleistuvės G. Rudinskienės iniciatyva.

Ontario kultūros ministerija išleido etninių radijo ir televizijos programų vadovą, apimantį visus šios provincijos miestus. Jame nurodytos programų valandos ir kitos informacijos. Kaina — $2. Gaunamas: Ontario Government Bookstore, 880 Bay Street, Toronto, Ont. Taip pat galima raštu kreiptis šiuo adresu: Publications Centre, Ministry of Governement Services, 880 Bay St., 5th Floor, Toronto, M7A 1N8.

Anapilio gobeleno-kilimo sutiktuvėse dalyvavę angliškos spaudos fotografai padarė nuotraukų. "Mississauga News" savaitraštis 1981. IV. 15 laidoje išspausdino nuotrauką, kurioje matyti kilimas ir prie jo stovintys: dail. A. Tamošaitienė, dail. H. Žmuidzinienė, miesto burmistrė H. McCallion, dail. A. Tamošaitis ir V. Valiulienė. Po nuotrauka pažymėta, kad tai lietuvių moterų dvejų metų audinys 20x10 pėdų dydžio ir kad tai folklorinis lietuvių menas. Panaši nuotrauka buvo įdėta ir kitame savaitraštyje, būtent, "Mississauga Times".

KLK Centro posėdis įvyko balandžio 13 d. Prisikėlimo par. patalpose. Pirmiinkaujant V. Biretai, aptarti einamieji veiklos reikalai. Pasidžiaugta sėkmingai praėjusia Tikinčiosios Lietuvos Diena, ypač Kanados vyskupų parodytu dėmesiu lietuvių tautos kovai už tikėjimo laisvę sovietų okupuotame krašte.

Iš "Wintario" lėšų Ontario kultūros ministerija 1981-82 metais skiria paramą įvairiems kultūriniams bendruomenių projektams. Kultūros min. R. C. Baetz praneša, kad tiem reikalam numatyta $13.5 milijono. Ši programa pradedama vykdyti nuo š. m. liepos 1 d. Parama skiriama sekančių sričių projektams: meno, pilietybės (seminarams, konferencijoms, daugiakultūrėm šventėm. . .), kultūros (parodoms, rekordavimui, knygoms. . .), informacijos, bibliotekų, sporto. Ministerio pranešime spaudai pažymėta, kad finansinė parama gali būti skiriama istorinio pobūdžio leidiniams, liečiantiems gyvenimą Ontario provincijoje, sporto vadovų paruošimui. Finansinė parama skiriama ypač tokiem projektam, kurie taikomi invalidų gyvenimui ryšium su invalidų metais (1981). Kreiptis šiuo adresu: Ministry of Culture and Recreation, 77 Bloor St. W., Toronto, Ont., M7A 2R9. Taip pat galima kreiptis į šios ministerijos įstaigas didesniuose Ontario miestuose.

Mėnraštis "Speak Up", kurio leidėju nurodomas G. Urbonas, š. m. balandžio mėnesio numerio vedamajame iškėlęs Kanados konservatorių nevieningumą kovoje prieš liberalų ir socialistų remiamą konstitucijos projektą, skatina visus susivienyti ir pasipriešinti min. pirmininko Trudeau grėsmei, vedančiai į diktatūrą. "Mes 'Speak Up' laikraštyje esame įsipareigoję, — rašo vedamasis, — atskleisti federacinių liberalų taktiką 'skaldyk ir laimėk'; dėlto siūlome savo laikraštį kaip tribūną visiems bičiuliams rėmėjams ("fellow travelers"), karštai tikėdamiesi, kad jis pasitarnaus kaip visų jungtis". Nevienam skaitytojui kyla klausimas, ar tinka tokia taktika laikraščiui, kuris daugelio yra laikomas nepartiniu antikomunistiniu kovotoju už sovietų pavergtų tautų laisvę? **Skt.**

Optometristas
Dr. R. J. Lapienis
SHERWAY GARDENS MALL
25 THE WEST MALL
Toronto, Ontario
Tel. 621-5050
Talkininkas (Associate)
J. S. POLLOCK, O.D.